

Załącznik nr 6 do Uchwały nr/2013
w sprawie zmian do uchwały nr 15/2009
z dnia 4 maja 2009 roku
w sprawie przyjęcia Lokalnej Strategii Rozwoju
Lokalnej Grupy Działania
Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich
z dnia 2013r.

Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich” na lata 2009-2015

Banie Bielice Cedyń Chojna Kozielice Mieszkowice Moryń Stare Czarnowo Gryfino Widuchowa

Gryfino 2013

"Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszar wiejskie"
Lokalna Grupa Działania: Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013
Dokument opracowany przez Zachodniopomorską Grupę Doradczą oraz Lokalną Grupę Działania DIROW
Instytucja Zarządzająca PROW 2007 – 2013 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Spis treści

1	
Spis treści	3
Wstęp	5
CHARAKTERYSTYKA LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA JAKO	
JEDNOSTKI ODPOWIEDZIALNEJ ZA REALIZACJĘ LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU	6
1.1. Dane podstawowe	6
1.1. Dane podstawowe	6
1.2. Opis procesu budowania partnerstwa	7
1.2. Opis procesu budowania partnerstwa	7
1.3. Charakterystyka członków i sposób rozszerzania lub zmiany składu LGD	11
1.3. Charakterystyka członków i sposób rozszerzania lub zmiany składu LGD	11
Źródło: Opracowanie własne	18
Źródło: Opracowanie własne	18
1.4. Struktura Rady	18
1.4. Struktura Rady	18
1.5. Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego	19
1.5. Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego	19
1.6. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego	20
1.6. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego	20
1.7. Doświadczenie LGD i członków LGD	21
1.7. Doświadczenie LGD i członków LGD	21
OPIS OBSZARU OBJĘTEGO LOKALNĄ STRATEGIĄ ROZWOJU WRAZ Z UZASADNIENIEM JEGO	
WEWNĘTRZNEJ SPÓJNOŚCI	22
2.1. Wykaz gmin wchodzących w skład LGD	22
2.1. Wykaz gmin wchodzących w skład LGD	22
2.2. Uwarunkowania przestrzenne, geograficzne, przyrodnicze, historyczne i kulturowe	23
2.2. Uwarunkowania przestrzenne, geograficzne, przyrodnicze, historyczne i kulturowe	23
2.3. Ocena społeczno-gospodarcza obszaru, w tym potencjału demograficznego obszaru oraz poziomu aktywności społecznej	34
2.3. Ocena społeczno-gospodarcza obszaru, w tym potencjału demograficznego obszaru oraz poziomu aktywności społecznej	34
2.4. Specyfika obszaru	45
2.4. Specyfika obszaru	45
3. ANALIZA SWOT DLA OBSZARU OBJĘTEGO LSR	47
3.1. Analiza SWOT	47
3.1. Analiza SWOT	47
3.2. Wnioski	51
3.2. Wnioski	51
4. OKREŚLENIE CELÓW OGÓLNYCH I SZCZEGÓŁOWYCH LSR ORAZ WSKAZANIE PLANOWANYCH W RAMACH LSR PRZEDSIĘWZIĘĆ	53
5. OKREŚLENIE MISJI LGD	65
6. WYKAZANIE SPÓJNOŚCI SPECYFIKI OBSZARU Z CELAMI LSR	66
7. UZASADNIENIE PODEJŚCIA ZINTEGROWANEGO DLA PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH W RAMACH LSR	70
8. UZASADNIENIE PODEJŚCIA INNOWACYJNEGO DLA PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH W RAMACH LSR	72
9. OKREŚLENIE PROCEDURY OCENY ZGODNOŚCI OPERACJI Z LSR	74
10. OKREŚLENIE BUDŻETU LSR DLA KAŻDEGO ROKU JEJ REALIZACJI	86
11. OPIS PROCESU PRZYGOTOWANIA I KONSULTACJI LSR	91
12. OPIS PROCESU WDRAŻANIA I AKTUALIZACJI LSR	102

12.1. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju	103
12.1. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju	103
12.2. Podmioty biorące udział we wdrażaniu Lokalnej Strategii Rozwoju	104
12.2. Podmioty biorące udział we wdrażaniu Lokalnej Strategii Rozwoju	104
12.3. Aktualizacja Lokalnej Strategii Rozwoju.....	105
12.3. Aktualizacja Lokalnej Strategii Rozwoju	105
13. ZASADY I SPOSÓB DOKONYWANIA OCENY WŁASNEJ.....	107
14. OKREŚLENIE POWIĄZAŃ LSR Z INNYMI DOKUMENTAMI PLANISTYCZNYMI ZWIĄZANYMI Z OBSZAREM OBJĘTYM LSR	109
15. WSKAZANIE PLANOWANYCH DZIAŁAŃ, PRZEDSIĘWZIĘĆ LUB OPERACJI REALIZOWANYCH PRZEZ LGD W RAMACH INNYCH PROGRAMÓW WDRAŻANYCH NA OBSZARZE OBJĘTYM LSR	134
16. PRZEWIDYWANY WPŁYW REALIZACJI LSR NA ROZWÓJ REGIONU I OBSZARÓW WIEJSKICH	137
17. ZAŁĄCZNIKI	139

Wstęp

Inicjatywa LEADER jest europejskim programem wspierającym społeczności obszarów wiejskich, które dążą do partnerskiej współpracy. Warunkiem niezbędnym do pełnego i skutecznego realizowania polityki wobec obszarów wiejskich jest zaangażowanie społeczności wiejskich w proces podejmowania decyzji na poziomie lokalnym. LEADER stanowi nowe podejście do rozwiązywania problemów wsi, kładące silny nacisk na partnerstwo pomiędzy trzema sektorami: publicznym, społecznym i gospodarczym oraz na tworzenie pomiędzy nimi sieci powiązań celem wymiany doświadczeń, wzajemnej współpracy i realizacji wspólnych projektów w formie Lokalnej Grupy Działania (LGD). Inicjatywy oddolne podejmowane wspólnie przez te jednostki mają szansę realizacji tylko wówczas, gdy oparte są na solidnych podstawach zapisanych w dokumentach strategicznych. Jednym z takich dokumentów jest Lokalna Strategia Rozwoju. Jest to dokument niezbędny dla funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania przy realizacji Osi 4. LEADER w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013.

Określone w Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) cele są wyrazem dążeń i aspiracji społeczeństwa zmierzającego do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier, deficytów i zagrożeń oraz do wykorzystania wszelkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym obszarze objętego Lokalną Strategią Rozwoju.

Niniejszy dokument został przygotowany dla Lokalnej Grupy Działania Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich (LGD DIROW), obejmującej obszar 10 gmin położonych na terenie powiatów gryfińskiego i pyrzyckiego w województwie zachodniopomorskim.

W skład Lokalnej Grupy Działania DIROW wchodzi: Gmina Banie, Gmina Bielice, Gmina i Miasto Cedynia, Gmina Gryfino, Gmina i Miasto Mieszkowice, Gmina Stare Czarnowo, Gmina Widuchowa, Gmina Kozielice, Gmina i Miasto Moryń oraz Gmina i Miasto Chojna.

Lokalna Strategia Rozwoju została opracowana na lata 2009–2015. Tak przyjęty przedział czasowy wynika przede wszystkim z koniecznej do zachowania zgodności z innymi dokumentami planistycznymi i strategicznymi na poziomie województwa i całego kraju. Zgodność daje gwarancję, że wydatkowanie przypadających środków nie będzie przypadkowe, lecz zgodne z celami Wspólnej Polityki Rolnej i celami Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Strategia została opracowana w partnerstwie pomiędzy mieszkańcami obszaru Lokalnej Grupy Działania a zespołem ekspertów z Zachodniopomorskiej Grupy Doradczej Sp. z o.o. ze Szczecina w składzie:

1. Małgorzata Jankowska – Menedżer Projektu,
2. Edyta Pawlak – Ekspert,
3. Agnieszka Kieruzel – Doradca,
4. Michał Wichert – Doradca.

W toku opracowywania strategii prowadzono badania ankietowe oraz konsultacje społeczne, w których mieszkańcy obszaru mieli możliwość wyrażenia swojego zdania na temat mocnych i słabych stron obszaru, jak również problemów, z jakimi się borykają na co dzień. Na tej podstawie stwierdzić można, że Lokalna Strategia Rozwoju jest adekwatna do istniejącej sytuacji, a działania, które zostały w niej opisane, przełożą się na zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnej i dynamiczny rozwój obszaru na którym działa Lokalna Grupa Działania DIROW.

CHARAKTERYSTYKA LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA JAKO JEDNOSTKI ODPOWIEDZIALNEJ ZA REALIZACJĘ LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU

1.1. Dane podstawowe

Nazwa: Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich

Status prawny: Stowarzyszenie

Data wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego: 01.12.2008r.

Nr wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego: 0000318665

Cele Stowarzyszenia zapisane w statucie:

1. opracowanie, wdrożenie oraz wspieranie działań na rzecz realizacji Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich (ZSROW),
2. promocja obszarów wiejskich,
3. aktywizowanie i mobilizowanie ludności wiejskiej,
4. upowszechnianie i wymiana informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności na obszarach wiejskich,
5. stymulowanie inicjatyw lokalnych,
6. działalność edukacyjna i informacyjna w zakresie możliwości korzystania i wdrażania programów rozwoju, restrukturyzacji i modernizacji rolnictwa,
7. wspieranie, opracowywanie i wdrażanie programów rozwoju, restrukturyzacji i modernizacji rolnictwa finansowanych przez instytucje rządowe i samorządowe oraz struktury Unii Europejskiej,
8. rozwój konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości,
9. działalność edukacyjna, informacyjna i szkoleniowa mająca na celu poprawę spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym oraz krajowym,
10. podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
11. wspieranie działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnej,
12. wspieranie kultury, sztuki ochrony dóbr kultury i tradycji,
13. propagowanie sportu, rekreacji i aktywnego trybu życia,
14. wspieranie inicjatyw chroniących środowisko naturalne,
15. wspieranie działań na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami,
16. podejmowanie innych działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich położonych na terenie działalności Stowarzyszenia.

Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich działa w oparciu o:

1. ustawę z 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.),
2. ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. Nr 96, poz. 873),
3. ustawę z dnia 7 marca 2007 o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,

- rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz.Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str.1).

1.2. Opis procesu budowania partnerstwa

Inicjatywę powstania Dolnoodrzańskiej Inicjatywy Rozwoju Obszarów Wiejski podjął Jan Olech oraz Piotr Paczkowski - wieloletni działacze samorządowi. Głównym kryterium zastosowanym przy doborze gmin wchodzących w skład LGD była bliskość geograficzna, spójność społeczno-gospodarcza oraz tło historyczno-kulturowe.

Szczególnie cenne przy formowaniu Lokalnej Grupy Działania okazało się wsparcie Starosty, Zarządu Powiatu w Gryfinie i Rady Powiatu w Gryfinie. Ostateczny skład Lokalnej Grupy Działania został sformułowany na bazie sesji oraz posiedzeniach komisji samorządów lokalnych na terenie projektowanej LGD. Przy zaangażowaniu szefów gmin, wójtów i burmistrzów, których poparły w formie stosownych uchwał rady gmin, udało się utworzyć Lokalną Grupę działania na obszarze gmin: Stare Czarnowo, Bielice, Kozielice, Gryfino, Banie, Widuchowa, Chojna, Moryń, Cedynia i Mieszkowice.

Prace nad budową Lokalnej Grupy Działania trwały od IV kwartału 2007r. Szczególna intensyfikacja działań nastąpiła w grudniu 2007r. kiedy to odbyło się szereg spotkań informacyjnych w Starostwie Powiatowym w Gryfinie, w których wzięli udział m.in. Jan Olech, Piotr Waydyk oraz Łukasz Myśliwiec (przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego). Poruszane były kwestie związane z:

- polityką państwa i uwarunkowaniami Unii Europejskiej w sferze rozwoju obszarów wiejskich,
- założeniami i celami programu LEADER oraz praktycznymi korzyściami tworzenia Lokalnej Grupy Działania na obszarze powiatu gryfińskiego oraz pyrzyckiego,
- prezentacją stanu zaawansowania prac nad utworzeniem LGD na terenie powiatu gryfińskiego.

W grudniu 2007r. gminy chcące działać na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w ramach podejścia LEADER podjęły uchwały intencyjne o członkostwie w Lokalnej Grupie Działania – DIROW.

W toku kształtowania się Lokalnej Grupy Działania jej członkowie uczestniczyli w różnego rodzaju inicjatywach szkoleniowo-konferencyjnych. Zdobyta wiedza oraz umiejętności pozwolą na efektywne koordynowanie prac Lokalnej Grupy Działania. Wśród inicjatyw, w których uczestniczyli członkowie LGD można wyróżnić:

- II Ogólnopolską konferencję pn. „Leader w Polsce – doświadczenia i przyszłość”. Miała ona miejsce w dniach 27-28 maja 2008r.,
- Szkolenie organizowane przez Wydział Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego dotyczące programu Leader w dniu 10 grudnia 2008r.

W czerwcu 2008 r. DIROW nawiązało porozumienie kooperacyjne w sprawie rozbudowy i wzmocnienia Partnerstwa LEADER. Stronami porozumienia z DIROW jest LIDER Wałecki oraz LAD Uckermark e.V. Jest to inicjatywa mająca na celu poszerzenie transgranicznej współpracy pomiędzy Doliną Dolnej Odry a województwem zachodniopomorskim. Celem kooperacji jest przygotowanie, organizacja i przeprowadzenie konkretnych działań i projektów partnerskich pomiędzy polskimi i niemieckimi, prywatnymi i państwowymi uczestnikami.

Kolejnym etapem formalizacji Stowarzyszenia było spotkanie założycielskie DIROW. Odbyło się ono 30 września 2008 roku w Krzywiniu. Podczas spotkania powołano 3-osobowy Komitet Założycielski, oraz uchwalono statut Stowarzyszenia

Członkami Komitetu Założycielskiego zostali:

1. Maria Fatyga (gm. Widuchowa),
2. Michał Jasiński (gm. Widuchowa),
3. Piotr Waydyk (gm. Widuchowa).

Komitet założycielski był odpowiedzialny za prowadzenie czynności związanych z rejestracją Stowarzyszenia. Z dniem 8 lutego 2008r. rozpoczęła się procedura rejestracyjna Stowarzyszenia, natomiast dnia 1 grudnia 2008r. LGD uzyskało osobowość prawną. Stowarzyszenie zostało wpisane do KRS w ramach rejestru Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej.

Pierwsze Walne Zebranie Członków odbyło się 5 stycznia 2009 r. w Baniach na którym wybrano skład organów stowarzyszenia. Wybrano **9-osobowy Zarząd, 5-osobową Komisję Rewizyjną. W skład pierwszego Zarządu LGD weszli:**

1. Jan Olech – Prezes Zarządu (gm. Gryfino),
2. Piotr Waydyk – Wiceprezes Zarządu (gm. Widuchowa),
3. Teresa Sadowska – Wiceprezes Zarządu (gm. Banie),
4. Piotr Paczkowski (gm. Stare Czarnowo),
5. Maciej Szabałkin (gm. Gryfino),
6. Mariola Fatyga (gm. Widuchowa),
7. Barbara Rawecka (gm. Chojna),
8. Piotr Wilczyński (gm. Bielice),
9. Tomasz Siergiej (gm. Cedynia).

W dniu 10 grudnia 2010 r. na posiedzeniu Zarządu Pan Piotr Waydyk, w związku z kandydowaniem na stanowisko Dyrektora biura złożył rezygnację z członkostwa w Zarządzie. Podczas posiedzenia Zarządu 27 grudnia 2011 r. przyjęto rezygnację z członkostwa w Zarządzie Pani Marii Fatygi z dnia 30.11.2011 r..

W dniu 17.04.2012 r. podczas Walnego Zebrania Członków uzupełniono skład Zarządu o osobę Pana Jana Marandy oraz Tadeusza Ruchniaka.

Po zakończeniu kadencji pierwszego Zarządu, który zgodnie ze statutem funkcjonował cztery lata w dniu 28 lutego 2013 roku podczas sprawozdawczo – wyborczego Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia, wybrano nowy skład Zarządu:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.

Do pierwszego składu Komisji Rewizyjnej 5 stycznia 2008 r. zostali wybrani:

1. Henryk Kaczmar (gm. Moryń),
2. Andrzej Wołoszyn (gm. Banie),
3. Michał Jasiński (gm. Widuchowa),
4. Bogdan Adrabiński (gm. Stare Czarnowo),
5. Marek Bartnik (gm. Kozielice).

Jeden z członków komisji Pan Marek Bartnik, który był przedstawicielem osoby prawnej - Gminnego Zrzeszenia LZS w Kozielicach w między czasie wystąpił z tego Stowarzyszenia w związku z czym złożył rezygnację z pracy Komisji. Natomiast Pan Henryk Kaczmar złożył pisemną rezygnację z członkostwa w Komisji.

W dniu 17 kwietnia 2012 roku podczas Walnego Zebrania Członków uzupełniono skład Komisji Rewizyjnej o Pana Krzysztofa Makarońskiego oraz Pana Krystiana Jasiejko. W takim składzie Komisja Rewizyjna funkcjonowała do końca swojej kadencji.

W dniu 28 lutego 2013 roku podczas sprawozdawczo – wyborczego Walnego Zebrania Członków wybrano nowy skład Organu nadzorującego w jego skład weszli:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

W dniu 5 stycznia 2009r. odbyło się Walne Zebranie Członków, na którym wybrano pierwszy skład organu decyzyjnego – Rady LGD, który liczył 15 osób:

1. Ryszarda Bekier – Przewodniczący Rady (gm. Chojna),
2. Michał Lidwin – Wiceprzewodniczący Rady (gm. Widuchowa),
3. Małgorzata Gabryś – Portkowska (gm. Cedynia),
4. Teresa Gała (gm. Banie),
5. Barbara Ignaczak (gm. Moryń),
6. Sławomir Jasek (gm. Moryń),
7. Małgorzata Karwan (gm. Cedynia),
8. Kinga Koeller (gm. Widuchowa),
9. Teresa Kulińska (gm. Kozielice),
10. Jerzy Miler (gm. Gryfino),
11. Józef Piątek (gm. Moryń),
12. Janusz Skrzypiński (gm. Gryfino),
13. Kamela Wilczyńska (gm. Bielice),
14. Izabela Wołoszyn (gm. Banie),
15. Marek Woś (gm. Stare Czarnowo).

W wyniku rezygnacji z członkostwa w Radzie Kingi Koeller, w dniu 4 maja 2009 podczas Walnego Zebrania Członków przyjęto jej rezygnację. Jej miejsce w składzie Rady LGD zajął Karol Sito.

W dniu 18 marca 2011 r. podczas Walnego Zebrania Członków uzupełniono skład Rady LGD o osobę Pana Krzysztofa Nowaka, reprezentującego sektor społeczny. Pan Krzysztof Nowak zastąpił w Radzie Panią Teresę Gałę, która złożyła rezygnację z funkcji.

W dniu 17.04.2012 r. podczas Walnego Zebrania Członków uzupełniono skład Rady LGD o osobę Pana Andrzeja Salwy, reprezentującego sektor publiczny. Pan Andrzej Salwa zastąpił w Radzie Panią Barbarę Ignaczak, która złożyła rezygnację z funkcji w dniu 16.04.2012 r.

Po zakończeniu kadencji pierwszego składu organu decyzyjnego, który zgodnie ze statutem funkcjonował cztery lata w dniu 28 lutego 2013 roku podczas sprawozdawczo – wyborczego Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia, wybrano nowy skład Rady w którego skład weszli:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.

1.3. Charakterystyka członków i sposób rozszerzania lub zmiany składu LGD

W ramach LGD członkami zwyczajnymi mogą być zarówno osoby fizyczne, jak i prawne (Statut §10). Szczegółowe zasady przyjmowania nowych członków lub zmiany składu LGD, a także wykaz obowiązków i praw wynikających z członkostwa zostały zawarte w paragrafach 11 - 15 Statutu Stowarzyszenia.

Tabela 1.1. Członkowie założyciele

I.p.	Nazwa	Siedziba	Osoba reprezentująca jednostkę (imię i nazwisko)	Funkcja w LGD	Sektor
1.	Gmina Banie	Banie	Teresa Sadowska	Wiceprezes Zarządu	Publiczny
2.	Gmina Bielice	Bielice	Zdzisław Twardowski	Członek LGD	Publiczny
3.	Gmina Cedynia	Cedynia	Adam Zarzycki	Członek LGD	Publiczny
4.	Gmina Chojna	Chojna	Adam Federowicz	Członek LGD	Publiczny
5.	Gmina Kozielice	Kozielice	Damian Woźniak	Członek LGD	Publiczny
6.	Gmina Mieszkowice	Mieszkowice	Piotr Szymkiewicz	Członek LGD	Publiczny
7.	Gmina i Miasto Moryń	Moryń	Jan Maranda	Członek LGD	Publiczny
8.	Gmina Stare Czarnowo	Czarnowo	Marek Woś	Członek Rady	Publiczny
9.	Gmina Widuchowa	Widuchowa	Michał Lidwin	Wiceprzewodniczący Rady	Publiczny
10.	Gmina Gryfino	Gryfino	Maciej Szabałkin	Członek LGD	Publiczny
11.	Powiat Gryfiński	Gryfino	Magdalena Pieczyńska	Członek LGD	Publiczny

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 1.2. Komitet założycielski

I.p.	Nazwa	Imię i nazwisko	Miejscowość	Gmina
1.	Osoba fizyczna	Maria Fatyga	Krzywin	Widuchowa
2.	Gmina Widuchowa	Michał Lidwin	Widuchowa	Widuchowa
3.	Osoba fizyczna	Piotr Waydyk	Krzywin	Widuchowa

Źródło: Protokół Zebrania Założycielskiego Stowarzyszenia Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich

Tabela 1.3. Wykaz wszystkich członków DIROW na dzień 12 lutego 2013 r.

Lp.	Nazwa	Siedziba	Osoba reprezentująca jednostkę Imię i Nazwisko	Funkcja w LGD	Sektor
1	Gmina Banie	Banie	Sadowska Teresa Halina	Wiceprezes	Publiczny
2	Gmina Gryfino	Gryfino	Szabałkin Maciej Krystian	Członek Zarządu	Publiczny
3	Gmina Bielice	Bielice	Twardowski Zdzisław Lech	Członek LGD	Publiczny
4	Gmina Cedynia	Cedynia	Zarzycki Adam Andrzej	Członek LGD	Publiczny
5	Gmina Chojna	Chojna	Federowicz Adam	Członek LGD	Publiczny
6	Gmina Kozielice	Kozielice	Woźniak Damian	Członek LGD	Publiczny
7	Gmina Mieszkowice	Mieszkowice	Szymkiewicz Piotr	Członek LGD	Publiczny
8	Gmina Moryń	Moryń	Maranda Jan	Członek LGD	Publiczny
9	Gmina Stare Czarnowo	Stare Czarnowo	Woś Marek	Członek Rady LGD	Publiczny
10	Gmina Widuchowa	Widuchowa	Lidwin Michał	Wiceprzewodniczący Rady LGD	Publiczny
11	Powiat Gryfiński	Gryfino	Konarski Wojciech	Członek LGD	Publiczny
12	Uczniowski Klub Sportowy „PODKOWA”	Moryń	Hirt Iwona Wioleta	Członek LGD	Spółeczny
13	Krzywiński Ludowy Uczniowski Klub Sportowy	Krzywin	Juzyszyn Robert Piotr	Członek LGD	Spółeczny
14	Cedyńskie Bractwo Historyczne „COMITATUS”	Cedynia	Małecki Arkadiusz Jerzy	Członek LGD	Spółeczny
15	Cedyński Klub Rowerowy	Cedynia	Skrzyniarz Stanisław	Członek LGD	Spółeczny
16	Niezależne Cedyńskie Towarzystwo Wędkarskie „Miętus”	Cedynia	Bajsarowicz Piotr Bolesław	Członek LGD	Spółeczny
17	Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe - Stowarzyszenie	Kozielice	Jasiejko Krystian	Członek Komisji Rewizyjnej LGD	Spółeczny
18	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Piaseczno	Banie	Gała Teresa	Członek LGD	Spółeczny

19	Stowarzyszenie Amatorów Piłki Siatkowej „LIBERO”	Banie	Wołoszyn Izabela Katarzyna	Członek Rady LGD	Spółeczny
20	Towarzystwo Miłośników Ziemi Staroczarnewskiej	Stare Czarnowo	Adrabiński Bogdan Marek	Członek Komisji Rewizyjnej LGD	Spółeczny
21	Towarzystwo Miłośników Ziemi Cedynskiej	Cedynia	Kordylasiński Andrzej	Członek LGD	Spółeczny
22	EL-PRO Tomasz Solski	Mieszkowice	Solski Tomasz Solski Łukasz	Członek LGD	Spółeczny
23	Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych "Koziołki"	Kozielice	Mirostław Lipiec	Członek LGD	społeczny
24	Osoba fizyczna	Krzywin	Waydyk Piotr Zbigniew	Członek LGD	społeczny
25	Osoba fizyczna	Bielice	Bekier Ryszarda	Członek LGD	społeczny
26	Osoba fizyczna	Chojna	Długoborski Wojciech	Członek LGD	społeczny
27	Osoba fizyczna	Krzywin	Domaradzki Jerzy	Członek Zarządu LGD	społeczny
28	Osoba fizyczna	Moryń	Fragstein-Niemsdorff Wojciech	Członek LGD	społeczny
29	Osoba fizyczna	Cedynia	Gabryś-Portkowska Małgorzata	Członek Rady LGD	społeczny
30	Osoba fizyczna	Piaseczno	Głód Katarzyna	Członek LGD	społeczny
31	Osoba fizyczna	Moryń	Jasek Sławomir	Członek Rady LGD	społeczny
32	Osoba fizyczna	Krzywin	Jasiński Michał Zbigniew	Członek Komisji Rewizyjnej	społeczny
33	Osoba fizyczna	Banie	Kapciak Agata Eleonora	Członek LGD	społeczny
34	Osoba fizyczna	Moryń	Karwan Małgorzata	Członek LGD	społeczny
35	Osoba fizyczna	Moryń	Kordylasiński Andrzej	Członek LGD	społeczny
36	Osoba fizyczna	Cedynia	Kordylasiński Andrzej	Członek LGD	społeczny
37	Osoba fizyczna	Cedynia	Kruszyński Krzysztof Henryk	Członek LGD	społeczny
38	Osoba fizyczna	Pyrzyce	Kulińska Teresa Róża	Członek Rady LGD	społeczny
39	Osoba fizyczna	Bielice	Kuświk Artur	Członek LGD	społeczny

40	Osoba fizyczna	Krzywin	Mazur Andrzej Henryk	Członek LGD	społeczny
41	Osoba fizyczna	Chojna	Mazur Tadeusz Albert	Członek LGD	społeczny
42	Osoba fizyczna	Gryfino	Mąka Henryk Robert	Członek LGD	społeczny
43	Osoba fizyczna	Moryń	Miler Jerzy Zdzisław	Członek LGD	społeczny
44	Osoba fizyczna	Moryń	Nowak Krzysztof Mirosław	Członek LGD	społeczny
45	Osoba fizyczna	Bielice	Olech Jan	Prezes Zarządu LGD	społeczny
46	Osoba fizyczna	Stare Czarnowo	Paczkowski Piotr	Członek Zarządu LGD	społeczny
47	Osoba fizyczna	Moryń	Piątek Józef Ryszard	Członek LGD	społeczny
48	Osoba fizyczna	Gryfino	Racinowski Maciej Józef	Członek LGD	społeczny
49	Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą	Banie	Rawecka Barbara	Członek LGD	społeczny
50	Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą	Cedynia	Siergiej Tomasz Cezary	Skarbnik Zarządu LGD	gospodarczy
51	Osoba fizyczna	Piaseczno	Sito Karol	Członek Rady LGD	gospodarczy
52	Osoba fizyczna	Widuchowa	Skrzypiński Janusz Stanisław	Członek LGD	społeczny
53	Osoba fizyczna	Cedynia	Telszewski Bogdan	Członek LGD	gospodarczy
54	Osoba fizyczna	Bielice	Świderek Izabela Małgorzata	Członek LGD	społeczny
55	Osoba fizyczna	Widuchowa	Waydyk Iwona	Członek LGD	społeczny
56	Osoba fizyczna	Banie	Włodzińska Anna	Członek LGD	społeczny
57	Osoba fizyczna	Banie	Wołoszyn Andrzej	Członek Komisji Rewizyjnej	społeczny
58	Osoba fizyczna	Bielice	Wilczyńska Kamela	Członek LGD	społeczny
59	Osoba fizyczna	Bielice	Wilczyński Piotr	Członek Zarządu LGD	społeczny
60	Osoba fizyczna	Trzcińsko Zdrój	Zgoda Jerzy Jan	Członek LGD	społeczny

61	Osoba fizyczna	Cedynia	Siedmiogrodzki Janusz Józef	Członek LGD	społeczny
62	Osoba fizyczna	Stare Czarnowo	Adamska Dorota	Członek LGD	społeczny
63	Osoba fizyczna	Cedynia	Borgul Czesława	Członek LGD	społeczny
64	Osoba fizyczna	Chojna	Cichy Jarosław	Członek LGD	gospodarczy
65	Osoba fizyczna	Kozielice	Ileczka Jarosław	Członek LGD	społeczny
66	Osoba fizyczna	Chojna	Kowalczyk Janusz	Członek LGD	społeczny
67	Osoba fizyczna	Zielin	Mazur Grzegorz	Członek LGD	społeczny
68	Osoba fizyczna	Bielice	Przepiórka Mariusz	Członek LGD	społeczny
69	Osoba fizyczna	Chojna	Stefański Leszek	Członek LGD	społeczny
70	Osoba fizyczna	Moryń	Chryczyńska Jolanta	Członek LGD	społeczny
71	Osoba fizyczna	Widuchowa	Sobierajski Władysław Wacław	Członek LGD	społeczny
72	Osoba fizyczna	Gryfino	Mendrygał Elżbieta Genowefa	Członek LGD	społeczny
73	Osoba fizyczna	Widuchowa	Mendrygał Aleksandra	Członek LGD	społeczny
74	Osoba fizyczna	Gryfino	Skubiszewska Żaneta Anna	Członek LGD	społeczny
75	Osoba fizyczna	Banie	Walterowicz Adam	Członek LGD	społeczny
76	Osoba fizyczna	Banie	Madejczyk Zbigniew	Członek LGD	społeczny
77	Osoba fizyczna	Lubanowo	Wojtyła Ireneusz	Członek LGD	społeczny
78	Osoba fizyczna	Banie	Adamski Tomasz	Członek LGD	społeczny
79	Osoba fizyczna	Witnica	Wnuk Marcin	Członek LGD	społeczny
80	Osoba fizyczna	Witnica	Wnuk Monika	Członek LGD	społeczny
81	Osoba fizyczna	Gryfino	Skrzypińska Izabela	Członek LGD	społeczny
82	Osoba fizyczna	Mieszkowice	Rzepiński Łukasz	Członek LGD	społeczny
83	Osoba fizyczna	Mieszkowice	Ruchniak Tadeusz	Członek LGD	społeczny
84	Osoba fizyczna	Mieszkowice	Ruchniak Marcin Sebastian	Członek LGD	społeczny

85	Osoba fizyczna	Mieszkowice	Ruchniak Agnieszka Anna	Członek LGD	społeczny
86	Osoba fizyczna	Chojna	Przygoda Jarosław	Członek LGD	społeczny
87	Osoba fizyczna	Wełtyń	Pasierb Paweł	Członek LGD	społeczny
88	Osoba fizyczna	Mieszkowice	Mroziak Krzysztof	Członek LGD	społeczny
89	Osoba fizyczna	Mieszkowice	Mroziak Czesława	Członek LGD	społeczny
90	Osoba fizyczna	Chojna	Buko Mirosława	Członek LGD	społeczny
91	Osoba fizyczna	Bielice	Baczewska Roksana	Członek LGD	społeczny
92	Osoba fizyczna	Chojna	Górski Robert	Członek LGD	społeczny
93	Osoba fizyczna	Chojna	Iskra Mariusz Piotr	Członek LGD	społeczny
94	Osoba fizyczna	Mieszkowice	Klisowski Stanisław	Członek LGD	społeczny
95	Osoba fizyczna	Chojna	Kłapouch Henryk	Członek LGD	społeczny
96	Osoba fizyczna	Chojna	Kozieł Marian	Członek LGD	społeczny
97	Osoba fizyczna	Chojna	Kozieł Róża	Członek LGD	społeczny
98	Osoba fizyczna	Gryfino	Pawlina Iwona	Członek LGD	społeczny
99	Osoba fizyczna	Gryfino	Kowalczyk Michał	Członek LGD	społeczny
100	Osoba fizyczna	Banie	Krywalewicz Andrzej	Członek LGD	społeczny
101	Osoba fizyczna	Chojna	Piotrowski Edward	Członek LGD	społeczny
102	Osoba fizyczna	Chojna	Piotrowski Konrad	Członek LGD	społeczny
103	Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą	Chojna	Piotrowski Kamil	Członek LGD	społeczny
104	Osoba fizyczna	Chojna	Chalimoniuk Justyna	Członek LGD	społeczny
105	Osoba fizyczna	Chojna	Chalimoniuk Leszek	Członek LGD	gospodarczy
106	Osoba fizyczna	Bielice	Kuświk Artur	Członek LGD	społeczny
107	Osoba fizyczna	Chojna	Oczyński Krzysztof	Członek LGD	społeczny
108	Osoba fizyczna	Widuchowa	Chudy Monika Teresa	Członek LGD	społeczny
109	Osoba fizyczna	Chojna	Makaroński Krzysztof Adam	Członek LGD	społeczny

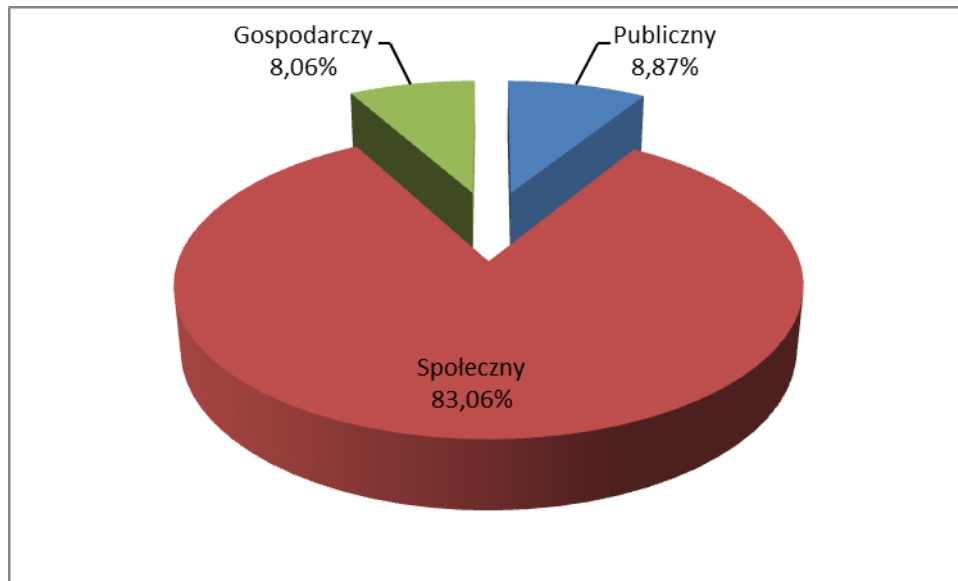
110	Osoba fizyczna	Chojna	Mąka Monika Barbara	Członek LGD	społeczny
111	Osoba fizyczna	Chojna	Dybczak Jacek Wojciech	Członek LGD	społeczny
112	Osoba fizyczna	Chojna	Błaszkwicz Edward	Członek LGD	społeczny
113	Osoba fizyczna	Szczecin	Piekutowska Magorzata	Członek LGD	społeczny
114	Osoba fizyczna	Chojna	Błaszkwicz Adam	Członek LGD	społeczny
115	Osoba fizyczna	Nowodna	Kabat Stanisław	Członek LGD	społeczny
116	Osoba fizyczna	Pyrzyce	Kłoda Roman	Członek LGD	społeczny
117	Osoba fizyczna	Chojna	Prętki Jacek	Członek LGD	społeczny
118	Osoba fizyczna	Moryń	Kajdaniak Piotr	Członek LGD	społeczny
119	Osoba fizyczna	Czepino	Dąbrowska Nina	Członek LGD	gospodarczy
120	Osoba fizyczna	Krzywin	Puzik Magdalena	Członek LGD	społeczny
121	Osoba fizyczna	Żelechowo	Gardziejewski Jarosław	Członek LGD	gospodarczy
122	Osoba fizyczna	Cedynia	Wołosz Halina	Członek LGD	gospodarczy
123	Osoba fizyczna	Gryfino	Bartosiewicz Katarzyna	Członek LGD	społeczny
124	Osoba fizyczna	Cedynia	Muraszka Anna	Członek LGD	gospodarczy

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 1.4. Udział sektorów publicznego, społecznego i gospodarczego w strukturze członków LGD

Sektor	Liczba członków LGD	Udział danego sektora
publiczny	11	8,87 %
Społeczny	103	83,06 %
- organizacje	11	8,87 %
- osoby fizyczne	92	74,19 %
Gospodarczy	10	8,06 %
suma	124	100%

Źródło: Opracowanie własne

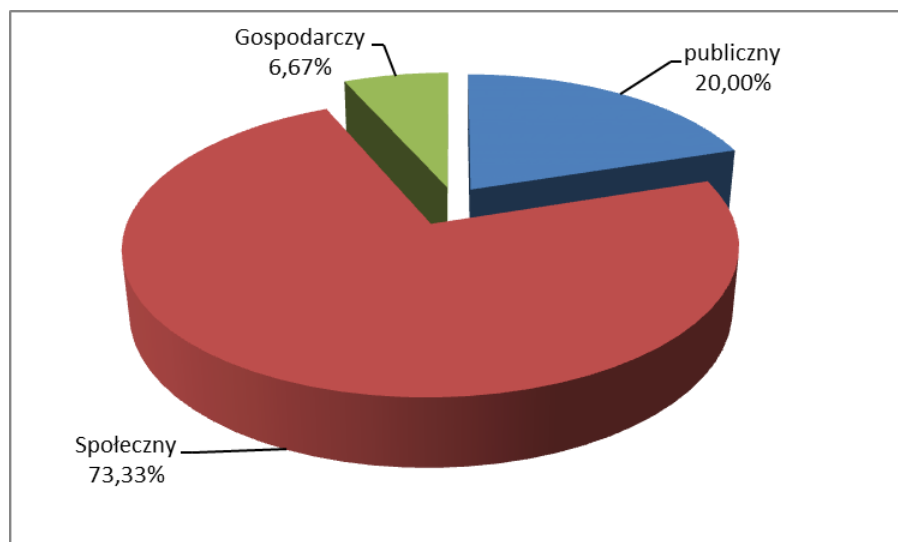
Wykres 1.1. Prezentacja udziału poszczególnych sektorów w ramach LGD

Źródło: Opracowanie własne

1.4. Struktura Rady

Zgodnie z zapisami § 31 Statutu Rada składa się z minimum 11 i maksimum 15 osób. Osobami koordynującymi pracę Rady LGD jest Przewodniczący oraz Wiceprzewodniczący. W § 18 Statutu Stowarzyszenia jasno stwierdzono, że nie można łączyć funkcji członka Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej.

Dokumentem stanowiącym o zasadach i trybie działania Rady jest Regulamin Rady Stowarzyszenia Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich. Został on ujęty w Strategii jako Załącznik nr 4. Wykres 1.2 prezentuje strukturę składu Rady LGD na dzień 28 lutego 2013, w(której% stanowi sektor społeczny, natomiast% sektor publiczny oraz% stanowi sektor gospodarczy.

Wykres 1.2 Udział poszczególnych sektorów w Radzie LGD

Źródło: Opracowanie własne

1.5. Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego

W strukturze organizacyjnej DIROW wyróżnia się:

1. Walne Zebranie Członków,
2. Zarząd,
3. Radę,
4. Komisję Rewizyjną.

Najwyższą władzą Stowarzyszenia jest Walne Zebranie Członków. W przypadku Walnego Zebrania Członków, Zarządu oraz Komisji Rewizyjnej stosuje się zapisy zawarte w Statucie Stowarzyszenia Dolnoodrzańskiej Inicjatywy Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Organem decyzyjnym w strukturze LGD jest Rada. Działa ona w oparciu o zapisy indywidualnego Regulaminu Rady, procedury opisane w rozdziale 9 niniejszej Strategii oraz statutu Stowarzyszenia. Regulamin organizacyjny Rady został dołączony do Lokalnej Strategii Rozwoju, jako Załącznik nr 4.

Szczególną kompetencją Rady jest wybór operacji, które zostaną zrealizowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju. Wybór operacji dokonywany jest w oparciu o kryteria zgodności z LSR oraz lokalne kryteria wyboru zawarte w rozdziale nr 9 niniejszej Lokalnej Strategii Rozwoju.

Procedura naboru pracowników LGD. Zatrudnienie nowych pracowników następuje w oparciu o regulamin naboru na wolne stanowiska w biurze Stowarzyszenia Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich, który jest załącznikiem do Regulaminu Pracy Biura Stowarzyszenia Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Opisy stanowisk precyzujące podział obowiązków i zakres odpowiedzialności na poszczególnych stanowiskach jest przedmiotem regulaminu biura Stowarzyszenia Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich znajdującego się w Załączniku nr 5 do Strategii. W ramach regulaminu zostały określone zasady funkcjonowania biura, ramowy zakres działania i kompetencji biura i służb księgowo-finansowych Stowarzyszenia oraz inne postanowienia związane z działalnością Biura Stowarzyszenia.

Opis warunków technicznych i lokalowych biura LGD. Obecnie, na potrzeby organizacyjne LGD, biuro działa w Gryfinie przy ul. Krasieńskiego 85 .

W pomieszczeniu biura jest wydzielone miejsce przeznaczone do archiwizowania dokumentów. Posiada ono stosowne zabezpieczenia, tzn. szafki przeznaczone do archiwizowania i przechowywania dokumentów są opatrzone w zamek, klucz do niego posiadają jedynie pracownicy biura. Dodatkowo, pomieszczenia, które pełnią funkcję biura wyposażone są w czujkę alarmową, która jest uruchamiana w momencie nieautoryzowanego wejścia do pomieszczenia. Szczegółowy opis warunków technicznych i lokalowych biura stanowi załącznik do Regulaminu Biura Stowarzyszenia

1.6. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego

Szczegółowy wykaz kwalifikacji i doświadczenia osób wchodzących w skład organu decyzyjnego został zawarty w Załączniku nr 1 do Strategii.

W skład organu decyzyjnego wchodzi 15 osób, z czego:

1.osoby posiadają wiedzę i doświadczenie z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i podejścia Leader,
2. osoby posiadają udokumentowaną wiedzę z zakresu języka roboczego UE,
3.osób jest od co najmniej trzech lat zameldowane na pobyt stały na obszarze LSR.

1.7. Doświadczenie LGD i członków LGD

Zakres oraz ranga doświadczenia LGD reprezentowana jest przez doświadczenie w realizacji projektów zdobyte przez poszczególnych członków LGD zarówno w programach wspierające rozwój obszarów wiejskich, jak również innych funduszach wspierających rozwój poszczególnych gmin i miast. Wśród programów i funduszy, które wspierały inicjatywy i projekty realizowane przez członków DIROW można wyróżnić: PAOW, SAPARD, SPO Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004 - 2006, PHARE, INTERREG IIIA, Poakcesyjny Program Wsparcia Obszarów Wiejskich, czy ZPORR. Kompletna lista projektów składających się na doświadczenie członków LGD została zwarta w Załączniku nr 2.

OPIS OBSZARU OBJĘTEGO LOKALNĄ STRATEGIĄ ROZWOJU WRAZ Z UZASADNIENIEM JEGO WEWNĘTRZNEJ SPÓJNOŚCI

2.1. Wykaz gmin wchodzących w skład LGD

Na obszar Lokalnej Grupy Działania DIROW składają się następujące gminy:

1. Gmina Banie,
2. Gmina Bielice,
3. Gmina i Miasto Cedynia,
4. Gmina i Miasto Chojna,
5. Gmina Kozielice,
6. Gmina i Miasto Mieszkowice,
7. Gmina i Miasto Moryń,
8. Gmina Stare Czarnowo,
9. Gmina Gryfino,
10. Gmina Widuchowa.

Wymienione gminy administracyjnie przynależą do terytorium powiatu gryfińskiego (gminy: Banie, Cedynia, Chojna, Gryfino, Mieszkowice, Moryń, Stare Czarnowo, Widuchowa) oraz do terytorium powiatu pyrzyckiego (gminy: Bielice, Kozielice).

Mapa 2.1. Obszar Lokalnej Grupy Działania DIROW

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wikipedia.pl

Jak wynika z danych zamieszczonych w tabeli 2.1., pięć z dziesięciu gmin stanowiących obszar LGD DIROW są gminami wiejskimi, pozostałe gminy to gminy miejsko-wiejskie. Łączny obszar LGD DIROW wynosi 1 869 km². Największą gminą pod względem powierzchni jest gmina Chojna (332 km², 17,8% powierzchni obszaru LGD), najmniejszą - gmina Bielice (84 km², 4,5% powierzchni obszaru LGD).

Według stanu na koniec 2007 r. obszar LGD DIROW zamieszkuje łącznie 61 728 osób w 145 sołectwach i 228 miejscowościach. Najludniejszą gminą jest gmina Chojna (14 022 osób, 22,7% ludności obszaru LGD), natomiast najmniejszą pod względem ilości mieszkańców jest gmina Kozielice (2 603 osoby, 4,2% ludności obszaru LGD). Najwięcej sołectw posiada gmina Gryfino (27 sołectw), najmniej gmina Moryń (9 sołectw).

Tabela 2.1. Podstawowe dane obszaru LGD DIROW na dzień 31.12.2007 r.

Nazwa gminy	Typ gminy	Liczba ludności	Powierzchnia (km ²)	Liczba sołectw	Liczba miejscowości
Województwo		1692271	22892		
Banie	Wiejska	6389	206	15	17
Bielice	Wiejska	2923	84	12	12
Cedynia	miejsko-wiejska	4341	181	14	21
Chojna	miejsko-wiejska	14022	332	22	43
Gryfino	miejsko-wiejska	10339	244	27	39
Kozielice	Wiejska	2603	95	10	13
Mieszkowice	miejsko-wiejska	7406	239	10	25
Moryń	miejsko-wiejska	4332	125	9	18
Stare Czarnowo	Wiejska	3832	153	12	19
Widuchowa	Wiejska	5541	210	14	21
Obszar LGD		61728	1869	145	228
% województwa		3,65	8,16		

Źródło: opracowanie własne

2.2. Uwarunkowania przestrzenne, geograficzne, przyrodnicze, historyczne i kulturowe

Uwarunkowania przestrzenne i geograficzne.

Lokalna Grupa Działania DIROW usytuowana jest na terenie dwóch powiatów: powiatu gryfińskiego i powiatu pyrzyckiego, położonych w południowo-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego. Zgodnie z fizycznogeograficzną regionalizacją Polski wg Kondrackiego, obszar usytuowany jest na podprowincji Pobrzeży Południowobałtyckich, w skład których wchodzi między innymi mezoregion Wzgórz Bukowych, Doliny Dolnej Odry, Równiny Wełtyńskiej, Równiny Pyrzycko-Stargardzkiej, Równiny Gorzowskiej, Kotliny Freienwaldzkiej oraz mezoregion Pojezierza Myśliborskiego. Obszar LGD DIROW należy zaliczyć, pod względem morfologicznym, do terenów urozmaiconych. Jego obecne ukształtowanie jest wynikiem zlodowacenia pomorskiego i pozostawionych wówczas utworów lodowcowych.

Łączna powierzchnia obszaru LGD wynosi 1 869 km², co stanowi 8,2% powierzchni województwa zachodniopomorskiego. Według stanu na 31 grudnia 2007 r. obszar ten zamieszkiwało 61 728 osób, czyli 3,6% ludności województwa zachodniopomorskiego.

Obszar LGD DIROW od zachodu graniczy z Niemcami – Landem Brandenburgią, patrząc od północy natomiast: z gminą Kołbaskowo (powiat policki), Kobyłanka i Stargard Szczeciński (powiat stargardzki), z gminą Pyrzyce (powiat pyrzycki), z gminą Myślibórz, Dębno i Boleszkowice (powiat myśliborski), (mapa 2.2.)

Mapa 2.2. Położenie obszaru LGD DIROW

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wikipedia.pl

Obszar LGD DIROW, pod względem użytkowania terenu, jest obszarem typowo rolniczo-leśnym. W omawianym obszarze występuje niewielka ilość przemysłu, niewielki stopień zurbanizowania oraz zwarta zabudowa tworząca centrum jednostek osadniczych, co powoduje, że nie burzą one harmonii krajobrazu. Dodatkowym atutem jest położenie gmin na terenie lub w sąsiedztwie parków krajobrazowych oraz licznie występujące jeziora. Taki sposób użytkowania gruntów sprawia, iż jest to teren atrakcyjny dla uprawiania turystyki i rekreacji.

Uwarunkowania przyrodnicze.

Gleby. Gleby znajdujące się w obrębie obszaru LGD są utworami młodymi, powstałymi głównie z materiałów polodowcowych, które przeszły ewolucję od gleb tundrowych, poprzez leśne do współczesnych kształtowanych przez uprawę. Dominują gleby bielkowo-piaskowe wytworzone z piasków luźnych, słabo gliniastych i gliniastych oraz bielice powstałe z utworów pyłowych wodnego pochodzenia.

Pierwsza grupa bielicy zajęta jest w znacznej mierze przez lasy. Pozostałą część pokrywają cięższe gleby bielicowe i częściowo gleby brunatne leśne na glinie piaszczystej. W dolinie Odry i basenach pojeziernych występują gleby bagienne powstałe zazwyczaj w wyniku procesów torfotwórczych, a po odwodnieniu torfowisk - procesów murszotwórczych (gleby torfowe, torfowo-murszowe, murszowe).

Jak wiadomo, gleby pozostają w ścisłym związku z użytkowaniem ziemi. Na charakteryzowanym obszarze występują prawie wszystkie klasy gleb, za wyjątkiem pierwszej dla gruntów ornych oraz pierwszej i drugiej dla użytków zielonych. Wśród gruntów ornych dominują gleby średnie (IVa, IVb) i dobre (IIIa, IIIb), natomiast wśród użytków zielonych przeważają gleby średnie i słabe (IV, V). Użytki zielone dobrej jakości w obrębie obszaru LGD nie występują. Ogólne warunki przyrodnicze i glebowe są bardzo korzystne dla rozwoju produkcji rolnej.

Sieć rzeczna. Najważniejszym elementem przyrodniczym obszaru jest **rzeka Odra** mająca duży wpływ na kształtowanie się środowiska przyrodniczego. Dolny odcinek Odry niegdyś dzielił się na szereg meandrujących ramion i odnóg, dziś dzieli się na dwa główne ramiona: Odrę wschodnią

i Odrę zachodnią (dokonano regulacji). Obszar pomiędzy Odrą wschodnią, a Odrą zachodnią pocięty jest gęstą siecią starorzeczy, kanałów i rozlewisk o łącznej długości 200 km i nosi nazwę **Międyodrza**.

W wyniku prac regulacyjnych powstało dodatkowe koryto rzeki zwane Odrą wschodnią (Regalicą). Na terenie Międzyodrza wyróżniono 3 poldery zalewowe: południowy, środkowy i północny. Obecnie na terenie Międzyodrza nie prowadzi się żadnych prac melioracyjnych polegających na pogłębianiu kanałów czy usuwaniu roślinności wkraczającej na nowe stanowiska w wyniku eutrofizacji wód powierzchniowych

Odry.

Do pozostałych cieków tworzących sieć rzeczną obszaru LGD można zaliczyć: Tywę, Pniewę, Omylnę, Krzeknicę i Bielice.

Rzeka **Tywa** - całkowita długość rzeki wynosi 47,9 km, przepływa ona przez szereg jezior, z których największe to jeziora Długie i Bańskie. Ujściowym odcinkiem rzeki jest kanał zrzutowy wód pochłodniczych z elektrowni „Dolna Odra” w pobliżu Gryfina. Rzeka **Omulna** (struga Wełtyńska) - długość rzeki nie jest dokładnie znana. Według danych ewidencyjnych powierzchnia zlewni tej rzeki wynosi 75,4 km². **Pniewa** - bierze swój początek niedaleko miejscowości Gajki, około 1 km na wschód od jeziora Trzemeszno, przez które przepływa. Jej długość wynosi około 10 km. Wpływa do Odry wschodniej. Rzeka Rurzyca – całkowita długość rzeki wynosi 45 km. Przebiega przez Trzcińsko Zdrój, Rurkę i Chojnę. Jest to prawny dopływ Odry.

Jeziora. Na terenie obszaru LGD występują liczne jeziora polodowcowe typu rynnowego. Jeziora te wykazują duże zróżnicowanie pod względem wielkości, kształtu i głębokości. Większość z nich to jeziora płytkie i szybko zarastające. Głównie są to zbiorniki typu rynnowego i nieregularnego. Proces ten wzmagany jest przez antropopresję, czyli oddziaływanie człowieka na środowisko przyrodnicze. Wody jezior zakwalifikowane są do III klasy czystości, tylko nieliczne posiadają II klasę czystości. Jednakże, większość jezior nie jest objęta badaniami w zakresie stanu czystości wód. Ponadto, występują tu liczne naturalne małe zbiorniki wodne i sztuczne zbiorniki wodne w postaci stawów hodowlanych. W jeziorach można spotkać wszystkie gatunki ryb, łącznie z sielawą i sieją. Do najważniejszych i najatrakcyjniejszych jezior należą: Wełtyńskie (349 ha lustra wody), wchodzi ono w skład dziesięciu jezior Pojezierza Wełtyńskiego połączonych w większości Wełtyńską Strugą oraz Długie (Swobnickie, 300 ha), Steklno (48 ha), Orzechów (29,4 ha), Borzymskie (27 ha), Brudzeń (20 ha), Gierland (19 ha), Trzemeszno (19 ha), Czachów (14,8 ha). Największym „przyrodniczym skarbem” jest jednak **jezioro Morzycko**, jedno z najgłębszych jezior w Polsce (58,5 m - kryptodepresja). Jezioro Morzycko jest siedliskiem m. in. sielawy - ryby charakterystycznej dla jezior bardzo czystych. Duże obszary dna porastają rzadkie już łąki ramienicowe, oraz zespoły lilii wodnych z grążelem żółtym, grzybieniem białym oraz bardzo rzadkim grzybieniem północnym. Dla ochrony najcenniejszych fragmentów tych zbiorowisk planowane jest uznanie ich za stanowiska florystyczne (w Moryniu, u ujścia rzeki Słubii w Starym Objezierzu).

Przyroda. Tereny i obiekty objęte ochroną prawną. Na terenie obszaru LGD DIROW znajdują się liczne pomniki przyrody, m.in.:

- dąb szypułkowy w parku zabytkowym w Roźnowie,
- 2 dęby szypułkowe w oddziale leśnym 277c obrębu Gryfino, przy drodze Roźnowo - Bożym,
- dąb szypułkowy przy UG oraz lipa drobnolistna przy ul. Brzozowej w Baniach,
- 9 sosen pospolitych z bluszczem pospolitym oraz dąb szypułkowy w Chanowie,
- dąb szypułkowy przy ogrodzeniu kościoła od strony północnej oraz cis pospolity w Cielicach,
- dąb szypułkowy za obiektami dawnego PGR oraz 3 dęby szypułkowe w Liniach na klombie przed podjazdem do budynku dawnego dworu,
- dąb szypułkowy w Swochowie na terenie parku i w granicach ogrodzonego terenu kościoła,
- cis pospolity w Starym Chrapowie w granicach ogrodzonego terenu kościoła,
- „Krzywy Las” - partia lasu sosnowego z drzewami o łukowato wygiętych pniach k/ Elektrowni Dolna Odra,

- sosna pospolita o obwodzie 374 cm na Wyspie Kozłej (Jezioro Wełtyń),
- dąb szypułkowy Mętno,
- platan klonolistny Chojna,
- sekwoja w Brwiach,
- cis pospolity Jelenin i wiele innych.

Cedyński Park Krajobrazowy. Utworzony 1.04.1993 r. obejmuje teren od skraju Pojezierza Myśliborskiego i Równiny Gorzowskiej do krawędzi Doliny Dolnej Odry i Kotliny Freienwalde.

Park rozciąga się na terenie gmin Cedynia, Chojna, Moryń i Mieszkowice. Powierzchnia Parku wynosi 30.850 ha. Flora parku jest niezwykle bogata i zróżnicowana. Do gatunków podlegających całkowitej ochronie należą: cis pospolity, jarząb brekinia, wiśnia karłowata, bluszcz pospolity, wiciokrzew pomorski, sasanka łąkowa, zawilec wielokwiatowy, pajęcznica liliowata, ostnica Jana, ostnica powabna, ostnica włosowata, storczyk purpurowy. Gatunki podlegające ochronie częściowej to: paprotka zwyczajna, grzybień biały, porzeczka czarna, pierwiosnka lekarska, konwalia majowa. **Obszar Parku jest jedynym miejscem w Polsce, gdzie występuje nawrot czerwono-błękitny i dąb omszony.** Teren Cedyńskiego Parku Krajobrazowego, poprzez swój urozmaicony charakter, stwarza doskonałe warunki siedliskowe dla zwierząt, w tym dla wielu gatunków chronionych i zagrożonych wyginięciem. Park zamieszkuje 12 gatunków płazów, 6 gatunków gadów, 194 gatunki ptaków i 39 gatunków ssaków. Spotkać tu można: traszkę grzebieniastą, kumaka nizinny, rzekotki, ropuchę paskówkę, żółwie błotne, padalce, żmije zygzakowate. Ssaki podlegające ochronie to wilki, bobry, wydry, nietoperze i jeże, zaś lotnicy to przede wszystkim orzeł bielik, rybołów, kania czarna i ruda, ohar, bociany czarne, żurawie, dudki, ostrzygojady. Bardzo bogaty jest również świat bezkręgowców, dotychczas jednak mało zbadany.

Park Krajobrazowy Doliny Dolnej Odry. Powołany w 1993 r., powiększony w 1996 r. Jest to obszar chroniony, między innymi ze względu na wybitne walory krajobrazowe, bogaty świat zwierząt i roślin. Jest wyjątkowym miejscem bytowania fauny i flory związanej ze środowiskiem wodnym i bagiennym. Leży między dwoma ramionami Odry, Odry Zachodniej i Odry Wschodniej, obejmuje tereny zalewowe rzeki Odry, czyli Międzyodrze. Powierzchnia parku wynosi 6 009 ha. Ze względu na specyfikę terenu Parku, czyli na jego podmokły charakter, obszar ten był niedostępny dla człowieka. Nie było tu nigdy osad ani wsi. Jednak znajduje się tu wiele zabytkowych budowli hydrotechnicznych służących niegdyś do regulacji poziomu wody na Międzyodrzu (głównie w celu utrzymywania pastwisk oraz zabezpieczenia przeciwpowodziowego). Część z nich istnieje do dzisiaj, wpisane zostały do rejestru zabytków. Są to m.in.: jaz w Widuchowej (do rozrzędu wody na dwa koryta rzeki), śluzy komorowe (łącznie drogi wodne), przewały (do wprowadzania na teren Międzyodrza wielkiej wody) oraz pompownie (do obniżania poziomu wody).

Szczeciński Park Krajobrazowy Puszcza Bukowa. Utworzony w 1981 r. zajmuje powierzchnię 9 096 ha. Park otacza strefa ochronna, tzw. otulina o pow. 11 842 ha, zabezpieczająca go przed negatywnym oddziaływaniem zewnętrznym. Położony jest na wydłużonym paśmie wzniesień morenowych zwanych Wzgórzami Bukowymi. Park jest obszarem o wysokich walorach przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowo turystycznych. **Wyróżniają one Park w skali makroregionu i w skali kraju.** Najwyższe wzniesienie to Bukowiec - 149 m n.p.m., który przy różnicach terenu dochodzących do 100 m, wyraźnie kontrastuje z

otaczającymi Wzgórza Bukowe nizinami. "Łuskowa" budowa geologiczna sprawiła, iż mamy do czynienia z ciekawymi zjawiskami hydrogeologicznymi w postaci: źródeł, cieków wodnych i zanikania strumieni (Ponikwa, Utrata). Wspaniałą ozdobą krajobrazu są meandrujące potoki Choinówka i Rudzianka. Na obszarach o trudno przepuszczalnych warstwach występują wypełnione wodą lub torfem zagłębienia, w większości bezodpływowe. Największe z nich to malownicze jezioro Glinna (pow. 75 ha i głębokości 16 m), jezioro Binowskie (pow. 52 ha i głębokości 9 m) oraz jezioro Piasecznik Wielki (pow. 15 ha). W Parku występuje urozmaicona rzeźba pasma wzniesień morenowych oraz różnorodne warunki mikroklimatyczne, wraz ze złożonymi stosunkami wodnymi i glebowymi, które uwarunkowały ukształtowanie się siedlisk i rozmaitych zbiorowisk roślinnych. W Parku występuje najlepiej wykształcony w Polsce zespół buczyny pomorskiej we wszystkich odmianach, a także dąbrowy, bory, olesy, łęgi i zarośla wierzbowo-kruszynowe. Znaleźć tu można ponad 1000 gatunków roślin, w tym 70% stanowią rośliny właściwe dla flory Pomorza Zachodniego. Park ozdabiają 63 gatunki roślin chronionych oraz gatunki rzadkie, reprezentujące elementy górskie, atlantyckie i kserotermiczne.

Ogród Dendrologiczny w Glinnej charakteryzuje się bogatą kolekcją drzew egzotycznych i krzewów pochodzących z różnych kontynentów świata.

W Ogrodzie znajduje się 30 pomników przyrody żywej (stare drzewa: dęby, buki, jesiony, tulipanowiec amerykański, mamutowiec olbrzymi) i przyrody nieożywionej (głazy narzutowe). Znajdują się w nim: kasztany jadalne, platany klonolistne, choinka kanadyjska, cyprysik groszkowy, cyprysik błotny, największy w Polsce cyprysik żywotnikowaty, 10 gatunków magnolii, 5 gatunków stewarcji oraz liczne gatunki oraz odmiany ostrokrzewów.

Osobliwością jest kilkunastoletni okaz kielichowca chińskiego, który jest najstarszym krzewem tego gatunku uprawianym w Europie. W okolicach ogrodu botanicznego biegnie:

1. **Trasa dydaktyczna „W poszukiwaniu Tajemnic Zielonego Łądu”** o długości 4 km, czas przemarszu ok. 1,5 godziny biegnąca przez malownicze zakątki Puszczy Bukowej, stworzona z myślą o wszystkich miłośnikach przyrody zainteresowanych pięknem lasu bukowego, jego zasobami przyrodniczymi oraz zabiegami związanymi z prowadzoną tu gospodarką leśną.
2. **Ścieżka dydaktyczna „Leśne ABC...”** prezentująca ciekawostki dotyczące ekosystemów leśnych i ich mieszkańców.
3. **Ścieżka dydaktyczna „Drzewa i krzewy naszych lasów”** prezentująca popularne gatunki drzew i krzewów rosnące w naszych lasach.
4. **Ścieżka dydaktyczna „Zieloni Goście”** zlokalizowana w samym ogrodzie dendrologicznym prezentująca historię i stan obecny arboretum oraz najciekawsze gatunki drzewiaste obcego pochodzenia z jego kolekcji.

Dolina Miłości. Park naturalistyczny założony w XIX w. przez Annę Hubert dla jej męża Carla Philippa na morenowskich wzgórzach krawędzi Doliny Odry. Romantyczne miejsce z bardzo interesującą przyrodą i bogatą historią. Charakterystyczną cechą obszaru LGD jest występowanie **obszarów Natura 2000**: Dolina Dolnej Odry, Ostoja Cedynia, Ostoja Witnicko-Dębnińska, Ostoja siedliskowa Dolina Dolnej Odry.

Wybrane rezerваты przyrody. Rezerwat Bielinek. Teren leśno-stepowy o powierzchni 75,5 ha, utworzony w celu zachowania zespołów leśno-stepowych na stromych zboczach doliny Odry. Na terenie rezerwatu występuje cenny dąb omszony, nawrot czerwonooblękitny, szyplin zielny i oman niemiecki - przedstawiciele gatunków ciepłolubnych z obszarów przyśródziemnomorskich. **Olszyna Źródłiskowa.** Teren o powierzchni 1,00 ha, utworzony w celu zachowania skrzypu olbrzymiego, rzadkiej rośliny stanowiącej element flory górskiej regla dolnego. **Dąbrowa Krzymowska.** Teren

o powierzchni 30,44 ha. Rezerwat utworzony w celu zachowania rzadkiego w skali kraju starego dębu bezszypułkowego z domieszką starych sosen. Wiek drzew od 250 do 400 lat. **Olszyny Ostrowskie**. Rezerwat ścisły o powierzchni 9,5 ha, utworzony w celu zachowania rzadkiego olsu i roślin chronionych. **Dolina Świergotki**. Teren o powierzchni 11,00 ha, utworzony dla zachowania buczyny pomorskiej i grądu z przytulią leśną, w pięknej, głębokiej dolinie rzeki. **Jeziora Siegniewskie**. Rezerwat ornitologiczny o powierzchni 10,41 ha, utworzony w celu ochrony ptactwa wodnego. **Wrzosowiska Cedyńskie**. Teren o powierzchni 71,61 ha, utworzony w celu zachowania rzadko spotykanego w środkowej Europie wrzosowiska z roślinnością kserotermiczną. **Trawiasta Buczyna**. Rezerwat leśny powołany w 1956 r. Występują tu zróżnicowane zbiorowiska buczyny pomorskiej, łęgi, olsy, torfowiska przejściowe, liczne stanowiska ptaków drapieżnych. Jest to teren o walorach krajobrazowych, mający dużą wartość naukową. **Źródłiskowa Buczyna** – rezerwat leśny powołany w 1956r. o powierzchni 121,02 ha (część objęta ochroną ścisłą – 58,16 ha.). Utworzony w celu zachowania rzadko spotykanej buczyny źródłiskowej wykształconej na obszarze z wywierzykami i potokami, w pobliżu jeziora Glinna. **Kołowskie Parowy**. Rezerwat przyrody położony w środkowej części Puszczy Bukowej. Zajmuje powierzchnię 24,39 ha. Utworzono go w celu zachowania najlepiej wykształconych i zachowanych płatów typowej buczyny pomorskiej. Rezerwat obejmuje parów z buczyną źródłiskową i potokiem Ponikwa, który po natrafieniu na nieprzepuszczalne podłoże zanika pod ziemią. Drzewostan tworzy buk, w obniżeniach, gdzie gleba jest wilgotna jednostkową domieszkę stanowią inne drzewa, w tym jesion wyniosły. **Buczynowe Wąwozy**. Rezerwat leśny powołany w 1956 r., o powierzchni 39,94 ha. Dominuje w nim buczyna pomorska w podzespole z kostrzewą leśną, w dolinach występuje buczyna typowa i łęgi.

Wybrane użytki ekologiczne. Zespół wodno-łukowy jeziora Dołgie. Przedmiot ochrony: roślinność jeziora, łąki storczykowe na zachód od Parsowa, zbiorowiska roślin kserotermicznych w zwirowniach oraz miejsca lęgowe cennych gatunków ptaków. **Zespół wodno-łukowy jeziora Babińskiego**. Obejmuje on jezioro wraz z terenami przyległymi od strony zachodniej i południowej oraz tereny na wschód od jeziora aż do terenów pagórkowatych. Jego celem jest zachowanie i ochrona wartościowych zbiorowisk roślinności wodnej i przywodnej jeziora, ochrona miejsc lęgowych cennych gatunków płazów i ptaków. **Kostrzyneckie Rozlewisko**. Teren o powierzchni 746,23 ha utworzony w celu ochrony obszarów zalewowych Odry jako miejsca rozrodu i stałego przebywania ptaków, płazów, gadów i ssaków. Rozlewisko zasiedla 109 gatunków lęgowych ptaków około 50 przelotnych i zimujących. **Zgniły Grzyb**. Powierzchnia 50,25 ha leży w granicach Szczecińskiego Parku Krajobrazowego. Celem ochrony jest ochrona siedlisk wielu chronionych gat. zwierząt. W skład użytku wchodzi jezioro Zgniły Grzyb. **Dolina Storczykowa**. Powierzchnia 5,96 ha, celem powołania jest ochrona trzcinowiska z bogatą roślinnością przywodną, będącego miejscem bytowania i gniazdowania licznych gatunków ptaków wodno-błotnych. **Jeziora przy Pacholętach**. ciąg 5 niedużych jezior umiejscowionych w rynnicy polodowcowej. **Wśród innych użytków ekologicznych** można wyróżnić m.in.: Torfowisko Godków, zespół przyrodniczo-krajobrazowy: Jezioro Jeleńskie, Czarna Woda, Łęgi nad Jelenim Potokiem.

Obszary i obiekty cenne pod względem przyrodniczym i krajobrazowym: parki wiejskie w Liniach i Swochowie, drzewostan w Chabowie, Bielicach, Liniach, Swochowie i Starym Chrapowie, obszary o dużej wartości faunistycznej, jak dolina rzeki Krzekny, tereny w sąsiedztwie jezior: Dołgie i Babińskie, kompleksy leśne w otoczeniu Góry Swochowskiej, oraz śródpolne zbiorniki wodne i zadrzewienia śródpolne. Wpisane **do rejestru zabytków parki**, w tym: Park pałacowy w Babinku, Park dworski w Lubanowie, Park pałacowy w Rożnowie, Park zamkowy w Swobnicy, park „Dolina Miłości” w Zatyń Dolnej, Park dworski w Brwicach.

Wybrane korytarze ekologiczne. Korytarz rzeki Krzekny. Korytarz ten przebiega od Babinka i Chabowa w gminie Bielice w kierunku południowo - wschodnim do jeziora Będgoszcz i ma znaczenie regionalne. Celem jest ochrona wartości przyrodniczych i ekologicznych. Przedmiot ochrony: dolina Krzekny, wartościowe ekosystemy łąkowo-pastwiskowe z fragmentami roślinności szuwarowej, miejsca lęgowe cennych gatunków ptaków, płazów, mięczaków i owadów. **Korytarz ekologiczny wodno-łukowy poniżej**

Babina. Obejmuje on obszar od zachodniej granicy gminy Bielice, jeziora Dołgie i Babińskie wraz z przyległymi terenami i kończy się poniżej Chabowa. Celem jest ochrona wartości przyrodniczych.

Obszar LGD DIROW charakteryzuje się ponadto dużym **bogactwem fauny**. W kompleksach leśnych spotyka się: jelenie, sarny, dziki i daniela, licznie reprezentowane jest także ptactwo, przeważnie wodne i błotne (łabędzie, bociany, kaczki, nurki i perkozy). Często spotyka się żurawie (zwłaszcza w okolicach Borzymia), a koło Mielenka - orła bielika. Na polach występują kuropatwy i bażanty. Szczególnym miejscem bytowania zwierząt jest Międzyodrze. Jest to miejsce koncentracji legowisk ptaków wodnych i błotnych, które mają tu także swoje legowiska (powyżej 5000 żurawi, powyżej 20 000 gęsi) i pierzowiska. Do rzadkich ptaków, które można spotkać na terenie LGD DIROW należą drapieżniki: orzeł bielik, rybołów, kania ruda, błotniak łąkowy; z ptaków siewkowatych: batalion, krwawodziów, brodziec leśny. Poza tym licznie gniazduje tu rybitwa czarna, a w rezerwacie Kurowskie Błota, złożona z 900 par - kolonia czapli. Na obszarze LGD występuje również bardzo rzadki ptak - wodniczka.

Surowce naturalne. Złoże kredy jeziornej "Będgoszcz" - położone wzdłuż zachodniego brzegu jeziora Miedwie na terenie strefy ochronnej ujęcia wody. Złoże posiada powierzchnię 61,82 ha, zasoby kopaliny - 4.828 tys. Mg. **Złóża torfów.** Złoże doliny Rurzyca - 5808 tys. m³ (eksploatowane do celów nawozowych), Złoże Chojna - 6000 tys. m³, Złoże Rurka - 800 tys. m³, Złoże Lisie Pole - 180 tys. m³ oraz Złoże Będgoszcz - zajmuje powierzchnię 121 ha. Zasoby torfów w złożu wynoszą 4.300 tys. m³, a podścielających torfy gytii ilasto-wapiennej - 3.375 tys. m³. Na terenie LGD DIROW występują dwa **złóża kruszywa naturalnego (piasków i żwirów)** w rejonie Łaziszcza, a mianowicie Łaziszcze I: kat. C2 - 1542 tys. m³, Łaziszcze II: kat. C1+B - 900 tys. m³. Oba złoża znajdują się w otulinie Cedyńskiego Parku Krajobrazowego i obecnie nie są eksploatowane. W wielu odwiertach stwierdzono także występowanie **warstw węgla brunatnego**. W rejonie Rynicy jego złoża zalegają na głębokości 75 m p.p.t. i mają miąższość do 3,2 m. Przydatność gospodarcza węgla jest jednak ograniczona ze względu na jego zasiarczenie i parametry energetyczne. **Złóża surowców okruchowych** występują w formie wzniesień morenowych i płatów utworów lodowcowych. Wzniesienia Radziszewa zawierają piaski średnie i gruboziarniste z zawartością żwiru. Wzniesienia Daleszewa, Gryfina i Bartkowa zawierają piaski drobnoziarniste, a wzniesienia Starych Brynek z przewarstwieniami piasku oraz piaski z przewarstwieniami gliny. W płatach utworów lodowcowych w Borzymiu, Mielenku i Pastuszcze eksploatowano piaski drobno i średnioziarniste, a w Chwarstnicy żwiry z przewarstwieniami piasków i glin piaszczystych. W grupie surowców energetycznych licznie występują pokłady torfów. Wydobywano je na Międzyodrze, w dolinie Odry między Daleszewem i Gryfinem, w Strzelczewie (las Wełyński), w Robaczniku, w Wirowie, Wirówku, Szczawnie, Bartkowie, Ciosnej, Śremsku, Steklnie, Krajniku, Mielenku, Chwarstnicy, Borzymiu i w Dołgim.

Uwarunkowania historyczno-kulturowe.

Obszar LGD DIROW jest zasobny w szereg cennych dóbr pochodzenia historycznego. Istnieją tu **wykopaliska archeologiczne** wskazujące, iż tereny te zamieszkałe były przez ludy pierwotne już 2 tysiące lat temu. W wielu miejscowościach zachowały się osady i cmentarzyska z różnych epok. Są więc wykopaliska z epoki kamienia, żelaza, brązu, z okresów kultury łużyckiej, wpływów rzymskich, starożytności i średniowiecza.

Teren, na którym funkcjonuje LGD DIROW w X w. został opanowany przez Mieszka I. Mieszko I zmuszony był bronić tego terenu przed interwencją margrabiów niemieckich. To właśnie na ziemiach gryfińsko-chojeńskich miała miejsce słynna bitwa **pod Cedynią** (972r.). Książę piastowski pobił margrabię Hodona z Marchii Wschodniej, co pomogło mu w utrzymaniu ziem w swoich rękach. Jego prawnuk, Bolesław zajął się **szerzeniem wiary chrześcijańskiej** wśród tutejszych Słowian. Z nadejściem XVII w. nastały czasy pruskie, a potem niemieckie. XIX wieczne reformy ustrojowe ustaliły obraz i ramy organizacyjne obszaru na długie lata. Jedyna większa zmiana dotycząca terytorium zaistniała w latach 1939-1945, kiedy to uległ likwidacji zachodni sąsiad Gryfina, powiat Randow. Praktycznie dopiero zmiana granic państwowych po II wojnie światowej zburzyła dawny porządek.

Po II wojnie światowej ludność niemiecka została zmuszona do opuszczenia swojej ojczyzny. Wiosną 1945 r. w ślad za jednostkami Armii Czerwonej i Wojska Polskiego podążały ekipy tymczasowej administracji polskiej. Obejmowały one zdobyte tereny dzisiejszej północnej i zachodniej Polski tworząc załączki nowego państwa i organizując praktycznie od nowa życie na tej ziemi. Już 20 lutego 1945 roku Państwowy Komitet Obrony ZSRR wydał zarządzenie, które stwierdzało m.in.: "...do chwili ustalenia przez przyszłą konferencję pokojową, za zachodnią granicę Polski należy uważać linię biegnącą na zachód od Świnoujścia do rzeki Odry (w rejonie Gryfina) i dalej Odrą do Nysy..." Oznaczało to, że tereny te nie mogą być traktowane jako sowiecka strefa okupacyjna Niemiec i będą przekazywane polskiej administracji cywilnej.

Obszar LGD DIROW charakteryzuje się **olbrzymim bogactwem zabytków architektonicznych**, umiejscowionych niemalże w każdej miejscowości. Są to zabytki architektury sakralnej, zamki, pałace oraz wiele innych. Na potrzeby LSR wybrano tylko nieliczne z nich, ponieważ wymienienie i scharakteryzowanie nawet tych najznakomitszych ze względów objętościowych opracowania LSR jest niemożliwe. **Wybrana architektura sakralna:** Kościół p.w. Wspomożenia Wiernych, Kaplica Św. Jerzego, granitowe kościoły wiejskie (Baniewice, Rożnowo, Swobnica, Piaseczno, Lubanowo, Brwice, Narost, Białęgi, Godków, Grzybno), kościół w Swochowie zbudowany na przełomie XV i XVI w. z kamieni polnych, średniowieczny kościół w Starym Chrapowie, kościół z późnego średniowiecza w Chabowie, XV w. kościół w Bielicach, kościół w Babinie z przełomu XIII i XIV w., kościół Narodzenia,

Klasztor cysterek z XIII w., fragment muru po kościele z XIV w. w Nowym Chrapowie, Kościół Mariacki z XIV w. budowany według architektury gotyckiej w Chojnie, Kaplica Św. Gertrudy z 1490 r. w Chojnie, Kościół barokowy z 1711 r. w Zatonii Dolnej, kościół p.w. Wniebowzięcia NMP w Bartkowie, kościół p.w. MB Królowej Polski z XV wieku w stylu gotyckim w Bytowie, odbudowany kościół z XIV wieku – ruina w Chanowie, kościół p.w. Św. Trójcy z XV w. w Chwastnicy, kościół p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Gardnie.

Wybrane zamki i pałace: Zamek w Swobnicy, pałace i parki staro-angielskie w Swochowie i Liniach, pałac barokowo-klasycy z XVII–XIX w. w Krzemowie. **Wybrane pozostałe zabytki architektoniczne:** Baszta Prochowa, XIV-wieczny holenderski wiatrak w Otokach, grodzisko wczesnośredniowieczne z IX-X wieku w Parsowie, Ratusz z 1840 r., śródmieście pochodzące z XIX wieku, Muzeum Regionalne, Wieża widokowa z 1895 r. w Cedyni, Ratusz gotycki z pierwszej połowy XIV w. w Chojnie, mury obronne wzniesione w XIII–XV w., renesansowy dzwon z 1592 r. w Kłodowie, Kaplica Templariuszy w Rurce z XIII w.

Bogate i różnorodne uwarunkowania obszaru LGD DIROW sprzyjają powstawaniu szlaków i tras turystycznych, zarówno pieszych, jak i rowerowych, które łączą tereny rekreacyjne z cennymi obszarami przyrodniczymi i krajobrazowymi. **Wybrane szlaki turystyczne:** Szlak Pojezierza Trzczińskiego, Szlak Pojezierza Myśliborskiego, Szlak Nadodrzański (Szlak Wyzwolenia im. Gen. Pawła Batowa – szlak czerwony), Szlak Równiny Wełtyńskiej (szlak niebieski), Szlak Woja Żeliszawa (szlak zielony), Szlak Artyleryjski im. 2 Łużyckiej Dywizji Artylerii WP (szlak żółty), Szlak Czepiński (szlak czarny), Szlak budowli kamiennych i cmentarzy zapomnianych Gminy Chojna, Szlak rowerowy Banie – Pacholęta (Szlak czerwony), Szlak rowerowy Banie-Krzywin (Szlak czarny), Szlak rowerowy Banie-Swobnica (Szlak zielony) Trasa „Dookoła Gór Bukowych”, Trasa Odrzańsko-Bukowa (czerwona), Wełtyńsko-Tywińska (niebieska), Leśna (zielona) oraz Trasy transgraniczne: Schwedt-Krajnik Dolny, Mescherin-Gryfino.

2.3. Ocena społeczno-gospodarcza obszaru, w tym potencjału demograficznego obszaru oraz poziomu aktywności społecznej

Ludność. Obszar Lokalnej Grupy Działania DIROW na dzień 31 grudnia 2007 r. zamieszkuje łącznie 61 728 osób. Natomiast zameldowanych wg stałego miejsca zamieszkania jest 62 162 osób, czyli o około 0,7% więcej. Różnica między ilością osób według stałego miejsca zameldowania a ilością osób według faktycznego miejsca zamieszkania wynika między innymi z potrzeby migracji zarobkowej osób zameldowanych na obszarze LGD. Jednakże w 2007 r., w stosunku do roku 2006 r. zaobserwowano niewielki wzrost liczby ludności, zarówno według stałego miejsca zameldowania, jak i faktycznego miejsca zamieszkania.

Tabela 2.2. Ludność LGD DIROW w latach 2006-2007

Gmina	Liczba ludności wg stałego miejsca zameldowania			Liczba ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania		
	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Stan na 31 XII 2006						
województwo	1691123	869236	821887	1692838	869849	822989
Banie	6550	3274	3276	6397	3187	3210
Bielice	2970	1482	1488	2943	1468	1475
Cedynia	4417	2217	2200	4323	2179	2144
Chojna	14117	7174	6943	13992	7108	6884
Gryfino	9844	4905	4939	9853	4910	4943
Kozielice	2674	1326	1348	2621	1290	1331
Mieszkowice	7593	3788	3805	7439	3719	3720
Moryń	4415	2273	2142	4368	2257	2111
Stare Czarnowo	3860	1847	2013	3890	1859	2031
Widuchowa	5627	2809	2818	5577	2780	2797
Obszar LGD	62067	31095	30972	61403	30757	30646
% województwa	3,67	3,58	3,77	3,63	3,54	3,72
Stan na 31 XII 2007						
województwo	1690642	869676	820966	1692271	870319	821952
Banie	6552	3252	3300	6389	3172	3217
Bielice	2989	1484	1505	2923	1445	1478
Cedynia	4412	2205	2207	4341	2168	2173
Chojna	14182	7223	6959	14022	7121	6901
Gryfino	9951	4962	4989	10339	5193	5146
Kozielice	2647	1315	1332	2603	1295	1308
Mieszkowice	7562	3787	3775	7406	3718	3688
Moryń	4399	2264	2135	4332	2231	2101
Stare Czarnowo	3850	1843	2007	3832	1837	1995
Widuchowa	5618	2811	2807	5541	2766	2775
Obszar LGD	62162	31146	31016	61728	30946	30782
% województwa	3,68	3,58	3,78	3,65	3,56	3,74

Źródło: opracowanie na podstawie www.stat.gov.pl

W strukturze ludności wg płci dominują kobiety. Najliczniejsze pod względem liczby ludności są gmina Chojna i gmina Gryfino, natomiast gmina Kozielice i gmina Bielice charakteryzują się najmniejszą liczbą ludności.

Porównując strukturę wiekową mieszkańców obszaru LGD w latach 2006-2007 zauważa się tendencję do starzenia się społeczeństwa. Jest to proces, który dotyka społeczeństwo wszystkich krajów wysoko rozwiniętych, w tym także polskie społeczeństwo. Ponadto, spada znacząco ilość osób w wieku przedprodukcyjnym, wzrasta zaś ilość osób w wieku 65 lat i więcej.

W 2006 r. ludność obszaru LGD DIROW stanowiła w 64,5% ludność w wieku produkcyjnym, 22,8% ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz 12,7% ludności w wieku poprodukcyjnym. W 2007 r. nastąpiły zmiany – wzrosła w niewielkim stopniu liczba ludności w wieku produkcyjnym (do 64,8% ludności obszaru LGD), oraz do 13,0% ludności w wieku poprodukcyjnym, natomiast zmalała liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym - do 22,2% ludności obszaru LGD.

Tabela 2.3. Struktura wiekowa ludności LGD DIROW w latach 2006-2007

Wyszczególnienie	Do 19 roku życia	Od 20 do 59 roku życia	60 lat i więcej	Do 19 roku życia	Od 20 do 59 roku życia	60 lat i więcej
	Stan na 31 XII 2006			Stan na 31 XII 2007		
województwo	388012	1031877	272949	80431	1030827	282977
Banie	1657	3832	908	1594	3833	962
Bielice	819	1722	402	790	1727	406
Cedynia	1078	2611	634	1058	2646	637
Chojna	3563	8374	2055	3495	8390	2137
Gryfino	2661	5887	1305	2767	6170	1402
Kozielice	675	1520	426	646	1526	431
Mieszkowice	2072	4277	1090	2002	4280	1124
Moryń	1049	2744	575	1001	2727	604
Stare Czarnowo	948	2409	533	875	2391	566
Widuchowa	1478	3282	817	1428	3284	829
Obszar LGD	16000	36658	8745	15656	36974	9098
% województwa	4,12	3,55	3,20	19,47	3,59	3,22

Źródło: opracowanie na podstawie www.stat.gov.pl

Rynek pracy. Większość pracujących mieszkańców obszaru LGD DIROW zatrudniona jest w administracji samorządowej, oświacie, służbie zdrowia, instytucjach użyteczności publicznej, rolnictwie i zakładach produkcyjnych. Spora część mieszkańców zajmuje się handlem i usługami, szczególnie dobrze rozwinięta jest sieć handlu i usług w strefie przygranicznej. Rynek pracy jednak nie zapewnia pełnego zatrudnienia. Jest to dużym problemem szczególnie dla młodych ludzi, którzy emigrują za pracą. Ta część młodego społeczeństwa, która nie ma na tyle możliwości i inicjatywy, aby podjąć ryzyko migracji, a na rynku obszaru LGD DIROW nie może podjąć pracy, popada w marazm, uzależnienia lub inne patologie społeczne.

Bezrobocie, tak jak w całym kraju jest bardzo poważnym problemem również obszaru działania LGD DIROW. Scharakteryzowane w poprzednich punktach uwarunkowania przyrodnicze wykazały charakterystykę obszaru jako przyrodniczo-rolniczego z doskonałymi warunkami do rozwoju działalności rolniczej, w tym uprawy produktów ekologicznych (niewielki stopień urbanizacji i uprzemysłowienia obszaru). Ponadto, uwarunkowania przyrodnicze, historyczne i kulturowe sprzyjają rozwojowi turystyki na obszarach wiejskich, w tym agroturystyki. Z drugiej strony oznacza to, że mieszkańcy obszaru LGD DIROW nie mają zbyt dużych możliwości w zakresie podjęcia pracy zarobkowej w zakładach produkcyjnych. Powinni zatem odznaczać się dużą przedsiębiorczością, aby móc wykorzystać wspomniane walory w celu podjęcia działalności gospodarczej. Jak zaprezentowano w tabeli 2.5., w większym stopniu na bezrobocie narażone są kobiety. Jednakże, porównując dane dotyczące lat 2006-2007, zauważono zdecydowany spadek osób bezrobotnych - o ponad 21% osób bezrobotnych z obszaru LGD w 2007 roku.

Tabela 2.4. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym LGD DIROW w latach 2006-2007

Wyszczególnienie	Ogółem	W wieku					
		przedprodukcyjnym		Produkcyjnym		poprodukcyjnym	
		razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety
Stan na 31 XII 2006							
województwo	1692838	337451	164399	1113868	540577	241519	164873
Banie	6397	1439	708	4160	1930	798	549
Bielice	2943	727	352	1856	863	360	253
Cedynia	4323	952	453	2797	1329	574	397
Chojna	13992	3106	1573	9050	4280	1836	1255
Gryfino	9853	2346	1132	6339	2988	1168	790
Kozielice	2621	594	277	1650	755	377	258
Mieszkowice	7439	1829	888	4627	2178	983	653
Moryń	4368	908	448	2947	1453	513	356
Stare Czarnowo	3890	833	376	2599	1172	458	311
Widuchowa	5577	1291	645	3552	1625	734	510
Obszar LGD	61403	14025	6852	39577	18573	7801	5332
% województwa	3,63	4,16	4,17	3,55	3,44	3,23	3,23
Stan na 31 XII 2007							
województwo	1692271	329706	160630	1115412	539463	247153	170226
Banie	6389	1405	671	4159	1925	825	576
Bielice	2923	688	324	1869	864	366	257
Cedynia	4341	943	446	2826	1319	572	403
Chojna	14022	3059	1557	9079	4274	1884	1290
Gryfino	10339	2422	1189	6705	3166	1212	838
Kozielice	2603	558	265	1664	768	381	262
Mieszkowice	7406	1748	855	4658	2185	1000	678
Moryń	4332	863	426	2935	1430	534	375
Stare Czarnowo	3832	777	354	2571	1152	484	331
Widuchowa	5541	1252	620	3548	1628	741	518
Obszar LGD	61728	13715	6707	40014	18711	7999	5528
% województwa	3,65	4,16	4,18	3,59	3,47	3,24	3,25

Źródło: opracowanie na podstawie www.stat.gov.pl

Tabela 2.5. Bezrobocie na obszarze LGD DIROW w latach 2006-2007

Wyszczególnienie	stan na 31.12.2006			stan na 31.12.2007		
	ogółem	mężczyźni	kobiety	Ogółem	mężczyźni	kobiety
województwo	138866	60320	78546	103241	41685	61556
Banie	630	233	397	449	121	328
Bielice	256	102	154	230	89	141
Cedynia	531	257	274	412	217	195
Chojna	1456	573	883	1109	394	715
Gryfino*	1 861	672	1 189	1 381	425	956
Kozielice	296	138	158	233	88	145
Mieszkowice	687	309	378	539	206	333
Moryń	471	213	258	406	183	223
Stare Czarnowo	170	72	98	165	62	103
Widuchowa	551	233	318	427	147	280
Obszar LGD	5048	2130	2918	3970	1507	2463
% województwa	3,64	3,53	3,72	3,85	3,62	4,00

Źródło: opracowanie na podstawie www.stat.gov.pl

*Ze względu na brak danych o bezrobociu w gminie Gryfinie, dane w tabeli dotyczą Miasta i Gminy Gryfino, a tym samym nie zostały zaliczone do danych dla całego obszaru LGD.

Kapitał społeczny obszaru LGD DIROW jest bardzo dobrze rozwinięty. Można więc stwierdzić, że poza już scharakteryzowanymi walorami przyrodniczymi, historycznymi i kulturowymi, kapitał ludzki obszaru DIROW jest kolejnym istotnym walorem omawianego obszaru. Na obszarze LGD DIROW pojawia się wiele inicjatyw o charakterze kulturowym, czy sportowym integrujących ludność, większość z nich odbywa się na obszarach wiejskich. Do najprężniej działających w obszarze można zaliczyć:

1. **Gminne Ośrodki Kultury.** Gminny Ośrodek Kultury i Sportu, Chojeńskie Centrum Kultury, Wiejski Dom Kultury w Tetyniu, Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Baniach, Koło Gospodyń Wiejskich w Baniach, Wiejski Dom Kultury w Kozienicach, Dom Kultury w Załężu, które organizują dyskoteki dla dzieci, zajęcia w świetlicy socjoterapeutycznej dla dzieci z rodzin objętych opieką społeczną, zajęcia muzyczno-taneczne, zajęcia Windowcolor (nowe techniki plastyczne, które pozwalają pobudzić i rozwinąć wyobraźnię dziecka) i szydełkiem i drutem (uczące wytrwałości i dokładności).
2. **Gminne i Miejskie Biblioteki** m.in. w Widuchowej, Chojnie, Filia Biblioteki Publicznej w Tetyniu, Biblioteka Publiczna w Kozienicach, Gminna Biblioteka Publiczna w Bielicach.
3. **Koła Gospodyń Wiejskich m. in.** w Barwikach, Godkowie, Grzybnie, Jeleninie, Nawodnej, Rurce, Krzymowie, Czartoryji, Mętynie, Stare Czarnowo, Krzywinie, Lubiczu.
4. **Kluby.** Klub Seniora „RÓŻA” Banie, Klub sportowy „Czarni” Czarnówko, Miejski Klub Sportowy „Odra” w Chojnie, Klub Motorowy Chojna, Jeździecki Klub Sportowy „HETMAN” w Chojnie, Gminy Ludowy Klub Sportowy „FAGUS” Kołbacz, Klub Sportowy „Sparta” w miejscowości Godków Osiedle, Klub Sportowy „Hetman” w miejscowości Grzybno, Klub Sportowy „Kłos” w miejscowości Kamienny Jaz, Klub Sportowy „Grom” w miejscowości Krajnik Dolny, Klub Sportowy „Klon” w miejscowości Krzymów, Klub Sportowy „Sparta” w miejscowości Nawodna, Klub Sportowy „Unia” Swochowo, Klub Sportowy „Łabędź” Widuchowa, Ludowy Zespół Sportowy „Czarni” Czarnówko, Krzywiński Ludowy Klub Sportowy, Ludowy Zespół Sportowy „Orzeł” Żelechowo, Ludowy Zespół Sportowy „Dąb” Dębogóra, Klub Olimpijczyka „Krzyś”, Uczniowski Klub Sportowy „ŻAR” w Żarczynie, Gminny Uczniowski Klub Sportowy w Widuchowej, Klub Sportowy „ENERGETYK”, MKS HERMEN Gryfino, Stowarzyszenie Amatorów Piłki Siatkowej „LIBERO” w gminie Banie i inne.
5. **Koła Łowieckie:** Koło Łowieckie Hubertus, Koło Łowieckie Szarak, Koło Łowieckie Knieje, Koło Łowieckie Jeleń i inne.
6. **Świetlice Wiejskie** organizują zajęcia pozalekcyjne, zajęcia w czasie ferii lub wakacji, spotkania integracyjne dla młodzieży, dorosłych oraz pogadanki dla seniorów. Świetlice m.in. w Kłodowie, Lubiczu, Dębogórze, Czarnowie, Przydarłowie, Maruszewie, Mielnie Pyrzyckim, Dobropolu, Starym Czarnowie, Binowie, Starym Chrapowie, Żelechowie, Marwicach, Piasecznie i innych.
7. **Pozostałe: Koło Plastyczne** „Akwarele”, którego członkowie to dzieci i młodzież w wieku od 5 do 17 lat, są laureatami konkursów wojewódzkich, krajowych i międzynarodowych, uczestniczą w ogólnopolskich plenerach plastycznych dla dzieci utalentowanych artystycznie. **UKS „Podkowa”** - skupia dzieci i młodzież mieszkającą na terenach popegeerowskich. **Moryńskie Stowarzyszenie Kobiet** w ramach projektu „Kobiety wiejskie w drodze do Unii Europejskiej”. **Koło Młodych Ekologów** skupia około 30 członków z grona aktywnej młodzieży gimnazjalnej zainteresowanej przyrodą i ekologią oraz ochroną środowiska. **Chojeńsko-Gryfińskie Stowarzyszenie Wspólnej Europy** zajmujące się promowaniem międzynarodowego sposobu myślenia oraz tolerancji we wszystkich dziedzinach kultury. **Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Jesteśmy**, **Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Bądź Bliżej Nas”** w Cedyni, **Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Promyk”** propagujące wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych. Ponadto działają: **Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Kozienicach**, **Zespół ludowy „Poranek” z Tetynia**, **Punkt informacji przyrodniczo-leśnej w Glinnej**, **Komitet „Tolerancja”**, **Koło Honorowych Dawców Krwi**, **Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów**, **Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci z Domu Dziecka w Trzcińsku-Zdroju**, **Stowarzyszenie**

„Dom z sercem” w Trzcíńsku-Zdroju, Stowarzyszenie „Pod Dębami, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Polski Czerwony Krzyż i wiele innych.

8. **Ochotnicze Straże Pożarne** m.in. w Chojnie, Krajniku Dolnym, Lisim Polu, Mętynie, Nawodnej, Szczelczynie, Babinie, Bielicach, Widuchowej, Krzywinie, Baniach i Ognicy.

Na obszarze LGD DIROW przeprowadzane są tzw. **imprezy cykliczne**. Do najatrakcyjniejszych należą: Konkursy recytatorskie, Wyzwolenie Bań, Festyn Na Ziemi Bańskiej, Biegi uliczne im. St. Wołoszyna, Rajd rowerowy po Ziemi Bańskiej, Lato – 2003, Święto pieczonego ziemniaka, Turniej w warcaby stupolowe, Spotkanie klubu HDK, Uroczystość z okazji odzyskania Niepodległości, Gryfiński Festiwal Miejsc i Podróży "Włóczykij", Festiwal Intymnych Form Artystycznych – FIFART, Gryfińskie Rajdy Rowerowe, Koncert tańca współczesnego, Dni Gryfina, Międzynarodowe Spotkania Szachowe, Biegi Transgraniczne "Doliną Dolnej Odry", Międzynarodowy Festiwal Mini Piłki Nożnej, Zderzenie Sztuk i Kultur "Sztukowanie", Tydzień żurawi, Festiwal Sportowo-Rekreacyjny nt. „Jarmark Moryński”, Międzynarodowy Bieg Dookoła Morynia, Jarmark Widuchowski, Święto Kapusty, Festiwal Zuzia i Piosenki Angielskiej (Widuchowa), Krzywińska Liga Biegów Przejajowych, Wystawa prac plastycznych zespołu "Inspiracje", Turniej piosenki "Nowa Miłosna" (współorganizator: Radio PLUS), Dni Chojny '2000, Wystawa fotografii profesjonalnej Wystawa fotografii profesjonalnej, Dni Integracji Europejskiej, Przyjaźni i Tolerancji – Chojna '2000, Dni Otwarte Gospodarstwa Ekologicznego (Marwice), spotkania integracyjne z osobami niepełnosprawnymi „Religia – Kultura – Sport” (Rynica), Gminny Dzień Dziecka (Bielice), zawody motokrosowe Klubu Motorowego (Chojna).

Ponadto, organizowane są **cykliczne imprezy związane z określonymi świętami i wydarzeniami okolicznościowymi**: Dzień Dziecka, Dzień Babci, Dzień Kobiet, Dzień Seniora, Dni Integracji Osób Niepełnosprawnych, dożynki gminne, bale karnawałowe dla dzieci, „Tolerancja” bal dla niepełnosprawnych, ferie w GOKiS, Konkurs na Pisanek Wielkanocną, Konkurs na kartkę Bożonarodzeniową, Akcja „Sprzątanie Świata”, Wigilia dla samotnych, Wigilia seniorów, Wielka Orkiestra Świętecznej Pomocy – koncerty, Festyn Majowy oraz Dni Integracji Europejskiej, Przyjaźni i Tolerancji – Chojna '2000.

Na obszarze LGD DIROW działają również następujące **zespoły**: Chór Parafialny "Sorridere", Stowarzyszenie Wokalne "Res Musica", Kapela ludowa "Bartkowiacy", Kapela ludowa "Borzymianka", Teatr Tańca "Vogue", Teatr UHURU, Teatr 6 i pół, Teatr Oczy Ku Niebu, Teatry dziecięce Tespisek i Kurtyna, Zespół Taneczny "Arkan", Gminny Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „SKRZAT”, zespół „Za Miedzą”, Młodzieżowy Zespół Wokalno-Taneczny „LUZ”, kapela „RE-WIR”, zespół „Olej”.

Gospodarka. Na obszarze LGD DIROW działa ogółem 5116 podmiotów gospodarczych. Najbardziej prężną pod względem rozwoju przedsiębiorczości jest gmina Chojna. Najmniej przedsiębiorstw znajduje się w gminie Kozielice. Dominującym sektorem gospodarki jest sektor handlu i napraw obejmujący 1 528 przedsiębiorstw działających na obszarze LGD, co stanowi około 30% wszystkich zarejestrowanych przedsiębiorstw. W dalszej kolejności sektor budownictwa oraz sektor przetwórstwa przemysłowego. W sektorze rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa zarejestrowanych jest 341 przedsiębiorstw.

Tabela 2.6. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON

Wyszczególnienie	ogółem sektor publiczny	ogółem sektor prywatny	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	spółki handlowe	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	spółdzielnie	fundacje oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne
stan na 31.12.2006							
województwo	8 507	200 971	164 075	11 595	b.d.	1 199	3 625
Bielice	6	218	197	8	4	2	7
Kozielice	7	166	134	13	9	1	6
Banie	13	471	394	31	22	5	10
Cedynia	10	401	314	40	21	2	18
Chojna	30	1 205	995	69	49	8	28
Gryfino	13	860	674	82	35	3	14
Mieszkowice	27	471	408	15	6	4	18
Moryń	10	277	228	19	12	3	11
Stare Czarnowo	9	409	354	10	3	3	11
Widuchowa	12	375	307	26	16	3	9
Obszar LGD	137	4853	4005	313	177	34	132
% województwa	1,61	2,41	2,44	2,70		2,84	3,64
stan na 31.12.2007							
województwo	8 538	202 212	164 016	12 172	b.d.	1 190	3 912
Bielice	6	226	206	8	4	2	7
Kozielice	7	174	141	14	9	1	6
Banie	12	486	408	29	20	5	13
Cedynia	10	399	311	40	22	2	18
Chojna	32	1 206	997	70	48	8	28
Gryfino	13	896	702	86	34	3	17
Mieszkowice	27	500	434	16	7	4	20
Moryń	9	287	236	18	11	3	13
Stare Czarnowo	8	413	356	11	3	3	12
Widuchowa	12	393	323	26	15	3	10
Obszar LGD	136	4980	4114	318	173	34	144
% województwa	1,59	2,46	2,51	2,61		2,86	3,68

Źródło: opracowanie na podstawie www.stat.gov.pl

Tabela 2.7. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg wybranych sekcji w latach 2006-2007

Wyszczególnienie	ogółem	W tym								
		rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	przemysł		budownictwo	handel i naprawy	hotel i restauracje	transport, gospodarka magazynowa i łączność	pośrednictwo finansowe	obsługa nieruchomości i firm
			razem	w tym przetwórstwo przemysłowe						
stan na 31 XII 2006										
województwo	209478	5240	18608	18184	22042	61073	12369	14175	6927	38493
Bielice	224	24	42	41	39	41	2	18	3	26
Kozielice	173	16	30	30	38	34	0	10	1	16
Banie	484	57	57	55	103	126	5	32	9	46
Cedynia	411	16	20	20	37	171	29	30	6	40
Chojna	1 235	53	93	90	147	485	52	70	29	146
Gryfino	873	58	157	155	150	191	22	76	19	106
Mieszkowice	498	41	46	45	56	198	13	24	5	42
Moryń	287	18	23	22	40	91	16	13	7	32
Stare Czarnowo	418	22	50	50	78	91	7	53	7	58
Widuchowa	387	24	60	60	78	103	13	22	7	35
Obszar LGD	4990	329	578	568	766	1531	159	348	93	547
% województwa	2,38	6,28	3,11	3,12	3,48	2,51	1,29	2,46	1,34	1,42
stan na 31 XII 2007										
województwo	210750	5335	19199	18404	23562	59778	12548	14289	7035	37899
Bielice	232	25	47	46	40	44	2	19	3	24
Kozielice	181	18	33	33	41	33	0	11	1	14
Banie	498	55	59	58	114	121	6	30	13	45
Cedynia	409	13	20	20	41	167	31	30	8	36
Chojna	1 238	54	91	88	165	471	56	68	30	130
Gryfino	909	64	155	153	174	195	25	81	19	101
Mieszkowice	527	48	53	52	68	198	12	22	6	41
Moryń	296	19	20	19	50	98	15	11	6	28
Stare Czarnowo	421	24	51	51	82	92	7	51	9	52
Widuchowa	405	21	69	69	86	109	11	23	7	33
Obszar LGD	5116	341	598	589	861	1528	165	346	102	504
% województwa	2,43	6,39	3,11	3,20	3,65	2,56	1,31	2,42	1,45	1,33

Źródło: opracowanie na podstawie www.stat.gov.pl

Spółki handlowe z udziałem kapitału obcego stanowią tylko około 3% ogółu działających przedsiębiorstw, przy czym liczba ich zmalała z 155 w 2006 r. do 153 w 2007 r. Spółki prawa handlowego stanowią natomiast 5,6% ogółu działających przedsiębiorstw.

Na obszarze LGD DIROW w 2007r. zarejestrowanych było 131 fundacji oraz stowarzyszeń i organizacji społecznych, o 9 więcej niż rok wcześniej.

Obszary leśne. Obszar LGD porastają lasy należące w ponad 99% do Skarbu Państwa. Tylko około 0,80% gruntów leśnych należy do osób prywatnych. Lasy obszaru LGD stanowią ponad 7% lasów województwa zachodniopomorskiego.

Tabela 2.7. Lesistość obszaru LGD DIROW w latach 2006-2007

Wyszczególnienie	Powierzchnia gruntów leśnych	las ogółem	grunty leśne publiczne ogółem	grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	grunty leśne prywatne
stan na 31 XII 2006						
województwo	822 681,8	799 172,1	811 082,3	806 612,1	785 426,2	11 599,5
Bielice	607,8	596,1	596,7	593,1	581,1	11,1
Kozielice	1 119,6	1 086,4	1 101,4	1 097,7	1 068,6	18,2
Banie	5 598,9	5 432,1	5 550,7	5 549,2	5 513,2	48,2
Cedynia	7 431,5	7 218,0	7 395,8	7 395,8	7 346,8	35,7
Chojna	12 886,9	12 511,6	12 825,0	12 814,0	12 622,0	61,9
Gryfino - obszar wiejski	5 354,3	5 208,3	5 216,5	5 208,3	5 007,9	137,8
Mieszkowice	11 447,4	11 049,3	11 399,8	11 399,8	11 332,8	47,6
Moryń	3 410,5	3 285,3	3 388,2	3 383,3	3 324,3	22,3
Stare Czarnowo	6 990,9	6 789,5	6 973,6	6 973,1	6 858,1	17,3
Widuchowa	6 612,8	6 402,5	6 581,2	6 567,8	6 405,8	31,6
Obszar LGD	61460,6	59579,1	61028,9	60982,1	60060,6	431,7
% województwa	7,47	7,46	7,52	7,56	7,65	3,72
stan na 31 XII 2007						
województwo	823 818,8	800 023,7	811 582,2	807 054,9	786 463,3	12 236,6
Bielice	608,9	597,2	597,8	591,1	581,1	11,1
Kozielice	1 131,4	1 098,1	1 113,2	1 106,8	1 078,1	18,2
Banie	5 597,2	5 430,4	5 549,0	5 547,5	5 513,5	48,2
Cedynia	7 431,9	7 218,5	7 396,2	7 396,2	7 347,2	35,7
Chojna	12 886,2	12 511,6	12 820,7	12 809,7	12 622,7	65,5
Gryfino - obszar wiejski	5 361,2	5 211,9	5 218,4	5 210,2	5 027,8	142,8
Mieszkowice	11 456,5	11 049,9	11 407,7	11 407,7	11 341,7	48,8
Moryń	3 417,9	3 292,7	3 395,6	3 390,7	3 331,7	22,3
Stare Czarnowo	6 991,0	6 789,6	6 973,7	6 973,2	6 858,1	17,3
Widuchowa	6 621,5	6 410,5	6 588,8	6 575,8	6 453,8	32,7
Obszar LGD	61 503,70	59 610,40	61 061,10	61 008,90	60 155,70	442,60
% województwa	7,47	7,45	7,52	7,56	7,65	3,62

Źródło: opracowanie na podstawie www.stat.gov.pl

Infrastruktura obszaru LGD.

Transport i komunikacja. Transport drogowy. Szkielet układu drogowego stanowią drogi: krajowe: 3: Świnoujście - Jakuszyce (przez Stare Czarnowo, Będgoszcz, Chabówko), 26: Krajnik Dolny - Głazów (przez Chojnę i Trzcińsko-Zdrój) oraz 31: Szczecin- Słubice (przez Gryfino, Widuchową, Chojnę i Mieszkowice), wojewódzkie: 119: Klucz (skrzyżowanie z autostradą A6) – Gardno, 120: Gryfino- Stare Czarnowo, 121: Gryfino

- Rów (przez Banie), 122: Krajnik Dolny - Pyrzyce (przez Banie), 124: Osinów Dolny – Chojna (przez Cedynię), 125: Bielice – Wierzchnas (przez Cedynię i Moryń), 126: Osinów Dolny – Dębno (przez Mieszkowice) oraz 143: Kołbacz – Kobylanka oraz drogi powiatowe i drogi gminne. Długość dróg gminnych szacuje się na ponad 654 km, w tym drogi utwardzone o długości ponad 144 km. Sieć dróg powiatowych wynosi ponad 639 km.

Linie kolejowe czynne: Szczecin Główny - Zielona Góra (przez Gryfino, Widuchowę, Chojnę, Godków i Mieszkowice).

Przejścia graniczne: drogowe: Gryfino - Mescherin, Krajnik Dolny – Schwedt oraz Osinów Dolny – Hohenwutzen (kierunek Bad Freienwalde), piesze Gryfino – Mescherin, rzeczne Osinów Dolny – Hohensaaten, Widuchowa – Gartz oraz Gryfino – Mescherin.

Komunikacja autobusowa: Komunikację autobusową zapewniają przedsiębiorstwa PKS Szczecin (część północna) oraz PKS Myślibórz (część południowa). LGD posiada bezpośrednie połączenia ze Szczecinem, Gorzowem Wielkopolskim, Myśliborzem, Choszczem i Dębnem.

Gospodarka odpadami. Na terenie czynnych jest 8 składowisk odpadów. Brak jest ponadgminnego zakładu składowania i utylizacji odpadów połączonego z ich segregacją.

Długość sieci kanalizacyjnej wynosi 178,48 km. Na terenie LGD DIROW jest 20 oczyszczalni ścieków, o łącznej przepustowości: 11,194 tys. m³/dobę.

Zaopatrzenie w wodę. Długość sieci wodociągowej wynosi 493,4 km. Są czynne 73 hydrofornie, ale niemal połowa z nich wymaga remontu. Największe zużycie wody odnotowuje się w przemyśle – 99,5% zużycia ogółem.

Tabela 2.8. Wodociągi na obszarze LGD DIROW w latach 2006-2007

Wyszczególnienie	stan na 31 XII 2006			stan na 31 XII 2007		
	km	damg	osoba	km	damg	osoba
	długość czynnej sieci rozdzielczej	woda dostarczona gospodarstwom domowym	ludność korzystająca z sieci wodociągowej	długość czynnej sieci rozdzielczej	woda dostarczona gospodarstwom domowym	ludność korzystająca z sieci wodociągowej
województwo	8 348,4	64 864,8	1 575 288	8 522,1	61 271,2	1 576 252
Bielice	24,6	130,1	2 786,0	29,6	99,6	2 783,0
Kozielice	22,8	81,3	2 501,0	22,8	67,9	2 484,0
Banie	41,9	241,3	5 578,0	44,5	201,8	5 612,0
Cedynia	52,5	208,9	4 145,0	52,5	192,5	4 164,0
Chojna	89,7	460,4	12 850,0	89,5	411,9	12 883,0
Gryfino	88,1	239,5	6 846,0	88,1	232,6	7 204,0
Mieszkowice	47,2	352,8	6 935,0	47,8	229,7	6 910,0
Moryń	32,5	142,5	4 119,0	32,5	128,9	4 086,0
Stare Czarnowo	33,3	139,2	3 587,0	33,3	125,1	3 537,0
Widuchowa	54,2	146,1	5 182,0	54,2	143,4	5 173,0
Obszar LGD	486,80	2 142,10	54 529,00	494,80	1 833,40	54 836,00
% województwa	5,83	3,30	3,46	5,81	2,99	3,48

Źródło: opracowanie na podstawie www.stat.gov.pl

Tabela 2.9. Korzystający z instalacji wodociągowych, kanalizacyjnych i gazowych w % ogółu ludności na obszarze LGD DIROW w latach 2006-2007

Wyszczególnienie	stan na 31 XII 2006			stan na 31 XII 2007		
	wodociąg	kanalizacja	gaz	Wodociąg	kanalizacja	gaz
Bielice	94,7	41,6	0,0	95,2	41,7	0,0
Kozielice	95,4	48,9	0,0	95,4	49,0	0,0
Banie	87,2	46,2	0,0	87,8	46,3	0,0
Cedynia	95,9	41,1	0,0	95,9	41,5	0,0
Chojna	91,8	54,0	0,0	91,9	54,2	0,0
Gryfino - obszar wiejski	69,5	35,4	11,0	69,7	35,4	10,9
Mieszkowice	93,2	66,2	15,6	93,3	66,4	15,7
Moryń	94,3	53,1	0,0	94,3	53,2	0,0
Stare Czarnowo	92,2	62,5	0,0	92,3	62,6	0,1
Widuchowa	92,9	18,9	0,0	93,4	18,9	0,0

Źródło: opracowanie na podstawie www.stat.gov.pl

2.4. Specyfika obszaru

Na uwagę zasługuje fakt, że obszar LGD DIROW tworzy 10 gmin, w tym 8 gmin wywodzących się z powiatu gryfińskiego i 2 gminy wywodzące się z powiatu pyrzyckiego. Pomimo przynależności administracyjnej gmin do dwóch różnych powiatów, obszar charakteryzuje się wspólnymi specyficznymi uwarunkowaniami, do których można zaliczyć: wyjątkowe walory przyrodnicze, krajobrazowe, turystyczne i historyczne oraz duże zaangażowanie ludności obszaru w życie społeczne. Tak więc ustanowienie określonych granic administracyjnych nie jest przeszkodą dla podjęcia działań zmierzających do opracowania i osiągnięcia celów wpisanych w LSR.

Obszar Lokalnej Grupy Działania DIROW charakteryzuje się **wyjątkowymi walorami przyrodniczo-krajobrazowo-turystycznymi**. Różnorodność form przyrody oraz atrakcyjne, często prawie dziewicze rejonu sprawiają, że istnieją warunki do rozwoju turystyki rekreacyjnej i sportowej oraz agroturystyki. Cały obszar LGD DIROW charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem występującej roślinności i świata zwierząt. Dlatego też przyroda została uznana **za najcenniejsze bogactwo obszaru**. Na terenie obszaru LGD występuje niewielka ilość zakładów przemysłowych a ich położenie sprawia, że powietrze wolne jest od substancji szkodliwych typowych dla powietrza miejskiego. Brak przemysłu szkodliwego dla środowiska oraz urodzajne gleby umożliwiają produkcję zdrowej, ekologicznej żywności. Otaczające lasy i czyste, nieskażone powietrze stwarzają odpowiednie warunki dla turystyki pieszej i rowerowej, a także są interesującym obszarem dla amatorów runa leśnego i myślistwa. Urocze, obfite w ryby jeziora zachęcają do wypoczynku nad ich brzegami oraz uprawiania sportów wodnych. Obszary podmokłe i zadrzewienia śródpolne stanowią cenne skupiska rzadkiej roślinności. Występują tu zarówno chronione gatunki roślin, jak i zwierząt. Tereny obszaru LGD DIROW są miejscami atrakcyjnymi dla pasjonatów ornitologii, gniazduje tu bowiem liczne ptactwo.

Poza wyjątkowymi walorami przyrodniczymi obszar LGD DIROW **jest bogato wyposażony w zabytki architektury sakralnej, pałace i inne budowle**. Większość z nich jest wpisana do rejestru zabytków. Lista zabytków całego obszaru jest imponująca. Można stwierdzić, iż w niemalże każdej miejscowości należącej do gmin tworzących LGD DIROW znajduje się obiekt warty obejrzenia.

Ponadto, do kolejnej cechy specyficznej obszaru LGD DIROW można zaliczyć **ludność obszaru**, która, pomimo zróżnicowania ze względu na pochodzenie oraz kultywowania różnych tradycji i obyczajów, intensywnie ze sobą współpracuje w ramach wielu organizacji, stowarzyszeń i kół.

Tak jak to zostało już wykazane w punkcie 2.3. Strategii, ludność obszaru stanowi niezwykle wartościowy kapitał społeczny, angażujący się w różne formy współpracy, pomocy oraz integracji. Członkami wymienionych form są, i mogą być, wszyscy chętni do podjęcia współpracy, podzielenia się swoją historią, swoimi doświadczeniami oraz propagowaniem tradycji i kultury. Zróżnicowanie społeczne wynika z faktu, że ludność obszaru LGD jest ludnością napływową. Po II wojnie światowej przebiegały intensywne ruchy migracyjne zapoczątkowane w 1944 r. migracjami polskich Kresów Południowo-Wschodnich. Zjawiskiem uzupełniającym były ruchy repatriacyjne i reemigracyjne, a więc powroty oswobodzonych jeńców i uchodźców wojennych, osób deportowanych, osób z centralnej Polski, osób zamieszkujących byłe obszary ZSRR oraz powroty emigrantów przebywających przed wybuchem wojny poza granicami kraju. Większość tej ludności osiedliła się i zamieszkuje środowisko wiejskie.

Reasumując można stwierdzić, że Lokalna Grupa Działania DIROW dysponując potężnym potencjałem przyrodniczym i historycznym oraz dobrze rozwiniętym kapitałem społecznym, powinna dążyć do intensywnego rozwoju turystyki oraz przedsięwzięć okołoturystycznych.

3. ANALIZA SWOT DLA OBSZARU OBJĘTEGO LSR

3.1. Analiza SWOT

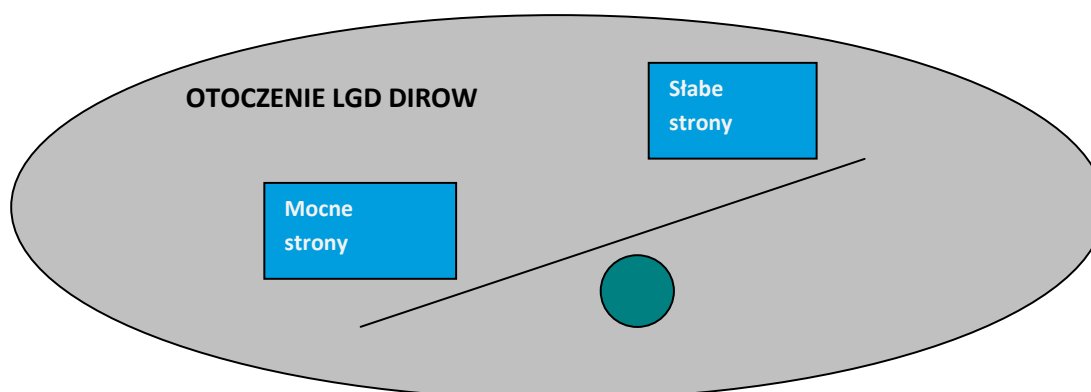
Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów **Strengths** (mocne strony), **Weaknesses** (słabe strony), **Opportunities** (szanse), **Threats** (zagrożenia). Przedmiotem analizy SWOT może być firma, region, gmina, inwestycja o dowolnym charakterze, organizacja, stowarzyszenie, itp.

Podstawą metody SWOT jest wyszczególnienie czynników wewnętrznych (słabych i silnych stron) oraz zewnętrznych (szans i zagrożeń) charakteryzujących przedmiot analizy SWOT. Analiza SWOT pozwala zidentyfikować:

1. gdzie mocne strony dają przewagę konkurencyjną,
2. które słabe strony utrudniają realizację planu operacyjnego.

Celem Analizy SWOT jest zbudowanie skutecznej strategii poprzez zapewnienie wykorzystania wewnętrznych szans pożądaných do realizacji celów oraz przeciwdziałanie zewnętrznym zagrożeniom dla pozycji realizacji zamierzonej strategii działania.

Schemat 3.1. Pożądana relacja mocnych i słabych stron LGD DIROW

Źródło: opracowanie własne

Wstępna analiza SWOT dla obszaru LGD DIROW została przeprowadzona na bazie dokumentów źródłowych udostępnionych przez urzędy gmin wchodzące w skład Lokalnej Grupy Działania DIROW. Następnie, uzupełniono i skorygowano SWOT podczas konsultacji społecznych, dyskutując z przedstawicielami sektorów społecznego, publicznego i gospodarczego mocne i słabe strony obszaru LGD DIROW oraz szanse jego rozwoju, jak i zagrożenia wynikające z otoczenia zewnętrznego. Do opracowania analizy SWOT posłużono się arkuszem SWOT, metodą „burzy mózgów” i metodą metaplanu.

Uczestnicy konsultacji społecznych z dużym zaangażowaniem brali udział w opracowaniu analizy SWOT poszczególnych gmin oraz całego obszaru LGD DIROW. Wykazali się doskonałą znajomością mocnych i słabych stron gminy i obszaru LGD oraz trafnie rozpoznawali szanse i zagrożenia wynikające z otoczenia zewnętrznego. Prezentowana w tabeli 3.1. oraz w tabeli 3.2. Analiza SWOT jest wynikiem pracy przedstawicieli różnych środowisk wywodzących się z terenu gmin objętych obszarem LGD DIROW.

Tabela 3.1. Mocne i słabe strony obszaru LGD DIROW

Mocne strony (S) obszaru LGD DIROW	Słabe strony (W) obszaru LGD DIROW
Uwarunkowania geopolityczne	
1. Bliskość granicy polsko-niemieckiej. 2. Liczne przejścia graniczne. 3. Powiązania gospodarcze z Poznaniem, ze Szczecinem. 4. Bliskie położenie Berlina.	Duża odległość do głównych ośrodków gospodarczych.
Uwarunkowania przyrodnicze, historyczne i kulturowe	
1. Wyjątkowe walory przyrodniczo-krajobrazowe – duża ilość jezior, rzek, ciekawie ukształtowanych terenów leśnych, rezerваты i pomniki przyrody. 2. Obszary chronione, parki krajobrazowe, użytki ekologiczne. 3. Czyste środowisko przyrodnicze. 4. Duży udział użytków rolnych. 5. Dobra klasa ziem rolnych. 6. Duża lesistość terenu. 7. Duża ilość obiektów historycznych - zabytkowych (np. kościoły, pałace) stanowiących walor turystyczny. 8. Ciekawa i bogata historia obszaru LGD (np. legendy, miejsca pamięci narodowej). 9. Szlaki i trasy rowerowe i piesze, na terenie których występują obiekty zabytkowe oraz miejsca kultywowania tradycji. 10. Szlaki pamięci narodowej. 11. Potencjał turystyczno-wypoczynkowy. 12. Dobrze rozwinięta działalność kulturalna.	1. Niedostateczne wykorzystanie walorów przyrodniczych, historycznych i krajobrazowych. 2. Podatność środowiska na zanieczyszczenie w związku ze wzmożonym ruchem samochodowym. 3. Zły stan techniczny zabytków. Zapotrzebowanie na renowację obiektów historycznych. 4. Brak właściwego oznakowania turystycznego. 5. Słaba promocja atrakcji przyrodniczych, historycznych i kulturowych obszaru LGD. 6. Brak produktów tradycyjnych i rękodzieła. 7. Słaba baza kulturowa i sportowa (np. niedofinansowane ośrodki kultury, brak boisk, itp.).
Uwarunkowania społeczne	
1. Duża populacja ludności. 2. Duży potencjał ludzki. 3. Otwartość władz na inicjatywy. 4. Dobrze rozwinięta działalność kulturowa (np. koła gospodyń wiejskich, domy kultury, itp.). 5. Cykliczne imprezy kulturalne i sportowe. 6. Stale rozwijająca się aktywność społeczna. 7. Zróżnicowana struktura pochodzenia kulturowego.	1. Niska świadomość ekologiczna społeczeństwa. 2. Mała integracja wśród mieszkańców najmniejszych miejscowości obszaru. 3. Brak systemu wspierania organizacji pozarządowych. 4. Problemy patologiczne: przestępczość nieletnich, alkoholizm. 5. Brak perspektyw dla młodzieży. 6. Ubożenie społeczeństwa. 7. Mała kreatywność mieszkańców oraz sołectw w zakresie przedsiębiorczości, poszukiwania nowych możliwości rozwoju, dywersyfikacji zainteresowań, kwalifikacji, zatrudnienia. 8. Słaba znajomość historii obszaru wśród mieszkańców. 9. Migracja zarobkowa młodych ludzi. 10. Starzejące się społeczeństwo. Zbyt mała ilość świetlic wiejskich – zapotrzebowanie na różne formy integracji wśród dzieci i młodzieży, szczególnie w niewielkich ośrodkach.

Uwarunkowania gospodarcze	
1. Dobrze rozwinięta współpraca transgraniczna. 2. Elektrownia „Dolna Odra”. 3. Dobrze rozwijający się handel przygraniczny. 4. Ogromne rezerwy rozwojowe dla turystyki. 5. Tereny uzbrojone przeznaczone pod przemysł. 6. Dogodne warunki do rozwoju energii odnawialnej. 7. Stały rozwój mikro i małych przedsiębiorstw usługowych. 8. Gospodarstwa agroturystyczne, w tym ekologiczne.	1. Wysokie bezrobocie. 2. Ograniczony rynek pracy. 3. Niski dochód na 1 mieszkańca. 4. Niski standard życia mieszkańców. 5. Brak rozwiniętego przemysłu. 6. Brak przetwórstwa rolno-spożywczego. 7. Brak utylizacji odpadów i słaba gospodarka odpadami. 8. Brak wystarczającej liczby oczyszczalni ścieków. 9. Brak źródeł energii odnawialnej. 10. Wysoki stopień dekapitalizacji majątku trwałego. 11. Niewystarczająca baza turystyczna. 12. Tradycyjne i rozdrobnione rolnictwo. 13. Niewystarczająca baza gastronomiczna (w tym restauracje i kawiarnie). Problemy w dostępie do specjalistycznych gabinetów lekarskich.
Uwarunkowania infrastrukturalne	
1. Dobrze rozwinięta sieć komunikacji drogowej, kolejowej i śródlądowej. 2. Dobrze rozwinięta sieć telekomunikacyjna.	1. Słaby stan dróg gminnych i powiatowych. 2. Zły stan torowisk. 3. Słaba sieć połączeń komunikacyjnych (PKP). Brak sprawnego powiązania komunikacyjnego z małymi ośrodkami. 4. Brak chodników i poboczy. 5. Brak małej infrastruktury. 6. Sieci wodociągowe –wykonane z azbestu. 7. Słaby zasięg telefonii komórkowej i Internetu. 8. Słaby stopień kanalizacji obszarów wiejskich. 9. Brak zwodociągowania wsi. 10. Słabo rozwinięta sieć gazowa.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 3.2. Szanse i zagrożenia obszaru LGD DIROW

Szanse (o) obszaru LGD DIROW	Zagrożenia (T) obszaru LGD DIROW
Wynikające z rynków światowych	
1. Liberalizacja wymiany międzynarodowej i możliwość ekspansji na rynki zagraniczne. 2. Swobodny przepływ towarów i usług w UE. 3. Wzrost zapotrzebowania na artykuły rolno-spożywcze o charakterze ekologicznym. 4. Fundusze strukturalne UE. 5. Napływ kapitału obcego. 6. Współpraca międzynarodowa w obszarze Morza Bałtyckiego, dorzecza Odry, Euroregionu Pomerania.	1. Światowe ograniczanie koniunktury gospodarczej. 2. Wahania koniunktury gospodarczej. 3. Mała stabilizacja rynków ekonomicznych, w tym handlu zagranicznego. 4. Mało stabilna sytuacja rynków finansowych. Napływ towarów i usług z krajów o niższych kosztach wytworzenia, co może spowodować zagrożenie dla rodzimej drobnej przedsiębiorczości.
Wynikające z rynku krajowego	
1. Wzrost zapotrzebowania na rękodzieło i produkty rzemieślnicze. 2. Program rozwoju rolnictwa i wsi polskiej. 3. Wzrost zapotrzebowania na usługi turystyczne, szczególnie agroturystykę. 4. Intensywny rozwój małych i średnich firm. 5. Napływ inwestorów. 6. Proekologiczna polityka państwa. 7. Rozwój infrastruktury krajowej (drogi,	1. Spadek dochodów ludności. 2. Zmieniające się uwarunkowania prawno-polityczne. 3. Trudności w pozyskaniu zewnętrznych źródeł finansowania działalności gospodarczej. 4. Niedostateczna polityka finansowa państwa. 5. Ograniczony dostęp do kredytów inwestycyjnych, hipotecznych i konsumpcyjnych. 6. Duża biurokracja utrudniająca ludziom niewykształconym poruszanie się w gospodarce

telekomunikacja). 8. Sprzyjające warunki polityczno-prawne.	rynkowej. 7. Wzmożony ruch tranzytowy. 8. Słabo kontrolowany rozwój „marketów”. Duża konkurencyjność ościennych powiatów i gmin.
Wynikające z rynku obszaru LGD	
1. Doskonałe warunki przyrodnicze, historyczne i kulturowe do rozwoju turystyki i agroturystyki. 2. Dobre warunki glebowe, klimatyczne i środowiskowe do rozwoju ekologicznej produkcji rolnej. 3. Sprzyjające działania organów samorządowych powiatowych i gminnych.	1. Brak dominującego centrum gospodarczego. 2. Wzrost bezrobocia. 3. Eurosieroctwo. 4. Wzrost patologii społecznych. 5. Wewnętrzne trudności natury formalnej samorządów w dostępie do źródeł finansowania. 6. Niskie zaangażowanie społeczności lokalnej w rozwój. 7. Zbyt duża chęć konkurencji, a nie współpracy pomiędzy poszczególnymi gminami.

Źródło: opracowanie własne

3.2. Wnioski

Przeprowadzona Analiza SWOT wskazuje, że obszar LGD DIROW jest obszarem posiadającym atrakcyjne uwarunkowania przyrodniczo-krajobrazowe, historyczno-kulturowe, społeczne gospodarze i infrastrukturalne, które stanowią tzw. mocne strony badanego obszaru. W odpowiedni sposób wykorzystane, mogą przyczynić się do rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru LGD. Jednakże, zadaniem Analizy SWOT jest również określenie słabych stron obszaru, które przy poprawnym sformułowaniu celów Lokalnej Strategii Rozwoju DIROW powinny być w określonym czasie niwelowane za pomocą wykorzystania szans, jakie stwarza otoczenie zewnętrzne. Natomiast, zagrożenia zewnętrzne wskazane w przeprowadzonej Analizie SWOT powinny być hamowane za pomocą intensyfikowania działań mających na celu wzmocnienie mocnych stron obszaru LGD DIROW.

Z Analizy SWOT wynika, że obszar LGD DIROW jest regionem bardzo zasobnym w walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz historyczno-kulturowe, które nie są w wystarczającym stopniu wykorzystane. Mogą być one głównymi czynnikami inicjującymi lub wspierającymi rozwój społeczno-gospodarczy badanego obszaru. Dodatkowo, na uwagę zasługuje fakt dużego potencjału ludzkiego obszaru LGD, który w odpowiedni sposób ukierunkowany i zintegrowany, mający lokalnego lidera lub liderów może stanowić kolejny niezmiernie istotny czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego. We współczesnej gospodarce nie tyle ważna jest ilość kapitału ludzkiego, co jego jakość. Tak więc realizacja poszczególnych celów w ramach LSR doprowadzi do zdecydowanego podniesienia wartości kapitału ludzkiego obszaru LGD DIROW.

Uwarunkowania gospodarcze i infrastrukturalne obszaru LGD DIROW, poprzez wdrożenie celów LSR, będą stopniowo ulegały poprawie za pomocą bezpośrednich przedsięwzięć (np. wsparcie przedsiębiorstw, tworzenie nowych miejsc pracy) oraz w sposób pośredni (np. poprzez szkolenie zasobów ludzkich, organizowanie różnych form integracji społecznej).

Szanse i zagrożenia wskazane w Analizie SWOT są czynnikami całkowicie niezależnymi od działań LGD DIROW. Istotne jest natomiast ich dokładne sprecyzowanie oraz umiejętność dostrzegania zachodzących zmian w otoczeniu ekonomicznym, prawno-politycznym, technologicznym i ekonomicznym, tak aby w odpowiednim czasie reagować na pojawiające się nowe możliwości. Dla Lokalnej Strategii Rozwoju LGD DIROW korzystny jest układ czynników stanowiących szanse rozwoju obszaru. Zagrożenia, szczególnie wynikające z rynków światowych i rynku krajowego, mają zdecydowanie pośredni wpływ na dążenia LGD.

Można zaryzykować więc hipotezę, że po przeprowadzeniu Analizy SWOT obszaru LGD DIROW przyjęta strategia jest strategią maxi-maxi, w ramach której będą wykorzystywane mocne strony obszaru oraz szanse, jakie stwarza otoczenie zewnętrzne do niwelowania słabych stron obszaru i zagrożeń otoczenia

zewnętrznego. Jak wynika z literatury przedmiotu, strategia maxi-maxi, jest najlepszą z możliwych do osiągnięcia strategii działania, dającą doskonałe perspektywy rozwoju i realizacji zmierzonych celów.

Cele postawione w ramach LSR opierają się na mocnych stronach obszaru oraz wykorzystują szanse wynikające z otoczenia zewnętrznego. Jednakże prawidłowa realizacja celów będzie możliwa tylko przy jednoczesnym wzmocnieniu słabych stron oraz niwelowaniu zagrożeń wynikających z otoczenia zewnętrznego.

4. OKREŚLENIE CELÓW OGÓLNYCH I SZCZEGÓŁOWYCH LSR ORAZ WSKAZANIE PLANOWANYCH W RAMACH LSR PRZEDSIĘWZIĘĆ

W ramach Lokalnej Strategii Rozwoju zostały wyłonione trzy rodzaje celów w zależności od perspektywy czasowej, w której zostaną one osiągnięte (schemat 4.1) Osiągnięcie celu strategicznego LSR nastąpi do 2020 roku, podczas gdy realizacja celów ogólnych LSR powinna nastąpić do roku 2015. W okresie od 2009 do 2015 roku zarówno LGD jak i beneficjenci działań wdrażanych w ramach LSR będą realizowali cele szczegółowe oraz zaplanowane w ramach poszczególnych celów przedsięwzięcia.

Schemat 4.1. Prezentacja celów LSR

CEL STRATEGICZNY		
WZROST ATRAKCYJNOŚCI OBSZARU DIROW POPRZEZ WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU PRZYRODNICZO-SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO		
CELE OGÓLNE		
1. Wyeksponowanie dziedzictwa przyrodniczo-historycznego	2. Zdynamizowanie rozwoju gospodarczego	3. Budowanie spójności społeczności lokalnej
CELE SZCZEGÓŁOWE		
1.1. Zachowanie i wyeksponowanie zasobów przyrodniczych i środowiska naturalnego 1.2. Zachowanie cennego dorobku historycznego i kulturalnego oraz kultywowanie tradycji	1.1. Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych 1.2. Rozwój przedsiębiorczości	3.1. Wspieranie integracji społecznej 3.2. Wzrost zaangażowania dzieci i młodzieży w życie społeczności lokalnej

Źródło: opracowanie własne.

Osiągnięcie celu strategicznego Strategii LGD Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich: **Wzrost atrakcyjności obszaru DIROW poprzez wykorzystanie potencjału przyrodniczo-społeczno-gospodarczego**, nastąpi poprzez realizację trzech celów ogólnych:

- 1. Wyeksponowanie dziedzictwa przyrodniczo-historycznego.** Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację działań zmierzających do wzmocnienia pozycji obszaru poprzez wykorzystanie unikatowego potencjału przyrodniczego, dorobku historycznego oraz tradycji i wartości kulturalnych.
- 2. Zdynamizowanie rozwoju gospodarczego.** Cel ten będzie realizowany poprzez działania zmierzające do wzrostu potencjału gospodarczego, przy wykorzystaniu potencjału turystycznego i niezagospodarowanego kapitału ludzkiego.

3. **Budowanie spójności społeczności lokalnej.** Cel ten będzie realizowany poprzez działania integracyjne zmierzające do wzmocnienia więzi interpersonalnych, w tym kształtowania postaw społecznych.

W ramach pierwszego celu ogólnego realizowane będą następujące cele szczegółowe:

- 1.1. **Zachowanie i wyeksponowanie zasobów przyrodniczych i środowiska naturalnego.** Cel ten zostanie osiągnięty poprzez wdrożenie rozwiązań ukierunkowanych na podniesienie roli przyrodniczej obszaru.
- 1.2. **Zachowanie cennego dorobku historycznego i kulturalnego oraz kultywowanie tradycji.** Cel ten będzie realizowany poprzez przywrócenie znaczenia miejsc pamięci historycznej oraz tworzenie produktów opartych na tradycji.

W ramach drugiego celu ogólnego realizowane będą następujące cele szczegółowe:

- 2.1. **Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych.** Cel ten będzie realizowany poprzez wzbogacenie oferty turystycznej i rekreacyjnej obszaru, będzie realizowany również poprzez rozbudowę bazy noclegowej, gastronomicznej, sportowo-rekreacyjnej oraz wypoczynkowej, w tym agroturystycznej.
- 2.2. **Rozwój przedsiębiorczości.** Cel ten będzie realizowany poprzez działania ukierunkowane na wzrost kwalifikacji ludności oraz rozwój działalności gospodarczej, w zakresie kluczowych dla obszaru dziedzinach gospodarczych.

W ramach trzeciego celu ogólnego zdefiniowano następujące cele szczegółowe:

- 3.1. **Wspieranie integracji społecznej** Cel ten będzie realizowany poprzez stwarzanie miejsca i okazji do zacieśniania więzi społecznych (w tym organizację imprez, spotkań).
- 3.2. **Wzrost zaangażowania dzieci i młodzieży w życie społeczności lokalnej.** Cel ten będzie realizowany poprzez wzrost świadomości dzieci oraz młodzieży odnośnie możliwości kształtowania własnego rozwoju oraz świadomości posiadania wpływu na rzeczy, które dzieją się w miejscowościach w których mieszkają.

Szczegółowy wykaz zakresu operacji, wskaźników produktu, rezultatu oraz oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć został ujęty w tabeli 4.2.

Tabela 4.2. Wykaz zakresu operacji, wskaźników produktu, rezultatu oraz oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć w ramach LSR

Cel ogólny	Oddziaływanie		Cel szczegółowy	Rezultat		Przedsięwzięcie	Produkt	Sposób pomiaru/źródło danych
	Wskaźnik oddziaływania	Sposób pomiaru/źródło danych		Wskaźnik rezultatu	Sposób pomiaru/źródło danych			
1. Wyeksponowanie dziedzictwa przyrodniczo-historycznego	W.1 Każdego roku 3000 osób odwiedzających obszar LSR	W.1 Dane GUS – zestawienie turystyka w zachodniopomorskim	1.1 Zachowanie i wyeksponowanie zasobów przyrodniczych i środowiska naturalnego	W.1.1 Zachowanie obszarów zalesionych na poziomie z roku 2009- 22833 h	W.1.1 Dane GUS raport o ochronie środowiska	1.1.1 Zachowanie, odtworzenie, zabezpieczenie i wyeksponowanie cennego lokalnego dziedzictwa krajobrazowego i przyrodniczego, w szczególności obszarów objętych poszczególnymi formami ochrony przyrody	W.1.1.1 ilość otworzonych, zabezpieczonych i wyeksponowanych obiektów dziedzictwa przyrodniczego w szczególności objętych poszczególnymi formami ochrony przyrody 10 obiektów wspartych do 2015 r.,	W.1.1.1 Dane własne LGD i gmin
						1.1.2 Wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych	W.1.1.2 Ilość inicjatyw związanych z wykorzystywaniem energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, w tym kampanii promocyjnych na rzecz ochrony środowiska i dziedzictwa przyrodniczego 1 inicjatywa do roku 2015,	W.1.1.2 Dane własne LGD

				W.1.2-1 Liczba odnowionych obiektów historycznych, kulturalnych 1.2 Zachowanie cennego dorobku historycznego i kulturalnego oraz kultywowanie tradycji 10 wspartych obiektów historycznych i kulturalnych do roku 2015	W.1.2-1	1.2.1 Rewitalizacja budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków, użytkowanych na cele publiczne oraz obiektów małej architektury, lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci,	W.1.2.1 6 sztuk do roku 2015	W.1.2.1 Dane własne LGD
						1.2.2 Warsztaty i szkolenia wspierające działalność artystyczną i kulturalną	W.1.2.2 -1 Ilość warsztatów i szkoleń 5 warsztatów i szkoleń do roku 2015 W.1.2.2-2 Ilość uczestników 30 uczestników do 2015	W.1.2.2-1 Dane własne gmin i LGD W.1.2.3-2 Dane własne gmin i LGD

						1.2.3 Budowa, przebudowa, remont lub wyposażenie budynków pełniących funkcję społeczno-kulturowe, w tym świetlice i domy kultury, muzeów	W.1.2.3 Ilość wybudowanych, przebudowanych lub wyposażonych budynków 3 Inicjatywy wsparcia do roku 2015	W.1.2.3 Dane własne LGD i gmin
2. Zdynamizowanie rozwoju gospodarczego	W. 2 Wzrost dochodów ludności	W. 2 Dane własne GUS	2.1 Rozwój turystyk i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych	W.2.1 Ilość osób odwiedzających teren LGD 3000 rocznie osób	W.2.1 Dane własne GUS	2.1.1 Organizacja imprez turystycznych rekreacyjnych lub sportowych	W.2.1.1-1 Ilość imprez 60 tego typu imprez do roku 2015; W. 2.1.1-2 Ilość osób na w/w imprezach 2000 osób na imprezach integracyjnych do roku 2015	W.2.1.1-1 Dane własne LGD i gmin; W.2.1.1-1 Dane własne LGD i gmin
	Wzrost o 2% dochodów ludności					2.1.2 Budowa, odbudowa, oznakowanie małej infrastruktury turystycznej, w szczególności punktów widokowych, miejsc wypoczynkowych lub biwakowych,	W.2.1.2 Ilość projektów 10 inicjatyw tego typu do 2015	W.2.1.2 Dane własne LGD i gmin

						2.1.3 Budowa, przebudowa lub remont infrastruktury turystycznej budowa, przebudowa, remont lub wyposażenie budynków pełniących funkcję rekreacyjną oraz sportową wraz z małą architekturą budowa, przebudowa lub remont obiektów sportowych, ścieżek rowerowych, szlaków wodnych, rowerowych, szlaków konnych, ścieżek spacerowych lub dydaktycznych szlaków pieszych i miejsc rekreacji	W.2.1.3 Ilość inicjatyw 5 inicjatyw tego typu do roku 2015	W.2.1.3 Dane własne LGD
			2.2 Rozwój przedsiębiorczości	W.2 Ilość nowo powstałych małych i średnich przedsiębiorstw na terenie LSR 20 nowych przedsiębiorstw do roku 2015	W.2 ewidencja gmin	2.2.1 Szkolenia w zakresie przedsiębiorczości	W.2.2.1-1 Ilość szkoleń 4 szkoleń z zakresu przedsiębiorczości, do roku 2015 W.2.2.1-2 Ilość osób na szkoleniu 50 uczestników szkoleń do roku 2015,	W.2.2.1-1 Dane własne LGD W.2.2.1-2 Dane własne LGD
						2.2.2 Organizacja targów gospodarczych	W.2.2.2-1 Ilość targów 2 targi do roku 2015- W.2.2.2-2	W.2.2.2-2 Dane własne LGD

							Ilość osób uczestnicząca w targach 20 osób uczestnicząca w targach do roku 2015,	W.2.2.2-2 Dane własne LGD
						2.2.3 Sprzedaż rolnych produktów ekologicznych i regionalnych	W.2.2.3 Ilość miejsc sprzedaży 2 punkty sprzedaży do 2015	W.2.2.3 Dane własne LGD
						2.2.4 Operacje mające na celu podniesienie jakości usług w zakresie turystyki	W.2.2.4 Ilość operacji mających na celu podniesienie jakości usług w zakresie turystyki 6 operacji do 2015	W.2.2.4 Dane własne LGD
3. Budowanie spójności społeczności lokalnej	W.3 Ilość powstałych organizacji pozarządowych 5 organizacji pozarządowych powstałych do roku 2015	W.3 Dane własne Gmin	3.1 Wsparanie integracji społecznej	W.3.1 Udział mieszkańców w różnego rodzaju imprezach na terenie LGD 2000 osób	W.3.1 Dane własne LGD	3.1.1 Imprezy budujące spójność społeczności lokalnych, w tym nawiązujące do tradycji, wykorzystujące lokalne dziedzictwo, kulturowe, historyczne oraz kultywowanie miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów mieszkańców z obszarów LSR	W.3.1.1-1 Ilość imprez 5 imprez do 2015	W.3.1.1-1 Dane własne LGD
							W.3.1.1-2 Ilość osób na każdej imprezie co najmniej 10 osób na każdej imprezie	W.3.1.1-2 Dane własne LGD Zdjęcia z imprez.
			3.2 Wzrost	W.3.2	W.3.2	3.2.1	W.3.2.1-1 Ilość szkoleń i warsztatów	W.3.2.1-1 Dane własne

			zaangażowania dzieci i młodzieży w życie społeczności lokalnej	Ilość zaangażowanej młodzieży w imprezach różnego typu, szkoleniach, warsztatach, wolontariacie, 100 osób z kategorii dzieci i młodzieży weźmie udział w różnego rodzaju inicjatywni,	Dane własne LGD	Warsztaty i szkolenia dla młodzieży	5 do roku 2015 W.3.2.1-2 Ilość uczestników szkoleń i warsztatów 50 uczestników, do roku 2015	LGD W.3.2.1-2 Dane własne LGD Zdjęcia z imprez.
						3.2.2 Imprezy współorganizowane przez młodzież	W.3.2.2-1 Ilość zorganizowanych imprez 3 imprezy W.3.2.2-2 Ilość uczestników imprez 50 osób do 2015	W.3.2.2-1 Dane własne LGD W.3.2.2-2 Dane własne LGD

Źródło: Opracowanie własne

5. OKREŚNIENIE MISJI LGD

Misją Stowarzyszenia jest określenie powodu jej istnienia, wyróżniającego ją od wszystkich innych. Misję stowarzyszenia przekłada się na zadania, które musi wykonać stowarzyszenie, by zrealizować cele, które sobie wyznaczyło. Definiowanie misji organizacji jest głównym krokiem w formułowaniu celów.

Określenie misji stanowiło ważny etap na drodze formowania i definiowania założeń działalności Stowarzyszenia DIROW. W celu zapewnienia jak najszerszego udziału społeczności lokalnej w wyborze misji została ona poddana weryfikacji w trakcie konsultacji społecznych przeprowadzonych na terenie wszystkich gmin wchodzących w skład LGD DIROW. W wyniku analizy trzech wariantów misji, największe uznanie zdobyła misja, która brzmi:

„ DIROW jako region wykorzystywania inicjatyw społecznych oraz walorów przyrodniczo-historycznych w celu wzrostu atrakcyjności turystycznej obszaru, intensyfikacji rozwoju gospodarczego oraz podniesienia poziomu życia społeczności lokalnej”

Zgodnie z wizją, dzięki spełnianiu przyjętej misji, obszar wchodzący w skład Lokalnej Grupy Działania Dolnoodrzańskiej Inicjatywy Rozwoju Obszarów Wiejskich będzie miejscem integracji zarówno na płaszczyźnie społecznej i gospodarczej, jak i publicznej. Pozwoli to na intensyfikację rozwoju LGD oraz zgodność i słuszność podejmowanych działań z potrzebami bezpośrednich interesariuszy.

Lokalna Grupa Działania Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich realizując swoją misję, zmierzać będzie również do osiągnięcia statusu organizacji pożytku publicznego.

6. WYKAZANIE SPÓJNOŚCI SPECYFIKI OBSZARU Z CELAMI LSR

Lokalna Grupa Działania Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich określiła cele, które zamierza osiągnąć poprzez planowane działania. Wspomniane cele zostały wyznaczone na podstawie analizy specyfiki obszaru, jego zasobów i potencjału. Głównymi źródłami danych są:

1. Dokumenty strategiczne poszczególnych gmin,
2. Informacje dotyczące obszaru, np. dane opisujące środowisko, infrastrukturę, społeczność, itp.

Analiza uwarunkowań przestrzennych, geograficznych, przyrodniczych, historycznych i kulturowych pozwoliła na sformułowanie celu strategicznego, celów ogólnych i szczegółowych. Następnie, poddane zostały one opiniowaniu przez społeczność lokalną, aby zapewnić jej udział w opracowaniu i realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju. Podczas przeprowadzonych konsultacji społecznych mieszkańcy obszaru LGD mieli możliwość zapoznania się z wyznaczonymi kierunkami działań oraz przedstawienia uwagi na ich temat. Taki sposób tworzenia Strategii zapewni jej prawidłową realizację i osiągnięcie zamierzonych wskaźników.

Szczególne charaktery mają uwarunkowania przyrodnicze i historyczne wynikające ze specyfiki obszaru. Wyjątkowe walory przyrodniczo-krajobrazowe, takie jak duża ilość jezior, rzek, ciekawie ukształtowane tereny leśne, rezerваты i pomniki przyrody, stanowią doskonałą podstawę do rozwoju turystyki na tym obszarze. Czyste środowisko przyrodnicze, duża lesistość oraz ciekawa i bogata historia stanowią istotę charakterystyki obszaru LGD. Dlatego też wyznaczony został kierunek, w ramach którego zostaną podjęte działania zmierzające do zachowania i wyeksponowania dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego. Jest to również doskonała podstawa do rozwoju turystyki i agroturystyki na obszarze LGD. Obszar DIROW charakteryzuje się unikatowymi cechami przyrodniczymi i historycznymi, które zainteresują potencjalnych turystów. Będą oni mieli możliwość nie tylko spędzenia czasu w urokliwym miejscu, ale również szansę uczestnictwa w organizowanych imprezach. Na terenie LGD co roku odbywa się szereg imprez, które zaczynają być znane poza jej obszarem, np. Dni Integracji Europejskiej, Gryfińskie Rajdy Rowerowe, Biegi uliczne im. St. Wołoszyna.

Cel pierwszy jest ściśle związany z celem drugim, czyli zdynamizowaniem rozwoju gospodarczego. Aby możliwe było spełnienie celu szczegółowego mówiącego o rozwoju turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych, konieczne jest zapewnienie bazy noclegowej i gastronomicznej. Tylko jednoczesna realizacja obu kierunków da gwarancję osiągnięcia zamierzonych rezultatów. Rozwój przedsiębiorczości na terenie LGD wspomogłoby prawidłową realizację pozostałych celów.

Osiągnięcie tych celów nie będzie możliwe bez jednoczesnego wykorzystania dużego potencjału ludzkiego. Na obszarze LGD elementem zapewniającym trwałość efektów podjętych działań jest lokalna społeczność. Z tego powodu w Strategii zostały uwzględnione czynności zmierzające do wzmocnienia więzi interpersonalnych, w tym kształtowania postaw społecznych. Rozwój nowych form integracji oraz większe zaangażowanie dzieci i młodzieży w życie społeczne spowoduje wykorzystanie potencjału ludzkiego oraz wspomogłoby rozwijającą się aktywność społeczną.

Cele zawarte w niniejszej Strategii zostały oparte na przeprowadzonej analizie SWOT oraz na opinii lokalnych mieszkańców. Dzięki temu są spójne ze specyfiką obszaru.

Tabela 6.1 Uzasadnienie spójności obszaru LGD DIROW z celami LSR

Cel główny		Wyeksponowanie dziedzictwa przyrodniczo-historycznego	
Cele szczegółowe	Zachowanie i wyeksponowanie zasobów przyrodniczych i środowiska naturalnego	Zachowanie cennego dorobku historycznego i kulturalnego oraz kultywowanie tradycji	
Mocne strony	1. Obszary chronione, parki krajobrazowe, użytki ekologiczne 2. Duża lesistość terenu 3. Duży udział użytków rolnych. 4. Dobra klasa ziem rolnych.	1. Szlaki pamięci narodowej. 2. Ciekawa i bogata historia obszaru LGD (np. legendy, miejsca pamięci narodowej).	
Słabe strony	1. Podatność środowiska na zanieczyszczenie w związku ze wzmożonym ruchem samochodowym. 2. Niska świadomość ekologiczna społeczeństwa. 3. Niedostateczne wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych.	1. Zły stan techniczny zabytków. Zapotrzebowanie na renowację obiektów historycznych. 2. Niedostateczne wykorzystanie walorów historycznych i krajobrazowych.	
Cel główny		Zdynamizowanie rozwoju gospodarczego	
Cele szczegółowe	Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych	Rozwój przedsiębiorczości	
Mocne strony	1. Ogromne rezerwy rozwojowe dla turystyki. 2. Gospodarstwa agroturystyczne, w tym ekologiczne. 3. Szlaki i trasy rowerowe i piesze, na terenie których występują obiekty zabytkowe oraz miejsca kultywowania tradycji. 4. Potencjał turystyczno-wypoczynkowy.	1. Stały rozwój mikro i małych przedsiębiorstw usługowych. 2. Tereny uzbrojone przeznaczone pod przemysł. 3. Duży potencjał ludzki.	
Słabe strony	1. Niewystarczająca baza turystyczna. 2. Niewystarczająca baza gastronomiczna (w tym restauracje i kawiarnie). 3. Słaba promocja atrakcji przyrodniczych, historycznych i kulturowych obszaru LGD. 4. Słaba baza kulturowa i sportowa (np. niedofinansowane ośrodki kultury, brak boisk, itp.).	1. Wysokie bezrobocie. 2. Ograniczony rynek pracy. 3. Niski dochód na 1 mieszkańca.	
Cel główny		Budowanie spójności społeczności lokalnej	
Cele szczegółowe	Wspieranie integracji społecznej	Wzrost zaangażowania dzieci i młodzieży w życie społeczności lokalnej	
Mocne strony	1. Stale rozwijająca się aktywność społeczna. 2. Duży potencjał ludzki. 3. Cykliczne imprezy kulturalne i sportowe.	1. Dobrze rozwinięta działalność kulturowa (np. świetlice wiejskie, domy kultury, itp.).	
Słabe strony	1. Mała integracja wśród mieszkańców najmniejszych miejscowości obszaru 2. Mała kreatywność mieszkańców oraz sołectw w zakresie przedsiębiorczości, poszukiwania nowych możliwości rozwoju, dywersyfikacji zainteresowań, kwalifikacji, zatrudnienia.	1. Zbyt mała ilość świetlic wiejskich – zapotrzebowanie na różne formy integracji wśród dzieci i młodzieży, szczególnie w niewielkich ośrodkach. 2. Brak perspektyw dla młodzieży. 3. Starzejące się społeczeństwo. 4. Migracja zarobkowa młodych ludzi.	

Źródło: opracowanie własne

7. UZASADNIENIE PODEJŚCIA ZINTEGROWANEGO DLA PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH W RAMACH LSR

Zgodnie ze specyfiką podejścia Leader, Lokalna Strategia Rozwoju powinna mieć charakter zintegrowany. Dlatego też określanie celów i planowaniu przedsięwzięć, które zostały zapisane w Lokalnej Strategii Rozwoju DIROW, przyświecała idea podejścia zintegrowanego. Tylko wówczas, gdy współdziałają ze sobą podmioty z sektora publicznego, społecznego i gospodarczego można mówić o trwałym efekcie działań. Zintegrowany charakter strategii oznacza więc specyficzne podejście do rozwiązywania różnych problemów poprzez wielosektorowe działania w sferze społecznej, gospodarczej i publicznej.

Już na etapie formułowania strategii, zintegrowane działanie przejawiało się w partnerskim sposobie opracowania LSR. Uczestnictwo i duże zaangażowanie przedstawicieli sektorów publicznego, społecznego i gospodarczego w konsultacjach, warsztatach, spotkaniach i dyskusjach pomogło w zachowaniu spójności pomiędzy specyfiką obszaru, a wyznaczonymi celami i przedsięwzięciami w ramach LSR.

Lokalna Strategia Rozwoju LGD DIROW pozwoliła na wypracowanie takich celów, w których każdy z trzech sektorów: społeczny, gospodarczy i publiczny, realizując cele własne, przyczyni się do lepszego wykorzystania posiadanych zasobów obszaru oraz wzmocni zakładany efekt synergii. Analizując cele i planowane przedsięwzięcia, wyraźnie daje się zauważyć, że każdy z sektorów pozostaje w korelacji z innymi, a działania poszczególnych sektorów wzajemnie się uzupełniają.

Można wyróżnić trzy aspekty, w których podejście zintegrowane ma miejsce:

- 1. Integracja sektorów i podmiotów.** Planowane w strategii cele i przedsięwzięcia będą realizowane przez podmioty wywodzące się z różnych sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego. Wymaga to aktywnego włączenia różnych podmiotów w proces współpracy i integracji. Współpraca przyczyni się do wykreowania liderów obszaru, podniesienia świadomości mieszkańców oraz ich integracji, podniesienia poziomu optymizmu, współpracy oraz samorządności obywateli terenu LGD DIROW. Zaplanowane do wdrożenia przedsięwzięcia zmierzają do realizacji celu strategicznego tj. wzrostu atrakcyjności obszaru DIROW poprzez wykorzystanie potencjału przyrodniczo-społeczno-gospodarczego.
- 2. Integracja działań.** Cele i przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach LSR będą tworzyć logiczne związki i będą wzajemnie na siebie oddziaływać (efekt synergii) bez względu na to przez które sektory, a w ich ramach podmioty, będą realizowane. Przedsięwzięcia zaplanowane w LSR wiążą się z wykorzystaniem miejsc i obiektów stanowiących dziedzictwo przyrodnicze kulturowe i historyczne, które przyczynią się do rozwoju turystyki, rozwoju przedsiębiorczości, a przez to również do podniesienia jakości życia mieszkańców, ich integracji i zaangażowania w życie społeczności lokalnej.
- 3. Integracja obszaru.** Realizacja celów oraz przedsięwzięć oparta będzie na specyfice obszaru, szczególnie wykorzystaniu jego walorów przyrodniczych, krajobrazowych oraz kulturowo-historycznych. Szczególną wagę nadaje się tym przedsięwzięciom i projektom, które obejmują swoim zasięgiem cały obszar LGD DIROW lub realizowanym lokalnie, ale stanowiącym element większego przedsięwzięcia. Tak jak już wspomniano, jednym z elementów specyficznych obszaru jest realizacja przedsięwzięć przez 10 gmin, w tym 8 gmin z powiatu gryfińskiego i 2 gminy z powiatu pyrzyckiego. Warty jest więc podkreślenia fakt, że podział administracyjny obszaru pomiędzy 2 powiaty nie jest barierą we współpracy i realizacji określonych w ramach LSR celów, ale wręcz będzie miał pozytywny wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru dwóch powiatów.

Reasumując, przesłaniem podejścia zintegrowanego jest to, aby wszystkie sektory tworzące LGD odnosiły korzyści z realizacji LSR. Ponadto, realizacja celów zawartych w LSR powinna spowodować zwiększenie poczucia wartości i odpowiedzialności mieszkańców za rozwój obszaru oraz wzrost atrakcyjności obszaru. Jest to możliwe dzięki uwzględnieniu specyfiki obszaru objętego LSR, jego zasobów: przyrodniczych, historycznych, kulturowych, społecznych oraz gospodarczych niezbędnych do osiągnięcia końcowego sukcesu – efektu synergii.

8. UZASADNIENIE PODEJŚCIA INNOWACYJNEGO DLA PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH W RAMACH LSR

W ramach Lokalnej Grupy Działania zrzeszonych jest 8 gmin wchodzących w skład powiatu gryfińskiego oraz 2 gminy z powiatu pyrzyckiego. Powiat gryfiński stanowi jeden z obszarów, wchodzących w skład Euroregionu Pomerania. Jest to inicjatywa stymulująca międzynarodową współpracę pomiędzy jednostkami w niej uczestniczącymi. Ze względu na zakres współpracy ma ona charakter makroekonomiczny. W ramach LGD Dolnoodrzańskiej Inicjatywy Rozwoju Obszarów Wiejskich będzie realizowana Strategia o wymiarze lokalnym – mikroekonomicznym. Zawarte w niej rozwiązania przyczynią się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań lokalnej społeczności oraz wykorzystania potencjału obszaru LGD. Rozwój obszaru LGD pod względem makroekonomicznym i mikroekonomicznym ma znamiona innowacyjności ze względu na niespotykany dotąd zasięg realizowanych przedsięwzięć. Dodatkowo, wyrazem innowacyjności jest efekt synergii uzyskany na podstawie intensyfikacji rozwoju lokalnego wraz ze zintegrowanym podejściem międzynarodowym w ramach Euroregionu Pomerania.

Na terenie obszaru LGD do tej pory nie były realizowane przedsięwzięcia stymulujące jednocześnie rozwój obszaru w aspekcie:

1. Historyczno-turystycznym
2. Przyrodniczym
3. Gospodarczym
4. Społecznym

Skala oraz zakres wdrażanych przedsięwzięć ma na celu wykorzystanie potencjału obszaru LGD oraz jego rozwój na tle województwa zachodniopomorskiego.

Wymiar innowacyjności wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju na obszarze LGD będzie widoczny również poprzez:

1. zaoferowanie nowych wyrobów i usług na terenie LGD,
2. inicjowanie nowych form integracji społecznej, aktywizacja poprzez współdziałanie i zawiązywanie partnerstw
3. nowatorskie wykorzystanie zasobów historycznych oraz przyrodniczych,
4. wspieranie nowoczesnych technologii, w tym odnawialnych źródeł energii,
5. wspieranie inicjatyw społeczno-gospodarczych o zasięgu całego obszaru LGD.

Lokalna Grupa Działania DIROW podejmie starania zmierzające do nawiązania aktywnej współpracy z innymi Stowarzyszeniami, w szczególności z innymi Lokalnymi Grupami Działania.

Ze względu na podobne uwarunkowania kulturowe, historyczne czy przyrodnicze nawiązana współpraca będzie się cechowała obopólnymi korzyściami. Ma ona na celu upowszechnienie stosowania „dobrych praktyk” w zakresie wdrażania i realizacji przedsięwzięć. Dodatkowo, zgodnie z zapisami statutowymi (Statut §6) Stowarzyszenie może być członkiem krajowych i międzynarodowych organizacji o podobnym celu działania. Zapewnia to szerokie spektrum możliwości partycypowania np. w ogólnopolskich lub międzynarodowych inicjatywach.

9. OKREŚLENIE PROCEDURY OCENY ZGODNOŚCI OPERACJI Z LSR

Ocena projektów – operacji aplikujących o wsparcie w ramach podejścia LEADER jest ważnym elementem w prawidłowej realizacji Strategii. Składanie projektów oraz późniejsze ich wykonanie doprowadzą do osiągnięcia zamierzonych w Strategii celów. Określenie jasnych i obiektywnych procedur oceny zgodności operacji z LSR jest warunkiem koniecznym do zapewnienia wyboru najlepszych operacji. Procedury przeprowadzenia wyboru operacji zostały oparte na zapisach: Ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich z późniejszymi zmianami, Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Procedury będą zgodne z art. 62 ust. 4 *Rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)*.

Procedura wyboru operacji zostanie przeprowadzona według poniższego „planu”:

Zamieszczenie ogłoszenia o konkursie. Termin przeprowadzonych naborów LGD ustala z samorządem województwa. Stowarzyszenie przekazuje samorządowi województwa zachodniopomorskiego, co najmniej 44 dni przed planowanym terminem rozpoczęcia biegu terminu składania wniosków o przyznanie pomocy, wniosek o podanie do publicznej wiadomości informacji o możliwości składania, za pośrednictwem LGD, wniosków o przyznanie pomocy. Natomiast dokumenty niezbędne do podania do publicznej wiadomości informacji o możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy nie później niż 24 dni przed planowanym dniem rozpoczęcia biegu terminu składania wniosków o przyznanie pomocy.

W ogłoszeniu o rozpoczęciu naboru wniosków LGD zamieszcza następujące informacje:

- a) termin składania wniosków o przyznanie pomocy (nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni oraz rozpoczynający bieg nie wcześniej niż po upływie 14 dni od dnia podania do publicznej wiadomości informacji o naborze),
- b) miejsce składania wniosków o przyznanie pomocy wraz z informacją o konieczności bezpośredniego złożenia wniosku,
- c) miejsce zamieszczenia:
 - wzoru formularza wniosku o przyznanie pomocy,
 - kryteriów wyboru operacji przez LGD, określone w LSR, w tym kryteriów na podstawie których ocenia się uzasadnienie realizacji operacji w ramach LSR,
 - wykazu dokumentów niezbędnych do weryfikacji spełnienia kryteriów wyboru operacji przez LGD,
- d) limit dostępnych środków
- e) minimalne wymagania których spełnienie jest niezbędne do wyboru operacji przez LGD.
- f) niezbędne dane kontaktowe (numer telefonu, poczty elektronicznej, lokalizacja oraz godziny otwarcia biura LGD).
- g) informacja o rozpoczęciu naborów wniosków o przyznanie pomocy może zawierać również inne informacje, w szczególności wskazanie tematycznego zakresu operacji.

Stowarzyszenie również na swojej stronie internetowej zamieszcza informację o terminie składania wniosków o przyznanie pomocy w ramach danego działania zawierającą informację przesłane do Samorządu

Województwa, jak również publikuje:

- wzór oświadczenia wnioskodawcy, będącego osobą fizyczną, mówiącego o tym, iż przyjmuje on do wiadomości, iż jego dane osobowe przetwarzane będą przez LGD oraz odpowiedni podmiot wdrażający zgodnie z przepisami ustawy z dn. 29 sierpnia 1997r. o ochronie danych osobowych w celach związanych z realizacją działań PROW na lata 2007-2013,

- wzór oświadczenia beneficjenta o zobowiązaniu do udzielania LGD wszelkich niezbędnych do informacji w tym zobowiązanie o informowaniu LGD w formie pisemnej o wszelkich zmianach w zakresie danych objętych wnioskiem o przyznanie pomocy niezwłocznie po ich zaistnieniu, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego PROW na lata 2007-2013,

- wzór oświadczenia o wyrażeniu zgody przez Beneficjenta na przesyłanie do LGD pism proceduralnych związanych z oceną wniosku o przyznanie pomocy w tym pism z prośbą o uzupełnienia do wniosku o przyznanie pomocy.

Biuro LGD na swojej stronie informuje o udzielaniu pomocy, w formie doradztwa, w przygotowaniu wniosków o dofinansowanie.

Przyjmowanie wniosków. Biuro LGD w określonym terminie jest zobligowane do przyjmowania wniosków oraz udzielenia wszelkich informacji niezbędnych potencjalnym beneficjentom. Biuro LGD przyjmuje i rejestruje wnioski o przyznanie pomocy potwierdzając przyjęcie na jego kopii, potwierdzenie musi zawierać datę godzinę przyjęcia wniosku, pieczęć LGD oraz podpis osoby przyjmującej wniosek.

Wnioski które nie zostały złożone w miejscu wyznaczonym w informacji, które nie zostały złożone w terminie składania wniosków oraz wnioski, w których nie wskazano adresu wnioskodawcy i nie ma możliwości ustalenia tego adresu, nie będą podlegały ocenie przez Radę LGD i przekazane zostaną do właściwej instytucji wdrażającej. Następnie Biuro LGD niezwłocznie po zakończeniu naboru przekazuje Przewodniczącemu Rady pełen Rejestr wniosków o przyznanie pomocy, listę wniosków o przyznanie pomocy kwalifikujących się do oceny przez Radę, jak również udostępnia wnioski członkom Rady LGD.

Materiały i dokumenty mogą być:

- a) Przesłane w formie kserokopii wraz z zawiadomieniem o posiedzeniu Rady LGD;
- b) Przesłane pocztą elektroniczną lub umieszczone na serwerze;
- c) Udostępnione do wglądu w Biurze LGD;
- d) Udostępnione poprzez aplikacje internetową wspomagającą działania LGD w zakresie rejestracji i oceny wniosków.

Pełny rejestr wniosków o przyznanie pomocy musi zawierać następujące informacje:

- a) nazwa Wnioskodawcy,
- b) indywidualne oznaczenie sprawy - numer wniosku
- c) numer identyfikacyjny wnioskodawcy
- d) tytuł projektu/zakres projektu,
- e) lokalizacja operacji (gmina)
- f) wnioskowana kwota pomocy,
- g) uwagi:
 - wniosek złożony po terminie
 - wniosek nie został złożony w miejscu wskazanym w informacji
 - we wniosku nie wskazano adresu wnioskodawcy

W terminie nie krótszym niż 14 dni przed posiedzeniem Rady biuro LGD udostępnia członkom Rady złożone wnioski do wglądu.

1. Ocena wniosków. Po zakończeniu naborów Biuro LGD przekazuje Przewodniczącemu Rady:

- a) pełny rejestr złożonych wniosków o przyznanie pomocy
- b) przygotowaną na podstawie rejestru listę wniosków kwalifikujących się do oceny przez Radę zawierającą:
 - wnioski które zostały złożone w miejscu i w terminie wskazanym w informacji o rozpoczęciu naboru wniosków o przyznanie pomocy

- wnioski, których zakres tematyczny jest zgodny z tematycznym zakresem operacji wskazanym w informacji o rozpoczęciu naboru wniosków o przyznanie pomocy, o ile w tej informacji został wskazany tematyczny zakres operacji.

Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym Rady, Przewodniczący zwołuje posiedzenie. Znając termin zakończenia naborów Przewodniczący Rady może poinformować Radę LGD o terminie posiedzenia jeszcze przed zakończeniem naborów. Podczas posiedzenia zostaje przeprowadzona ocena wniosków w dwóch etapach.

Pierwszy etap - ocena zgodności operacji z LSR.

Członkowie Rady przy pomocy „Karty oceny zgodności operacji z Lokalną Strategią Rozwoju” dokonują oceny zgodności z:

1. Celami głównymi
2. Celami szczegółowymi LSR,

Aby operacja została uznana za zgodną z LSR musi realizować minimum jeden cel główny (a w nim zawierający się jeden z celów szczegółowych). Jeżeli tzw. „większość bezwzględna” Rady (50 % + 1 członków) uzna operację za zgodną z LSR, wówczas uzyskuje ona ocenę pozytywną, gwarantującą poddanie dalszej ocenie.

Drugi etap – ocena zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru.

Wnioski uznane za zgodne z LSR, członkowie Rady oceniają pod kątem spełnienia kryteriów lokalnych. Dokonują tego za pomocą „Karty oceny zgodności z lokalnymi kryteriami oceny”. Kryteria w niej zawarte wynikają z przyjętych w LSR celów, przedsięwzięć i misji. W ramach realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju można składać wnioski w czterech działaniach:

1. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej,
2. Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw,
3. Odnowa i rozwój wsi,
4. Małe projekty.

Dla każdego działania zostały określone kryteria oceny zamieszczone w tabeli 9.1.

Projekt zostaje uznany za wybrany do dofinansowania jeżeli w ramach oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru otrzyma co najmniej minimalną ilość punktów, to jest 40 punktów na 100 możliwych do uzyskania.

Ilość punktów dla danej operacji wylicza się sumując wszystkie ważne przyznane punkty i dzieląc przez ilość ważnych głosów. Na podstawie średniej liczby punktów uzyskanych przez projekty sporządzana jest lista wniosków wybranych do dofinansowania oraz lista wniosków nie wybranych do dofinansowania. Przy czym, jeśli jakiegokolwiek wnioski podczas oceny lokalnych kryteriów uzyskają taką samą liczbę punktów o kolejności na liście wniosków wybranych decyduje data i godzina wpływu wniosku do Biura LGD.

Rada LGD wybiera wnioski do limitu wskazanego w informacji, o rozpoczęciu naboru wniosków o przyznanie pomocy. W sytuacji gdy nabór wniosków o przyznanie pomocy na poszczególne działania jest ogłaszany po raz ostatni, Rada LGD wybiera projekty do wysokości 120% limitu dostępnych środków podanych do publicznej wiadomości.

Tabela 9.1. Wykaz lokalnych kryteriów zgodności

Wyszczególnienie	Karta oceny zgodności z lokalnymi kryteriami wyboru „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”	Karta oceny zgodności z lokalnymi kryteriami wyboru „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”	Karta oceny zgodności z lokalnymi kryteriami wyboru „Odnowa i rozwój wsi”	Karta oceny zgodności z lokalnymi kryteriami wyboru „Małe projekty”
Badane kryteria	Miejsce realizacji operacji - 10 Zgodność z przedsięwzięciami zawartymi w LSR -30 Zgodność z preferowanymi w LSR kategoriami działalności - 20 Innowacyjność operacji. 15 Członkostwo Wnioskodawcy w LGD. 15 Konsultacje z pracownikami Biura – 10	Miejsce realizacji operacji - 10 Zgodność z przedsięwzięciami zawartymi w LSR - 30 Zgodność z preferowanymi w LSR kategoriami działalności – 20 Innowacyjność operacji - 20 Członkostwo Wnioskodawcy w LGD - 15 Konsultacje z pracownikami Biura - 5	Miejsce realizacji operacji – 10 Zgodność z przedsięwzięciami zawartymi w LSR – 30 Zgodność z preferowanymi w LSR kategoriami działalności – 25 Innowacyjność operacji – 10 Członkostwo Wnioskodawcy w LGD – 10 Operacja zakłada partnerstwo publiczno prywatne lub publiczno społeczne – 15	Miejsce realizacji operacji - 20 Zgodność z przedsięwzięciami zawartymi w LSR - 30 Zgodność z preferowanymi w LSR kategoriami działalności - 30 Innowacyjność operacji -5 Członkostwo Wnioskodawcy w LGD -5 konsultacje z pracownikami Biura - 10
Maksymalna ilość punktów	100 pkt.	100 pkt.	100 pkt.	100 pkt.
Minimalna liczba punktów dla projektu	40 pkt.	40 pkt.	40 pkt.	40 pkt.

Szczegółowe wyjaśnienia i opis poszczególnych kryteriów wyboru znajduje się w Księżce Procedur dla Rady LGD.

Źródło: Opracowanie własne

Procedura wyboru operacji przez LGD jest zgodna z zapisami Regulaminu Rady Stowarzyszenie Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Wraz z postępowaniem wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju kryteria lokalne mogą być aktualizowane. W związku z tym, każdy członek DIROW ma prawo złożyć wniosek związany ze zmianą kryteriów lokalnych. Czynniki to poprzez złożenie pisemnego wniosku w biurze LGD. Raz na pół roku (do końca grudnia i do końca czerwca) pracownik biura przekazuje ewentualne wnioski o zmianę kryteriów lokalnych Zarządowi, który zwołuje Walne Zebranie Członków, na którym wniosek jest rozpatrywany. Zmienione lokalne kryteria stosowane są w odniesieniu do konkursów ogłoszonych po dniu zatwierdzenia zmian przez Walne Zebranie Członków.

2. Przekazanie wyników oceny. Rada, po przeprowadzeniu oceny operacji zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” § 10 w terminie nie przekraczającym 21 dni od zakończenia naboru wniosków o przyznanie pomocy zamieszcza na stronie internetowej listy wniosków ocenionych przez Radę LGD. Biuro w nie przekraczającym terminie 21 dni od dnia zakończenia naborów informuje Wnioskodawców na piśmie o wynikach oceny przesyłając:

- listy operacji ocenionych
- pismo zawierające informację o:
 - a. zgodności / niezgodności z Lokalną Strategią Rozwoju,
 - b. liczbie uzyskanych punktów w ramach oceny operacji wg lokalnych kryteriów wyboru bądź miejscu na liście operacji, które zostały wybrane do dofinansowania,
 - c. możliwości odwołania od decyzji Rady LGD

3. Przeprowadzenie procedury odwoławczej. Każdy Wnioskodawca ma prawo do odwołania się od decyzji Rady. W takiej sytuacji powinien w ciągu 7 dni kalendarzowych od daty opublikowania na stronie internetowej LGD informacji o ocenie wniosków o przyznanie pomocy w ramach danego naboru złożyć osobiście w biurze LGD odwołanie od decyzji Rady. Po tym terminie (nie później jednak niż 28 dni od dnia zakończenia naboru wniosków o przyznanie pomocy) zwoływane jest posiedzenie Rady LGD. Wnioskodawcy przysługuje tylko jednorazowe odwołanie. W przypadku uznania odwołania za uzasadnione, wniosek o dofinansowanie operacji zostaje poddany ponownej ocenie. O decyzji Rady wnioskodawca zostaje powiadomiony w ciągu 4 kalendarzowych dni od dnia posiedzenia Rady, nie później jednak niż 45 dni od dnia w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy.

4. Przekazanie ostatecznych wyników oceny.

Rada po uwzględnieniu ewentualnych odwołań aktualizuje listę operacji ocenionych. Na jej podstawie i zgodnie z miejscem na liście przyjmuje uchwały indywidualne dla każdego wniosku o przyznanie pomocy, jak również przyjmuje w drodze uchwały:

- a) Listę wniosków o przyznanie pomocy, wybranych do dofinansowania zawierającą:
 - ilość uzyskanych punktów, ustalając ich kolejność wg ilości uzyskanych punktów
 - dane identyfikujące operację
 - wnioskowaną kwotę pomocy
 - w przypadku ostatniego naboru wniosków o przyznanie pomocy wskazuje się również operacje, które mieszczą się w limicie określonym w ogłoszeniu o rozpoczęciu naborów wniosków o przyznanie pomocy.
- b) Listę wniosków o przyznanie pomocy, nie wybranych do dofinansowania zawierającą:
 - dane identyfikujące operację
 - wnioskowaną kwotę pomocy
 - wskazanie powodu nie wybrania, tj.

- wniosek nie zostały złożony w miejscu podanym w informacji o naborze wniosków o przyznanie pomocy
- wniosek nie zostały złożony w terminie podanym w informacji o naborze wniosków o przyznanie pomocy
- zakres tematyczny wniosku nie jest zgodny z tematycznym zakresem operacji wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o przyznanie pomocy, o ile został on podany
- operacja nie jest zgodna z LSR
- operacja zgodna z LSR lecz wnioskowana kwota pomocy operacji nie mieści się w limicie środków podanych do publicznej wiadomości w ogłoszeniu o naborze wniosków o przyznanie pomocy, a w przypadku ostatniego naboru na dane działanie nie mieści się w limicie 120% środków podanych do publicznej wiadomości w ogłoszeniu o naborze wniosków o przyznanie pomocy
- operacja zgodna z LSR lecz nie uzyskała minimalnej ilości punktów w ramach oceny z lokalnymi kryteriami wyboru

Publikuje na stronie internetowej listy wniosków o przyznanie pomocy, wybranych i nie wybranych do dofinansowania, nie później jednak niż 45 dni od dnia zakończenia naboru wniosków o przyznanie pomocy.

W terminie nie dłuższym niż 45 dni od dnia zakończenia naboru wniosków o przyznanie pomocy informuje na piśmie wnioskodawców:

- a) o wybraniu albo niewybraniu operacji do dofinansowania, wskazując przyczyny niewybrania,
- b) o liczbie uzyskanych punktów w ramach oceny operacji wg lokalnych kryteriów wyboru bądź miejscu na liście operacji, które zostały wybrane do dofinansowania,
- c) możliwości złożenia wniosku o przyznanie pomocy bezpośrednio do odpowiedniej Instytucji Wdrażającej – w przypadku działań: Odnowa i rozwój wsi, Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej.
- d) o przypadku gdy nabór wniosków o przyznanie pomocy na dane działanie zostaje ogłaszany po raz ostatni LGD informuje również czy projekt mieści się w limicie dostępnych środków wskazanych w ogłoszeniu o rozpoczęciu danego naboru

2. Przeprowadzenie oceny formalnej przez Instytucję Wdrażającą oraz podpisanie umów. Po przeprowadzeniu procedury oceny wniosków o przyznanie pomocy oraz uwzględnieniu ewentualnych odwołań od decyzji Rady Biuro LGD nie później niż 45 dni od dnia zakończenia naboru wniosków o przyznanie pomocy przekazuje odpowiedniej Instytucji Wdrażającej

- a) wnioski o przyznanie pomocy, które wpłynęły w ramach danego naboru,
- b) uchwały do poszczególnych wniosków o przyznanie pomocy, które wpłynęły w ramach danego naboru,
- c) listę wniosków o przyznanie pomocy wybranych do dofinansowania, ustalając ich kolejność według liczby uzyskanych punktów w ramach oceny kryteriów wyboru, wraz z uchwałą. Przy ostatnim naborze wniosków o przyznanie pomocy w ramach danego działania wraz ze wskazaniem, które z wniosków o przyznanie pomocy mieszczą się ramach limitu.
- d) listę wniosków o przyznanie pomocy niewybranych do dofinansowania, uwzględniając wyniki oceny operacji dokonanej na skutek złożonych odwołań, zawierającą dodatkową informację o przyczynie niewybrania wraz z uchwałą

Instytucja Wdrażająca przeprowadza ocenę formalną i merytoryczną. Po pozytywnej ocenie w terminie wyznaczonym przez Instytucję Wdrażającą zostaje podpisana umowa z Wnioskodawcą.

Ocena wniosków nie powinna budzić żadnych wątpliwości co do jej wiarygodności. Dlatego została określona **procedura wyłączenia członka Rady od udziału w wyborze projektów w razie zaistniałych**

okoliczności podważających jego bezstronność w procesie oceny. Przed przystąpieniem do oceny wniosków każdy członek Rady podpisuje Oświadczenie o bezstronności. Przewodniczący wyłącza z głosowania członka lub członków, oświadczenia stosunku do których występują okoliczności mogące podważyć ich bezstronność. Jednocześnie przed przystąpieniem do głosowania, każdy członek ma prawo złożyć ustny wniosek o wyłączenie swoje lub innego członka z głosowania.

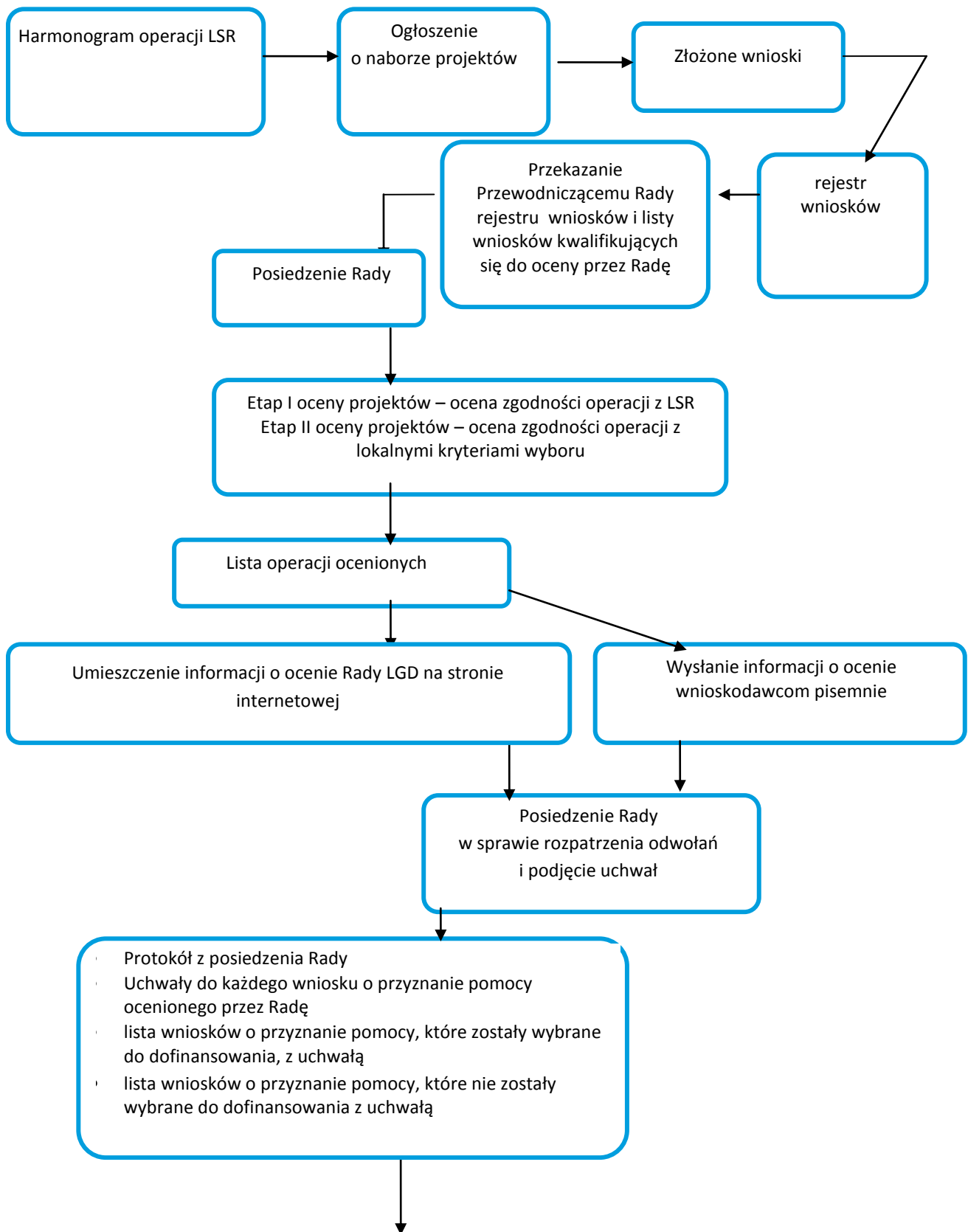
Tabela 9.2. Opis procedury wyboru operacji

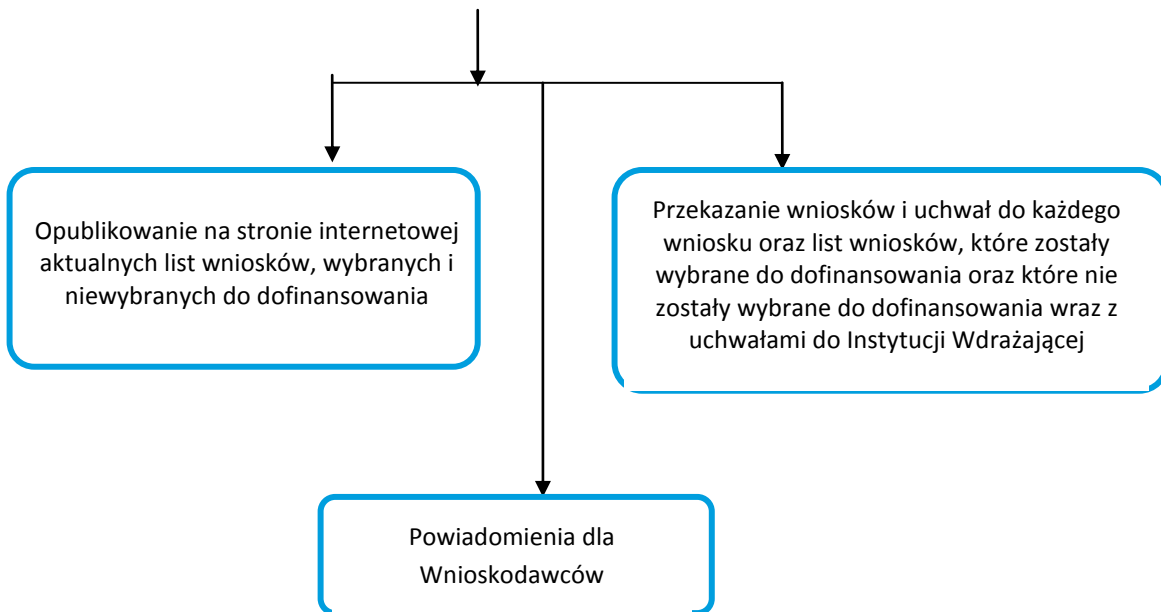
L.p.	Nazwa procesu	Wejście	Opis procesu	Wyjście	Czas trwania procesu	Podmiot odpowiedzialny
1.	Ustalenie i ogłoszenie terminu naboru	Harmonogram operacji LSR	LGD porozumiewa się z samorządem województwa i ustala termin rozpoczęcia konkursu na wybrane działanie. Następnie przesyła do samorządu województwa wnioski o podanie do publicznej wiadomości informacji o naborze wniosków o przyznanie pomocy. Nie później niż 14 dni przed rozpoczęciem terminu naboru wniosków zamieszcza ogłoszenie na stronie internetowej oraz w biurze LGD.	Zamieszczone ogłoszenie	44 dni przed rozpoczęciem biegu terminu składania wniosków o przyznanie pomocy	Biuro LGD
2.	Przyjmowanie wniosków	Zamieszczone ogłoszenie	Zgodnie z terminem zamieszczonym w ogłoszeniu o naborze, biuro LGD przyjmuje wnioski.	Złożone wnioski	14-30 dni	Biuro LGD
3.	Przygotowanie dokumentów dla Przewodniczącego Rady	Złożone wnioski	Po zakończeniu naboru, pracownik biura LGD sporządza listę wniosków złożonych w ramach naboru kwalifikujących się do oceny przez Radę i przekazuje ją Przewodniczącemu Rady wraz z rejestrem.	Rejestr wniosków złożonych w ramach naboru Lista wniosków kwalifikujących się do oceny przez Radę	Niezwłocznie	Biuro LGD
4.	Zwołanie posiedzenia	Lista wniosków kwalifikujących się do oceny przez Radę	Przewodniczący Rady zgodnie z Regulaminem Rady podejmuje czynności mające na celu zwołanie posiedzenia Rady. wniosków o przyznanie pomocy. Znając terminy naborów Przewodniczący może zwołać posiedzenie Rady jeszcze przed zakończeniem naborów. Posiedzenie zwołuje się nie później niż 14 dni od zakończenia naboru	Dostarczenie członkom Rady powiadomień o posiedzeniu	Niezwłocznie	Przewodniczący Rady
5.	Przygotowania do posiedzenia	Dostarczenie członkom Rady powiadomień o posiedzeniu	Po otrzymaniu powiadomień o posiedzeniu Rady, jej członkowie mają możliwość zapoznania się z treścią wniosków, które będą oceniane na posiedzeniu Rady. Wnioski mogą być: e) Przesłane w formie kserokopii wraz z zawiadomieniem o posiedzeniu Rady LGD;	Otwarcie posiedzenia Rady	nie krócej jednak niż przez 14 dni przed posiedzeniem	Przewodniczący Rady, Biuro LGD

			f) Przesłane pocztą elektroniczną lub umieszczone na serwerze; g) Udostępnione do wglądu w Biurze LGD; h) Udostępnione poprzez aplikację internetową wspomagającą działania LGD w zakresie rejestracji i oceny wniosków.		Rady LGD	
6.	Rozpoczęcie posiedzenia Rady	Otwarcie posiedzenia Rady	Po otwarciu posiedzenia Rady, jej członkowie potwierdzają swoją obecność podpisem na liście obecności. Przewodniczący Rady dokonuje wyboru sekretarza posiedzenia oraz przedstawia porządek posiedzenia, który zawiera listę wniosków kwalifikujących się do oceny przez Radę i poddaje porządek pod głosowanie. Po przyjęciu porządku posiedzenia członkowie podpisują oświadczenie o bezstronności	Przyjęcie porządku posiedzenia	Posiedzenie 1-5 dni (w zależności od liczby wniosków)	Przewodniczący Rady
7.	Ocena wniosków - I etap ocena zgodności z LSR - II etap ocena zgodności z lokalnymi kryteriami wyboru	Podpisanie oświadczenie o bezstronności	Zgodnie z listą wniosków kwalifikujących się do oceny przez Radę przekazanych Przewodniczącemu Rady przez Biuro LGD Rada przystępuje do oceny I – zgodności wniosku z LSR II – zgodności z lokalnymi kryteriami wyboru Po sporządzeniu listy operacji ocenionych. Przewodniczący zawieszają posiedzenie do dnia wyznaczonego na rozpatrywanie odwołań i przyjmowanie uchwał ostatecznych.	lista operacji ocenionych przez Radę zawieszenie posiedzenia	Posiedzenie 1-5 dni, (w zależności od liczby wniosków)	Rada LGD
8.	Umieszczenie informacji o ocenie wniosków na stronie internetowej	Lista operacji ocenionych przez Radę	Wnioskodawcy są informowani o decyzji Rady nie później niż w terminie 21 dni od dnia w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy Listę operacji ocenionych przez Radę - publikuje się na stronie WWW - przesyła wnioskodawcom wraz z pismem	Lista operacji ocenionych przez Radę opublikowana i wysłana do wnioskodawców	Nie później niż 21 dni od dnia w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy	Biuro LGD

			informując o decyzji i możliwości odwoływania się od decyzji			
9.	Przeprowadzenie procedury odwoławczej	Lista operacji ocenionych przez Radę zawiadomienia dla Wnioskodawców. Informacja na stronie internetowej	Po otrzymaniu zawiadomienia o decyzji Rady, Wnioskodawca ma prawo do odwołania się od tej decyzji. W takiej sytuacji powinien w ciągu 7 dni kalendarzowych od daty opublikowania na stronie internetowej informacji o ocenie Rady LGD złożyć osobiście w biurze LGD odwołanie od decyzji Rady. Po upływie tego terminu zwoływane jest posiedzenie Rady w sprawie rozpatrzenia odwołań.	Odwołania	7 dni od dnia opublikowania informacji o ocenie Rady LGD, nie później jednak niż 28 dni do dnia w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy	Biuro LGD
10.	Zwołanie posiedzenia Rady w sprawie rozpatrzenia odwołań	Odwołania	Przewodniczący Rady w ustalonym wcześniej terminie odwiesza posiedzenie Rady. Po odwieszeniu posiedzenia członkowie potwierdzają swoją obecność podpisem na liście obecności. Przewodniczący Rady przypomina porządek posiedzenia uwzględniając listę odwołań.	Otwarcie posiedzenia Rady w sprawie rozpatrzenia odwołań oraz przyjęcia uchwał	nie później niż 28 dni do dnia w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy	Przewodniczący Rady
11.	Rozpatrzenie odwołań	Otwarcie posiedzenia Rady w sprawie rozpatrzenia odwołań	Po otwarciu posiedzenia i głosowaniu nad porządkiem posiedzenia, Rada przystępuje do rozpatrzenia odwołań. W sytuacji, gdy wniosek jest uzasadniony członkowie Rady przystępują do ponownej oceny wniosku aplikacyjnego. Następnie zostaje zaktualizowana lista operacji ocenionych.	Lista operacji ocenionych uwzględniająca odwołania	1-2 dni	Rada LGD
12.	Przyjęcie uchwał	Lista operacji ocenionych uwzględniająca odwołania	Na podstawie aktualnej listy operacji ocenionych uwzględniających odwołania, Rada przystępuje do przyjęcia uchwał indywidualnych dla każdej ocenionej operacji Rada przyjmuje również w drodze uchwały:	Uchwały z głosowania • do każdego wniosku • do listy wniosków, które zostały	1 -2 dni, nie później jednak niż 40 dni od dnia w którym	Rada LGD

			listę wniosków, które zostały wybrane do dofinansowania, listę wniosków które nie zostały wybrane do dofinansowania	wybrane do dofinansowania do listy wniosków, które nie zostały wybrane do dofinansowania.	upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy	
13.	Wysłanie powiadomień o decyzji Rady	Protokół z głosowania Uchwały z głosowania do każdego wniosku lista wniosków, które zostały wybrane do dofinansowania lista wniosków, które nie zostały wybrane do	Na podstawie uchwał w sprawie przyjęcia /nie przyjęcia operacji do dofinansowania Wnioskodawcy zostają powiadomieni o ostatecznych decyzjach Rady LGD. Umieszczenie informacji o ostatecznej decyzji Rady w sprawie wyboru/nie wybrania operacji do dofinansowania na stronie internetowej	Powiadomienia dla Wnioskodawców o ostatecznej decyzji Rady w sprawie wybrania/niewybrania operacji do dofinansowania	nie później niż 45 dni od dnia w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy	Rada LGD
14.	Przekazanie listy wniosków, które zostały wybrane do dofinansowania i które nie zostały wybrane do dofinansowania oraz wniosków do Instytucji Wdrażającej	Wnioski Uchwały o przyjęciu/nie przyjęciu wniosku do dofinansowania Lista wniosków, które zostały wybrane do dofinansowania z uchwałą Lista wniosków, które nie zostały wybrane do dofinansowania z uchwałą	Po zakończeniu posiedzenia Rady, listy wniosków, które zostały wybrane do dofinansowania i które nie zostały wybrane do dofinansowania zostają przekazane do odpowiedniej Instytucji Wdrażającej. Wraz z listami zostają przekazane całe wnioski aplikacyjne oraz uchwały.	Listy wniosków wybranych i niewybranych do dofinansowania wraz z uchwałami oraz wnioski zaakceptowane i odrzucone wraz z uchwałami	nie później niż 45 dni od dnia w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy	Biuro LGD

Schemat 9.1. Procedura wyboru wniosków w ramach LSR i Instytucji Wdrażającej

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 10.1. Zasady budowy budżetu w ramach działania 4.13 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”

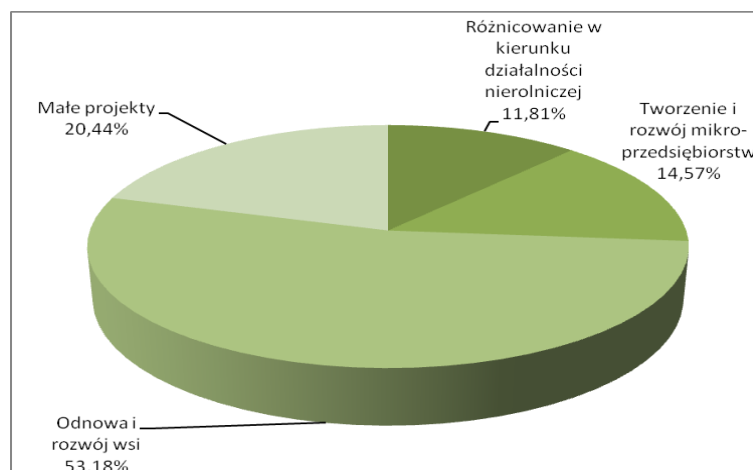
Działanie	Zasady
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	▪ poziom dofinansowania dla operacji nie przekroczy 50%, ▪ poziom dofinansowania dla osoby w przypadku kłeski żywiołowej może wynieść 80% ▪ pomoc dla jednego beneficjenta wynosi maksymalnie 100 tys. złotych.
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	▪ poziom dofinansowania dla operacji nie przekroczy 50%, ▪ pomoc dla jednego beneficjenta wynosi maksymalnie 300 tys. złotych
Odnowa i rozwój wsi	▪ poziom dofinansowania dla operacji nie przekroczy 80%, ▪ pomoc dla jednego beneficjenta wynosi maksymalnie 500 tys. złotych, ▪ pomoc na realizację jednej operacji nie będzie równy lub mniejszy niż 25 tys. złotych.
Małe projekty	▪ poziom dofinansowania dla operacji nie przekroczy 80%, ▪ pomoc dla jednego beneficjenta wynosi maksymalnie 200 tys. złotych, a w przypadku beneficjentów wpisujących się w działania: Tworzenie i Rozwój Mikroprzedsiębiorstw oraz Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej 50 tys. złotych. ▪ pomoc na realizację jednej operacji nie przekroczy 50 tys. złotych, ▪ koszt całkowity projektu nie będzie niższy niż 4,5 tys. złotych i nie wyższy niż 100 tys. złotych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych kryteriów i sposobu wyboru lokalnej grupy działania do realizacji lokalnej strategii rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Tabela 10.2. Alokacja środków w ramach działania 4.13 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”

Nazwa działania	% przeznaczony na poszczególne działania	Kwota (PLN)
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej 11,81%	850 000,00	
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw 14,57%	1 049 316,95	
Odnowa i rozwój wsi 53,18%	3 828 598,69	
Małe projekty 20,44%	1 471 856,36	
Suma	100,00%	7 199 772,00

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 10.2. Alokacja środków w ramach działania 4.13 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”

Źródło: opracowanie własne

Lokalna Grupa Działania Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich będzie prowadziła nabór wniosków w sposób ciągły w oparciu o przyjęty harmonogram, będący załącznikiem do Umowy o warunkach i sposobie realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju.

Tabela 10.3. Budżet LGD na lata 2009-2015

Rok	Kategoria kosztu/wydatku	Działania osi 4 LEADER											
		4.1/4.13 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju					4.21 Wdrażanie projektów współpracy			4.31 Funkcjonowanie lokalnej grupy działania			Razem Oś 4
		Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Odnowa i rozwój wsi	Małe projekty	Razem 4.1/4.13	Przygotowanie projektów współpracy	Realizacja projektów współpracy	Razem 4.21	Funkcjonowanie LGD (koszty bieżące)	Nabywanie umiejętności i aktywizacja	Razem 4.31	
2009	alokacja środków	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	34 390,08	16 512,71	50 902,79	50 902,79
2010	alokacja środków	100 000,00	0,00	459 233,66	132 654,89	691 888,55	0,00	0,00	0,00	121 694,10	8 346,88	130 040,98	941 383,67
2011	alokacja środków	0,00	0,00	497 359,00	85 046,05	582 405,05	0,00	0,00	0,00	171 105,37	6 034,50	177 139,87	1 563 596,95
2012	alokacja środków	451 231,00	484 674,00	1 913 331,69	497 688,92	3 346 925,61	0,00	0,00	0,00	274 288,40	51 302,87	325 591,27	4 073 927,08
2013	alokacja środków	298 769,00	564 642,95	958 674,34	749 766,50	2 571 852,79	62 067,00	124 134,00	186 201,00	308 242,88	183 696,38	491 939,26	2 042 874,00
2014	alokacja środków	0,00	0,00	0,00	6 700,00	6 700,00	0,00	0,00	0,00	312 166,57	120 000,00	432 166,57	347 889,00
2015	alokacja środków	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	156 000,00	36 162,26	192 162,26	165 342,51
2009 - 2015	alokacja środków	850 000,00	1 049 316,95	3 828 598,69	1 471 856,36	7 199 772,00	62 067,00	124 134,00	186 201,00	1 377 887,40	422 055,60	1 799 943,00	9 185 916,00

Źródło: Opracowanie własne.

11. OPIS PROCESU PRZYGOTOWANIA I KONSULTACJI LSR

Lokalna Grupa Działania DIROW rozpoczęła swoją działalność w styczniu 2008r. Aby móc efektywnie funkcjonować LGD potrzebuje Lokalnej Strategii Rozwoju. Do prac nad LSR przystąpiono w listopadzie 2008 r. Opracowanie Lokalnej Strategii Rozwoju zostało powierzone Zachodniopomorskiej Grupie Doradczej ze Szczecina na mocy umowy podpisanej z Dolnoodrzańską Inicjatywą Rozwoju Obszarów Wiejskich. W ramach zespołu projektowego ze strony Wykonawcy nad opracowaniem dokumentu pracowali:

5. Małgorzata Jankowska – Menedżer Projektu,
6. Edyta Pawlak – Ekspert,
7. Agnieszka Kieruzel – Doradca,
8. Michał Wichert – Doradca.

Ze strony DIROW w pracach nad Lokalną Strategią Rozwoju aktywnie uczestniczyła Kinga Koeller z Urzędu Gminy Widuchowa.

W procesie budowania Lokalnej Strategii Rozwoju zapewniono udział trzech sektorów: publiczny, społeczny oraz gospodarczy, dzięki czemu w okresie wdrażania i realizacji przedsięwzięć w ramach LSR zachowany zostanie trójpodmiotowy charakter operacji. W toku prac nad Lokalną Strategią Rozwoju przyjęto następujące założenia:

1. zapewnienie szerokiego spektrum podmiotów biorących udział w kształtowaniu Strategii, np. reprezentantów jednostek samorządu terytorialnego czy podmiotów gospodarczych,
2. systematyczność w koordynowaniu prac nad opracowywaniem Strategii,
3. stworzenie efektywniej współpracy z podmiotami wywodzącymi się z sektorów: publicznego, gospodarczego oraz społecznego,
4. udostępnienie odpowiednich instrumentów aktywnego uczestnictwa w kształtowaniu Strategii.

Pierwszym etapem w formułowaniu strategii było zgromadzenie materiałów dotyczących uwarunkowań oraz specyfiki obszaru LGD. Strategia ma być wyrazem wielopłaszczyznowości i spójności obszaru LGD. Dane pozyskiwane były z reprezentatywnych źródeł, wśród których należy wymienić Główny Urząd Statystyczny, Ewidencje Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków czy Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody. W celu dogłębnego zidentyfikowania tła Strategii, poszukiwano głównie informacji dotyczących sytuacji społeczno-gospodarczej, walorów przyrodniczych, czy dziedzictwa kulturowo-historycznego.

Dodatkowym źródłem do zidentyfikowania potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszaru objętego wdrażaniem LSR była ankieta potrzeb. Ankieta przeprowadzona została w dniach od 1 do 15 grudnia 2008 r. Ankieta wypełniana była w formie elektronicznej lub tradycyjnej. W ankiecie wzięło udział ponad 600 mieszkańców obszaru LGD. Ankiety były kompletowane indywidualnie poprzez poszczególne gminy.

W ramach pytań identyfikujących respondentów znalazło się: wykształcenie, status społeczny oraz gmina, z której pochodził respondent. Wśród respondentów najwięcej osób deklaroowało, iż posiadają wykształcenie wyższe (27 %), następnie średnie ogólnokształcące (24 %) oraz zawodowe (20%). Zdecydowaną mniejszość wśród ankietowanych stanowiły osoby posiadające jedynie wykształcenie średnie zawodowe oraz podstawowe, gdyż było to odpowiednio 18% oraz 11%.

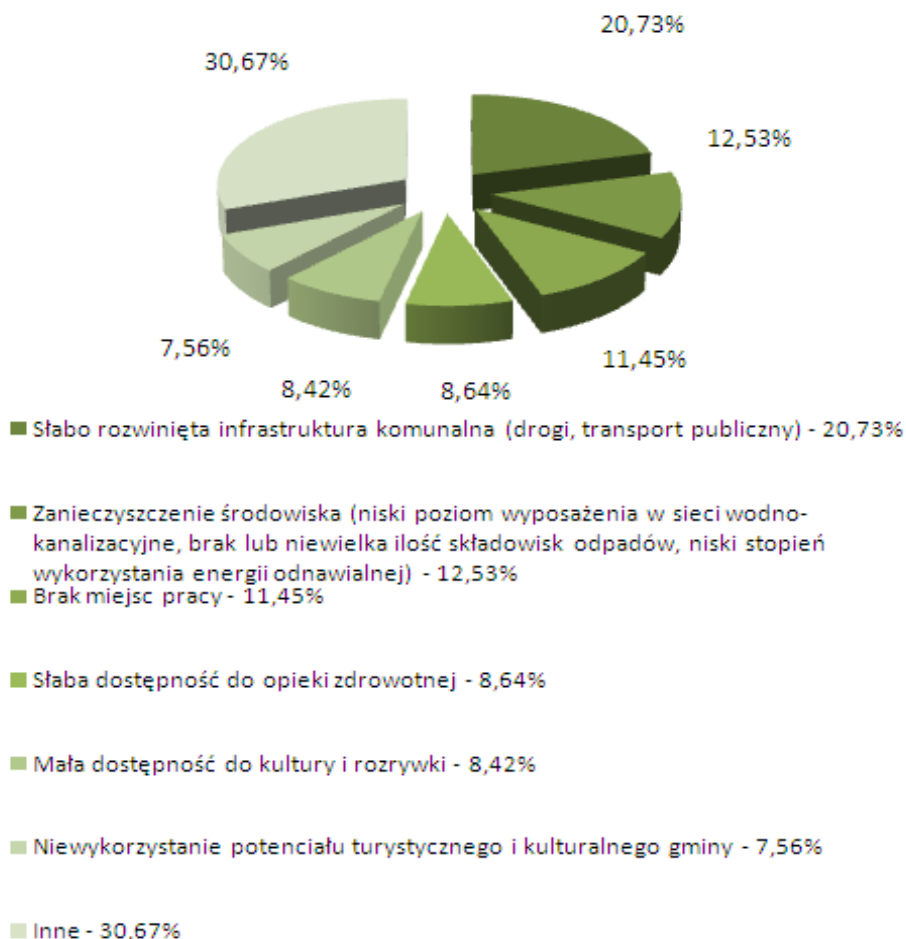
Drugim ważnym czynnikiem identyfikującym respondenta był status społeczny. Zdecydowanie najliczniejszą grupę stanowili przedstawiciele grupy osób fizycznych, rozumianych jako rolnicy, małżonkowie rolników lub jego domownicy. Grupa ta stanowiła 50% w strukturze wszystkich ankietowanych. Na kolejnym wśród osób ankietowanych znalazły się osoby prawne m.in. gminy, kościoły, organizacje pozarządowe posiadające status organizacji pożytku publicznego. Ich udział w strukturze ankietowanych wyniósł 24%. Najmniejsze grono ankietowanych stanowiły osoby z sektora mikroprzedsiębiorstw, MŚP oraz dużych przedsiębiorstw. W przypadku mikroprzedsiębiorców było to 6%, natomiast dla sektora MŚP oraz dużych przedsiębiorstw - 15%.

Ostatnim czynnikiem mającym na celu identyfikację profilu ankietowanego była gmina, z której pochodził respondent. Pośród 10 gmin wchodzących do LGD, udział respondentów przedstawiał się następująco:

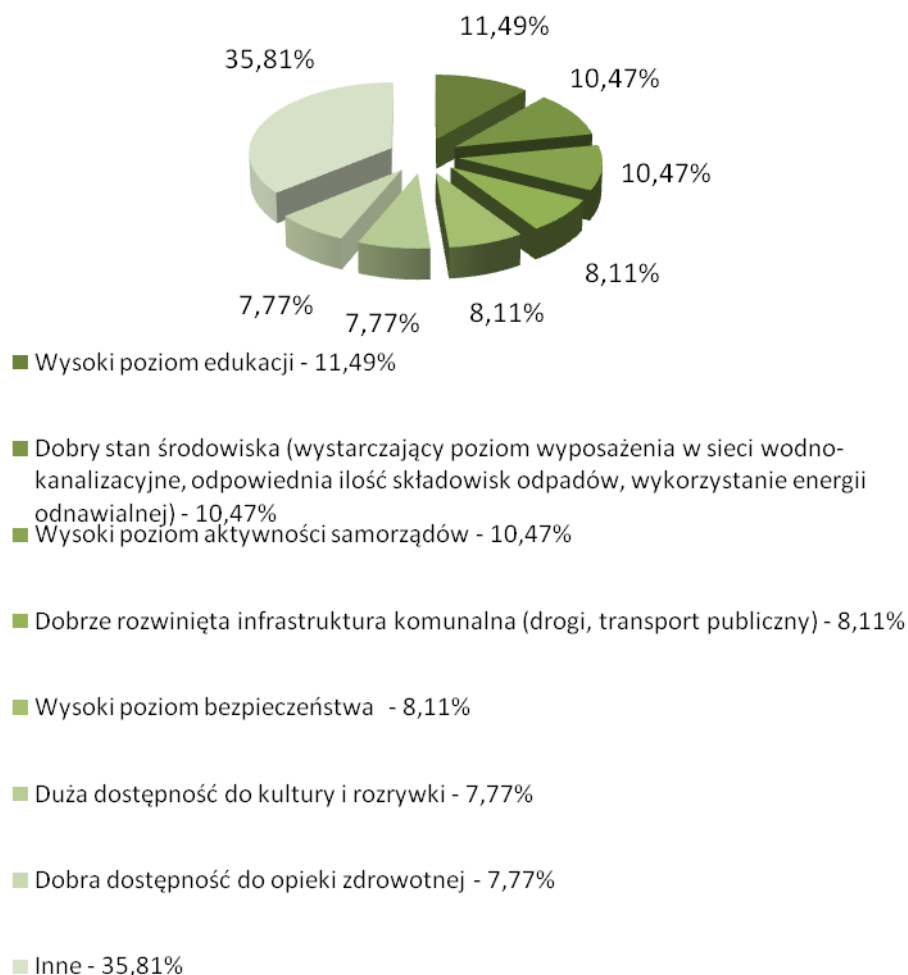
1. Gryfino – 25,00%,
2. Widuchowa – 15,92%,
3. Bielice – 12,42%,
4. Banie – 10,99%,
5. Kozielice – 9,24%,
6. Cedynia – 8,76%,
7. Moryń – 7,17 %,
8. Chojna – 6,85 %,
9. Mieszkowice – 1,91%,
10. Stare Czarnowo – 1,75%.

Jednym z priorytetów ankiety była analiza SWOT obszaru LGD DIROW. Ankietowani mieli do wyboru pośród słabych i silnych stron oraz szans i zagrożeń związanych z obszarem DIROW możliwości, które ich zdaniem najbardziej wpływają bądź mogą wpłynąć na kształtowanie się charakteru i uwarunkowań gmin wchodzących w skład LGD. Wyniki ankiety w przypadku analizy SWOT zostały zaprezentowane na wykresach 11.1. – 11.4.

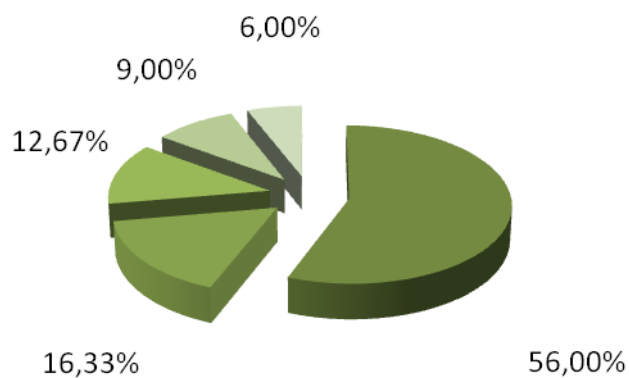
Wykres 11.1. Wykaz słabych stron obszaru DIROW wg respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet potrzeb

Wykres 11.2 Silne strony obszaru DIROW wg respondentów

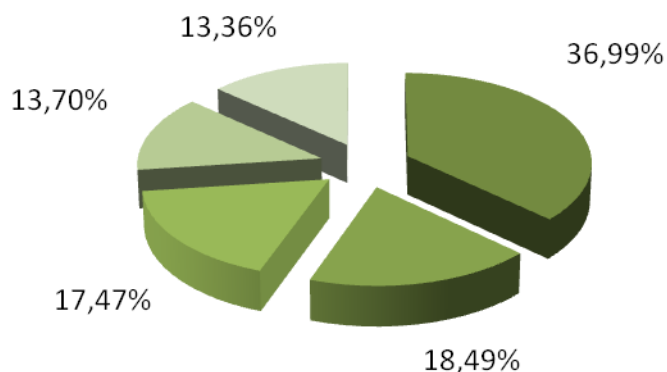
Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet potrzeb

- Wykorzystanie unijnych źródeł finansowania projektów - 56,00%
- Zwiększenie nakładów gminy na przedsięwzięcia infrastrukturalne - 16,33%
- Łatwe procedury pozyskiwania współfinansowania unijnego z budżetu Lokalnej Strategii Rozwoju - 12,67%
- Duża aktywność DIROW - 9,00%
- Dobra komunikacja między DIROW a podmiotami funkcjonującymi na terenie danej gminy - 6,00%

Wykres 11.3. Szanse obszaru DIROW wg respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet potrzeb

- Brak wykorzystania unijnych źródeł finansowania projektów - 36,99%
- Niskie nakłady gminy na przedsięwzięcia infrastrukturalne - 18,49%
- Skomplikowane procedury pozyskiwania współfinansowania unijnego z budżetu DIROW - 17,47%
- Brak aktywności DIROW - 13,70%
- Brak współpracy DIROW z podmiotami funkcjonującymi na terenie danej gminy - 13,36%

Wykres 11.4. Zagrożenia obszaru DIROW wg respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych ankiet potrzeb

Istotnym etapem w budowaniu Strategii były konsultacje społeczne. W celu zapewnienia jak najszerszego gremium społecznego odbyły się one na terenie każdej z gmin wchodzących w skład LGD. Łącznie w konsultacjach wzięło udział 149 osób.

Konsultacje społeczne były przeprowadzone według uznanych i reprezentatywnych kryteriów, gdyż wykorzystano metodę „MAPS”, czyli Metodę Aktywnego Planowania Strategii. Opiera się ona na zespołowym rozwiązywaniu i identyfikowaniu kluczowych problemów, prezentacji rezultatów oraz ukierunkowaniu na osiągnięcie porozumienia.

Szczegółowy zakres konsultacji prezentuje tabela 11.1.

Tabela 11.1 Konsultacje społeczne

Lp.	Gmina	Miejsce	Termin	Liczba uczestników
1.	Cedynia	Sala posiedzeń Rady Miejskiej Plac Wolności 1	17.12.2008	13
2.	Banie	Sala posiedzeń Rady Gminy ul. Skośna 6	17.12.2008	20
3.	Widuchowa	Sala posiedzeń Urzędu Gminy ul. Grunwaldzka 8	17.12.2008	4
4.	Moryń	Sala Kameralna MOK ul. Szeroka 12	17.12.2008	11
5.	Gryfino	Sala posiedzeń Rady Miejskiej ul.1 Maja 16	18.12.2008	30
6.	Mieszkowice	Sala posiedzeń Rady Miejskiej ul. Fryderyka Chopina 1	18.12.2008	25
7.	Bielice	Sala posiedzeń Rady Gminy	19.12.2008	19
8.	Stare Czarnowo	Sala posiedzeń Rady Gminy ul. św. Floriana 10	19.12.2008	16
9.	Chojna	Sala posiedzeń Rady Miejskiej ul. Jagiellońska 2	19.12.2008	5
10.	Kozielice	Sala posiedzeń Rady Gminy Kozielice 73	19.12.2008	6

Źródło: opracowanie własne.

W trakcie konsultacji społecznych przeprowadzono następujące działania:

- 1. Prezentacja idei podejścia LEADER oraz obszaru LGD.** Część prezentacji dotycząca podejścia LEADER miała na celu zapoznanie uczestników z ideologią oraz korzyściami płynącymi z uczestnictwa w nim.
- 2. Ankieta SWOT dotycząca obszaru LGD.** Uczestnicy konsultacji społecznych zostali poproszeni o wypełnienie formularzy zawierających analizę SWOT. W celu zapewnienia jasności oraz przejrzystości sposobu opracowania analizy SWOT, uczestnikom konsultacji została zaprezentowana metodologia sporządzania niniejszej analizy.
- 3. Ankieta zgodności z celami ogólnymi oraz szczegółowymi.** Ankieta zawierała wykaz celów ogólnych oraz szczegółowych. Uczestnicy konsultacji dokonywali akceptacji danego celu, wstawiając przy każdym z nich odpowiednio „1” jako zgodę oraz „0” jako brak zgody. Dzięki temu oceniona została słuszność oraz zasadność wybranych celów. Aprobata społeczna gwarantuje zaangażowanie społeczności lokalnej w proces wdrażania Strategii.

Tabela 11.2. obrazuje zakres analizy zgodności z celami ogólnymi oraz szczegółowymi, która została przeprowadzona podczas konsultacji społecznych.

Tabela 11.2. Wykaz celów ogólnych i szczegółowych

1. Wyeksponowanie dziedzictwa przyrodniczo-historycznego	
A. Efektywne wykorzystanie uwarunkowań przyrodniczych	1/0
B. Zachowanie cennego dorobku historycznego i kultywowanie tradycji	1/0
C. Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych	1/0
2. Zdynamiczowanie rozwoju gospodarczego	
A. Rozbudowa zaplecza turystycznego	1/0
B. Rozwój przedsiębiorczości	1/0
3. Budowanie spójności społeczności lokalnej	
A. Rozwój nowych form integracji	1/0
B. Wzrost zaangażowania dzieci i młodzieży w życie społeczności lokalnej	1/0
C. Przeciwdziałanie patologiom społecznym	1/0

Źródło: Opracowanie własne

Wśród uczestników konsultacji nie panowała jednomyślność, jednakże wszystkie zaproponowane cele uzyskały „bezwzględną większość”:

1. Wyeksponowanie dziedzictwa przyrodniczo-historycznego:
 - A. Efektywne wykorzystanie uwarunkowań przyrodniczych: poparcie - **70,00 %**,
 - B. Zachowanie cennego dorobku historycznego i kultywowanie tradycji: poparcie - **77,50 %**,
 - C. Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych: poparcie - **79,49%**.
2. Zdynamiczowanie rozwoju gospodarczego:
 - A. Rozbudowa zaplecza turystycznego: poparcie - **82,05%**,
 - B. Rozwój przedsiębiorczości: poparcie - **82,50%**.
3. Budowanie spójności społeczności lokalnej:
 - A. Rozwój nowych form integracji: poparcie - **76,92%**,
 - B. Wzrost zaangażowania dzieci i młodzieży w życie społeczności lokalnej: poparcie - **95,12%**,
 - C. Przeciwdziałanie patologiom społecznym: poparcie - **82,05%**.

Podczas trwania konsultacji został zarezerwowany czas na zadawanie pytań oraz zgłaszanie własnych propozycji oraz sugestii odnośnie kształtu Lokalnej Strategii Rozwoju. Każdorazowo po odbytych konsultacjach sporządzane były sprawozdania, w sprawozdaniach zostały ujęte takie informacje jak m.in.:

1. sugestie i propozycje zgłaszane przez uczestników spotkania,
2. propozycje przedsięwzięć oraz operacji do zrealizowania w ramach LSR,
3. analiza zebranych informacji dotyczących silnych oraz słabych stron obszaru LGD i szans oraz zagrożeń jakie mogą mieć decydujący wpływ na wdrażanie Strategii.

Informacje pozyskane z materiałów źródłowych, analizy ankiety potrzeb oraz przeprowadzonych konsultacji społecznych pozwoliły na opracowanie kompleksowej Lokalnej Strategii Działania DIROW.

Lokalna Grupa Działania DIROW na podstawie aneksu nr 2 do Umowy o sposobie realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju zleciła dopracowanie celów szczegółowych, przedsięwzięć oraz wskaźników, tak aby dostosować je do wymogów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Nad zmianami pracowali:

1. Małgorzata Piekutowska – Dyrektor Biura
2. Agnieszka Koźłarek – Doktor Socjologii i specjalista od badań społecznych

Celem badania była:

Weryfikacja celów szczegółowych i przedsięwzięć oraz przypisanych do nich wskaźników (rezultatu i produktu) oraz zweryfikowanie wskaźników oddziaływania celów głównych. Wskaźniki zawarte w LSR, zostaną uproszczone (w przypadku zbyt skomplikowanych procedur) i zostanie zaproponowana mniej kosztowny (finansowo i czasowy) sposób ich mierzenia.

Zastosowano metody badawcze:

1. Focus Group Interview – FGI
2. Metoda SMART
3. Matryca logiczna

Badaniem objęto 10 osób z 10 Gmin, które to reprezentowały sektory społeczny gospodarczy i publiczny. W wyniku analizy zarówno zapisu FGI jak i kwestionariuszy wysłanych mailowo, jak również biorąc pod uwagę wytyczne ministerstwa zawarte w podręczniku do tworzenia i ewaluacji wskaźników w lokalnych strategiach rozwoju zmieniono cele szczegółowe i sprecyzowano przedsięwzięcia:

1. Wyeksponowanie dziedzictwa przyrodniczo-historycznego	
A. Zachowanie i wyeksponowanie zasobów przyrodniczych i środowiska naturalnego	1/0
B. Zachowanie cennego dorobku historycznego i kulturalnego oraz kultywowanie tradycji	1/0
2. Zdynamiczowanie rozwoju gospodarczego	
C. Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych	1/0
D. Rozwój przedsiębiorczości	1/0
3. Budowanie spójności społeczności lokalnej	
E. Wspieranie integracji społecznej	1/0
F. Wzrost zaangażowania dzieci i młodzieży w życie społeczności lokalnej	1/0

Przedsięwzięcia:

1.1.1

Zachowanie, odtworzenie, zabezpieczenie i wyeksponowanie cennego lokalnego dziedzictwa krajobrazowego i przyrodniczego, w szczególności obszarów objętych poszczególnymi formami ochrony przyrody

1.1.2

Wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych

1.2.1

Rewitalizacja budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków, użytkowanych na cele publiczne oraz obiektów małej architektury, lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci,

1.2.2

Warsztaty i szkolenia wspierające działalność artystyczną i kulturalną

1.2.3

Budowa, przebudowa, remont lub wyposażenie budynków pełniących funkcję społeczno-kulturowe, w tym świetlice i domy kultury, muzeów

2.1.1

Organizacja imprez turystycznych rekreacyjnych lub sportowych

2.1.2

Budowa, odbudowa, oznakowanie małej infrastruktury turystycznej, w szczególności punktów widokowych, miejsc wypoczynkowych lub biwakowych,

2.1.3

Budowa, przebudowa lub remont infrastruktury turystycznej budowa, przebudowa, remont lub wyposażenie budynków pełniących funkcję rekreacyjną oraz sportową wraz z małą architekturą budowa, przebudowa lub remont obiektów sportowych, ścieżek rowerowych, szlaków wodnych, rowerowych, szlaków konnych, ścieżek spacerowych lub dydaktycznych szlaków pieszych i miejsc rekreacji

2.2.1

Szkolenia w zakresie przedsiębiorczości

2.2.2

Organizacja targów gospodarczych

2.2.3

Sprzedaż rolnych produktów ekologicznych i regionalnych

2.2.4.

Operacje mające na celu podniesienie jakości usług w zakresie turystyki

3.1.1

Imprezy budujące spójność społeczności lokalnych, w tym nawiązujące do tradycji, wykorzystujące lokalne dziedzictwo, kulturowe, historyczne oraz kultywowanie miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów mieszkańców z obszarów LSR

3.2.1

Warsztaty i szkolenia dla młodzieży

3.2.2

Imprezy współorganizowane przez młodzież

12. OPIS PROCESU WDRAŻANIA I AKTUALIZACJI LSR

12.1. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju

Lokalna Strategia Rozwoju stanowi dokument planistyczny, który będzie wdrażany i realizowany przez Lokalną Grupę Działania Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich. Kryterium jakie stawia sobie Lokalna Grupa Działania jest zapewnienie transparentności realizowanych czynności. Wszelkie działania podejmowane w procesie wdrażania będą ukierunkowane na jak najszerszy udział społeczności lokalnej oraz partnerów LGD. Jednym z priorytetów w procesie wdrażania Strategii są działania promocyjno-informacyjne. Cechują się one:

1. systematycznością sposobu rozpowszechniania informacji,
2. szeroką dostępnością do informacji,
3. aktualnością informacji.

Wśród kanałów komunikacji ze społecznością lokalną LGD wyróżnia się formę:

1. **cyfrową**. Wszystkie niezbędne informacje o procesie wdrażania zostaną umieszczone na oficjalnej stronie poświęconej LSR. Wśród kategorii informacji, które między innymi zostaną opublikowane na stronie wymienić należy informacje:
 - a) o ogłaszanych naborach wniosków o dofinansowanie w ramach LSR,
 - b) o spotkaniach konsultacyjno-informacyjnych wspomagających proces wdrażania LSR,
 - c) o aktualizacji materiałów związanych z wdrażaniem Strategii oraz aplikowaniem o środki w ramach LSR,
 - d) dokumenty Strategiczne, w tym aktualna wersja Lokalnej Strategii Rozwoju.

Informacje na stronie internetowej będą publikowane systematycznie. Szczególną uwagę LGD będzie przywiązywało do aktualności umieszczanych treści. Na stronie prowadzone będzie archiwum opublikowanych informacji. Zapewni to możliwość wglądu wszystkim interesantom oraz zapoznania się z wcześniej udostępnianymi informacjami. Ponadto, na stronie internetowej zostaną zawarte dane kontaktowe obejmujące:

- a) adres siedziby oraz korespondencyjny LGD,
- b) dni oraz godziny pracy biura LGD,
- c) adres poczty elektronicznej,
- d) numery telefonów do biura LGD.

Dzięki temu interesanci będą mogli pozyskać niezbędne informacje również za pomocą poczty elektronicznej. Będzie ona obsługiwana przez pracowników biura LGD. Ich obowiązkiem będzie archiwizacja zebranych informacji - w formie elektronicznej lub papierowej. Oczekiwanie na odpowiedź ze strony biura LGD na zapytanie zgłoszone przez interesanta nie powinno przekroczyć 5 dni roboczych.

2. **tradycyjną**. Informacje odnośnie realizowanych czynności w ramach wdrażania LSR będą również dostępne w biurze LGD. Dane odnośnie dni oraz godzin funkcjonowania biura będą wywieszane na tablicy ogłoszeń w siedzibie LGD oraz na stronie internetowej.

Rada LGD ma prawo wprowadzić nowe rozwiązania w zakresie informacji i promocji. Jednakże powyżej opisane metody stanowią podstawową platformę komunikacyjną pomiędzy LGD a społecznością lokalną. Jednostką odpowiedzialną za realizację, należyty i systematyczny nadzór nad działaniami informacyjno-promocyjnymi jest biuro LGD.

Czynności informacyjno-promocyjne stanowią fundament do budowania zaufania pomiędzy Lokalną Grupą Działania a mieszkańcami obszaru LSR.

Organem odpowiedzialnym za monitoring LSR jest organ kontrolny LGD, czyli Komisja Rewizyjna. Jej obowiązkiem jest przeprowadzanie czynności monitorujących proces wdrażania LSR, wśród nich można wyróżnić monitoring:

1. realizacji celów ogólnych oraz szczegółowych LSR,
2. wdrażanych i realizowanych przedsięwzięć w zakresie osiągniętych wskaźników rezultatu i produktu,
3. harmonogramu prac nad wdrażaniem LSR,
4. zmiany uwarunkowań obszaru LGD.

W przypadku wystąpienia niezgodności z zaplanowanym harmonogramem wdrażania LSR, Komisja Rewizyjna przekazuje niezbędne informacje Radzie, której obowiązkiem jest podjęcie działań prewencyjnych i naprawczych.

Bezpośrednim koordynatorem realizacji budżetu LSR podczas procesu wdrażania jest osoba odpowiedzialna za zarządzanie finansami w biurze LGD. Jest ona odpowiedzialna za przygotowanie oraz opracowanie sprawozdań z poszczególnych naborów – tzw. audytu wewnętrznego Strategii. Opracowanie sprawozdanie obejmuje m.in.:

1. zestawienie wszystkich złożonych wniosków o dofinansowanie - nazwa wnioskodawcy, tytuł operacji, wnioskowana wartość dofinansowania, wartość całkowita projektu,
2. zestawienie zaakceptowanych do wsparcia zgodnych z lokalnymi kartami zgodności operacji - nazwa wnioskodawcy, tytuł operacji, wnioskowana wartość dofinansowania, wartość całkowita projektu,
3. wykaz projektów w podziale na poszczególne przedsięwzięcia oraz typów działań tj. różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej, tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, odnowa i rozwój wsi oraz małe projekty.

Opracowane sprawozdanie pracownik biura przekłada Zarządowi LGD.

12.2. Podmioty biorące udział we wdrażaniu Lokalnej Strategii Rozwoju

Lokalna Strategia Rozwoju jest inicjatywą zrzeszającą sektor publiczny, społeczny oraz gospodarczy. Dlatego też w ramach realizowanych przedsięwzięć oraz operacji, LGD kieruje się dążeniem do zapewnienia równego udziału wszystkich tych grup w procesie aplikowania oraz kształtowania i wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju. W procesie naboru wniosków mogą uczestniczyć jedynie beneficjenci zgodnie z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Podmioty ubiegające się o wsparcie w ramach LSR mają zapewnione:

1. otrzymanie rzetelnych oraz aktualnych informacji o procesie wdrażania LSR,
2. aplikowanie o środki w ramach określonych działań, przedsięwzięć oraz typów operacji,
3. zgłaszanie własnych propozycji kształtu LSR.

12.3. Aktualizacja Lokalnej Strategii Rozwoju

Celem aktualizacji LSR jest dopasowanie do zmieniających się uwarunkowań oraz sytuacji społecznej. Dzięki realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju zostaną zaspokojone potrzeby i oczekiwania lokalnej społeczności. Dlatego też proces aktualizacji odgrywa tak istotną rolę.

Podstawą do wprowadzenia aktualizacji są działania monitorujące prowadzone przez Organ kontrolny LGD – Komisję Rewizyjną, w zakresie:

1. **Realizacji celów ogólnych oraz szczegółowych LSR** – cele monitorowane są na podstawie formularzy udostępnianych przez Urząd Marszałkowski jak również na podstawie opracowanych przez LGD narzędzi. Zmiany do celów, wskaźników, kryteriów oceny mogą być zgłaszane przez mieszkańców obszaru objętego wsparciem w ramach LGD.
2. **Wskaźników rezultatu i produktu w ramach przedsięwzięć i stopień realizacji celów LSR** - Zakres monitoringu obejmuje ocenę realizowanych przedsięwzięć w aspekcie przyjętych wskaźników produktu i rezultatu, co w konsekwencji przekłada się na ocenę skuteczności procesu wdrażania LSR.

3. **Harmonogramu prac nad wdrażaniem LSR** - terminowość wdrażania Strategii ma istotne znaczenie dla procesu organizacji i przeprowadzania naborów. W przypadku identyfikacji nieścisłości w zakresie prawidłowej realizacji harmonogramu, Komisja Rewizyjna podejmuje odpowiednie działania zapobiegawcze.

4. **Specyfika obszaru LGD** - zakres monitoringu obejmuje analizę SWOT.

Podstawowymi źródłami informacji na temat aktualizacji Lokalnej Strategii Rozwoju dla LGD są informacje zgromadzone poprzez:

1. kontakt bezpośredni w biurze LGD,
2. kontakt za pomocą poczty elektronicznej z biurem LGD,
3. spotkania informacyjno-konsultacyjne organizowane przez biuro LGD.

Na bazie tych informacji będą sporządzane sprawozdania zawierające uwagi oraz sugestie odnośnie kształtu LGD pochodzące od społeczności lokalnej. Sprawozdania będą sporządzane raz na kwartał. Istotną rolę w aktualizacji odgrywa *audyt wewnętrzny Strategii*.

Procedura aktualizacji Lokalnej Strategii Działania inicjowana jest przez Komisję Rewizyjną wraz ze złożeniem wniosku o zwołanie Walnego Zebrania Członków. Procedura aktualizacji LSR następuje co najmniej raz na dwa lata w okresie objętym wdrażaniem Strategii.

W czasie trwania posiedzenia prezentowane są zmiany proponowane w Lokalnej Strategii Rozwoju. Zgodnie z zasadą zachowania przejrzystości wdrażanej Strategii, informacja odnośnie procesu aktualizacji podawana jest do publicznej wiadomości. W celu uzyskania aprobaty od społeczności lokalnej przeprowadzane są konsultacje, w trakcie których prezentowany jest zakres proponowanych w LSR zmian. Etapem finalizującym aktualizację jest wprowadzenie zmian do Strategii oraz akceptacja zaktualizowanej Strategii przez Zarząd LGD.

13. ZASADY I SPOSÓB DOKONYWANIA OCENY WŁASNEJ

Zgodnie z §26 Statutu, organem kontrolnym w Lokalnej Grupie Działania jest Komisja Rewizyjna. Jest ona odpowiedzialna m.in. za organizację oraz przeprowadzenie procesu ewaluacyjnego wdrażanej Lokalnej Strategii Rozwoju. Etapem kończącym proces ewaluacji będzie raport sporządzony przez Komisję Rewizyjną. Przeprowadzenie ewaluacji własnej odbywa się co najmniej raz w ciągu kolejnych 12 miesięcy wdrażania Strategii. Wniosek odnośnie planowanego przeprowadzenia badań ewaluacyjnych Komisja Rewizyjna składa Zarządowi LGD nie później niż 14 dni przed rozpoczęciem oceny ewaluacyjnej. Na zakres raportu składają się zarówno dane kwantyfikowalne (kryteria), jak i materiał merytoryczny (opis).

Fundamentem skutecznego wdrażania Strategii jest reagowanie na ujawniające się różnice między jej założeniami, a efektami realizowanych działań. Wymaga to zbudowania z jednej strony sprawnego systemu monitorowania, pozwalającego na szybki wgląd w postępy prowadzonych działań, z drugiej zaś – systemu obiektywnej oceny (ewaluacji) wyników podjętych działań. Skutecznie działające systemy monitoringu i ewaluacji pozwolą na prawidłowe wdrożenie Lokalnej Strategii Rozwoju oraz osiągnięcie pożądanych rezultatów. Podstawą do oceny ewaluacyjnej, poza opracowanymi wskaźnikami produktu i rezultatu dla poszczególnych przedsięwzięć, będzie również dodatkowy system kryteriów zaproponowany przez Komisję Rewizyjną. Jego zadaniem będzie ocena podstawowych charakterystyk działań wdrażanych w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju. Informacje niezbędne, które muszą zostać ujęte w systemie kryteriów:

1. ilość złożonych projektów w ramach poszczególnych przedsięwzięć w podziale na typy beneficjentów,
2. ilość podmiotów uczestniczących w poszczególnych naborach w ramach LSR,
3. wartość projektów składanych w poszczególnych naborach w ramach LSR,
4. udział wkładu własnego Wnioskodawców w ramach składanych projektów,
5. wartość dofinansowania udzielona/wnioskowana w ramach składanych projektów.

Szczegółowy zakres raportu obejmuje:

1. opis merytoryczny oraz finansowy przedsięwzięć wraz z podsumowaniem oraz wnioskami,
2. dokonanie oceny rzeczywistych uzyskanych parametrów przedsięwzięć oraz skonfrontowanie ich z planowanymi wartościami referencyjnymi,
3. określenie stopnia realizacji przyjętych wskaźników i miar w odniesieniu do poszczególnych naborów oraz w perspektywie całej Strategii,
4. ocenę i opis wpływu zrealizowanych przedsięwzięć na realizację celów strategicznych, ogólnych oraz szczegółowych LSR,
5. analizę struktury i schematów funkcjonowania LGD pod kątem możliwości implementacji zmian wpływających na efektywniejszą realizację celów LSR.

Po opracowaniu raportu, Zarząd LGD, na wniosek Komisji Rewizyjnej, zwołuje Nadzwyczajne Walne Zebranie Członków, zgodnie z §22 pkt. 8 Statutu. Na Zebraniu prezentowane są wyniki przeprowadzonej ewaluacji. Procedura zatwierdzenia raportu jest zgodna z §19 Statutu ust.2, co oznacza, że decyzja podejmowana jest w ramach głosowania jawnego, zwykłą większością głosów, przy obecności co najmniej połowy liczby uprawnionych członków. Po zatwierdzeniu raportu zostaje on udostępniony społeczności lokalnej w siedzibie biura LGD. Badania ewaluacyjne stanowią podstawę w:

1. kształtowaniu Lokalnej Strategii Działania, np. w procesie jej aktualizacji,
2. informowaniu o skuteczności i trafności podejmowanych działań w ramach procesu wdrażania LSR,
3. identyfikacji słabych stron wdrażanej Lokalnej Strategii Rozwoju,
4. określeniu i podjęciu odpowiednich działań prewencyjnych w celu zapewnienia prawidłowego i terminowego wdrażania Strategii.

14. OKREŚLENIE POWIĄZAŃ LSR Z INNYMI DOKUMENTAMI PLANISTYCZNYMI ZWIĄZANYMI Z OBSZAREM OBJĘTYM LSR

Lokalna Strategia Rozwoju LGD DIROW nie jest jedynym dokumentem określającym sposoby rozwoju opisywanego obszaru. Istnieje wiele innych dokumentów planistycznych przygotowanych przez powołane do tego celu lub uprawnione organizacje i instytucje. Natomiast jednym z zadań LSR jest uwzględnienie tych programów, niejako wpisanie się w nie, zgodnie z zasadą zintegrowania. Wtedy działania realizowane na obszarze LGD będą odpowiednio wzmocnione i bardziej efektywne. Określenie takich powiązań niewątpliwie podnosi efektywność i przydatność samej LSR.

Tak więc w tym rozdziale Strategii zaprezentowano powiązania celów określonych w LSR z najważniejszymi dokumentami planistycznymi o zasięgu krajowym, regionalnym i lokalnym.

Dokumenty strategiczne na poziomie krajowym.

Lokalna Strategia Rozwoju LGD DIROW wpisuje się w cele nadrzędne następujących dokumentów strategicznych dotyczących rozwoju społeczno-gospodarczego Polski:

1. **Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 (SRK)** - określa cele i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Strategia Rozwoju Kraju stanowi odniesienie dla innych strategii i programów rządowych oraz dokumentów opracowanych na poziomie regionalnym i lokalnym. Zapisana w LSR Lokalnej Grupy Działania DIROW polityka rozwoju obszaru LGD doskonale wpisuje się w główny cel Strategii Rozwoju Kraju tj., **podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin**. Realizacja głównego celu SRK będzie odbywała się poprzez szybki i trwały rozwój gospodarczy, w perspektywie długookresowej, oparty na rozwoju kapitału ludzkiego, zwiększaniu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki i regionów oraz na uzyskaniu stabilnych warunków ekonomiczno-społecznych i środowiskowych zapewniających europejski poziom i jakość życia obywateli i rodzin w kraju i wspólnotach lokalnych. Powyższy cel może być osiągnięty tylko w warunkach realizacji zasad zrównoważonego rozwoju oraz pielęgnowania i zachowania dziedzictwa kulturowego Polski.
2. **Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (Narodowa Strategia Spójności) 2007-2013 (NSRO)**. Dokument przedstawia analizę sytuacji społeczno-gospodarczej kraju i jej regionów, formułuje najważniejsze wyzwania dla kraju w perspektywie kolejnych lat oraz **określa cele zmierzające do osiągnięcia spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej** z krajami i regionami Wspólnoty, prezentuje alokację środków finansowych na poszczególne programy oraz ramy systemu realizacji. Dokument ten nie odnosi się bezpośrednio do obszarów wiejskich, jednakże reguluje niezmiernie istotną dla Polskiej gospodarki, zarówno w układzie krajowym, regionalnym jak i lokalnym, kwestię spójności. Działania realizowane w LSR będą spójne z celem strategicznym NSRO: **tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej**.
3. **Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007-2013 (NSRR)**. Został w niej zapisany zasadniczy cel polityki regionalnej państwa: dążenie do poprawienia konkurencyjności gospodarczej wszystkich województw poprzez zainicjowanie rozwoju regionalnego lepiej wykorzystującego regionalne potencjały endogeniczne, przy zachowaniu różnorodności, racjonalnym gospodarowaniu zasobami i dążeniu do zapewnienia większej spójności Polski, w który doskonale wpisują się cele LSR realizowane na poziomie lokalnym.
4. **Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL) 2007-2013**, którego nadrzędnym celem jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost poziomu zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego, wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa oraz

zwiększenie spójności społecznej i terytorialnej, będzie jednym z podstawowych dokumentów, do których odwołują się obecne i przyszłe działania prowadzone przez społeczność lokalną w ramach LSR Lokalnej Grupy Działania.

5. **Krajowy Program Reform na lata 2008-2011 na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej (KPR)**, który jest dokumentem przedstawiającym działania, jakie polski Rząd zamierza podjąć dla realizacji podstawowych celów odnowionej Strategii Lizbońskiej. Cele LSR obszaru LGD DIROW są zgodne z głównym celem głównym KPR jakim jest **utrzymanie wysokiego tempa wzrostu gospodarczego, sprzyjającego tworzeniu nowych miejsc pracy z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju**.
6. **Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ)**. Głównym celem PO IiŚ jest poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej.
7. **Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (PO IG)** jest kolejnym dokumentem, w którego cele wpisuje się LSR LGD DIROW, co przyczyni się do zwiększenia roli rozwiązań innowacyjnych w sektorze przedsiębiorstw, zwłaszcza MSP, a tym samym przyczyniające się do wzmocnienia roli przedsiębiorstw w procesie budowy gospodarki opartej na wiedzy. Instrumenty wsparcia ułatwią przedsiębiorcom, w szczególności MSP, tworzenie, transfer i dyfuzję nowoczesnych rozwiązań, zarówno pomiędzy przedsiębiorcami, jak i przedsiębiorcami i instytucjami otoczenia biznesu oraz wpłynie na zwiększenie intensywności ruchu turystycznego w Polsce.

Jednakże, strategicznym dokumentem krajowym, który poprzez swój branżowy charakter w największym stopniu wiąże cele LSR dla obszaru LGD DIROW z celami rozwoju społeczno-gospodarczego Polski jest **Krajowy Plan Strategiczny Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (KPSROW)**. Zawiera on priorytety rozwoju obszarów wiejskich na lata 2007-2013. Jest to podstawowy dokument ramowy, na bazie którego został przygotowany główny instrument wdrażania Wspólnej Polityki Rolnej w Polsce, w części dotyczącej obszarów wiejskich, tj. **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW)**. W ramach LSR zostaną zrealizowane cele, które są zgodne z jednym z trzech celów PROW: **poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz popieranie różnicowania działalności gospodarczej**.

Tabela 14.1. Powiązanie celów LSR LGD DIROW z celami (priorytetami/działaniami) określonymi w dokumentach planistycznych o zasięgu krajowym

Dokument	Wybrane priorytety/cele/działania		Cele LSR LGD DIROW
SRK	Priorytety: Priorytet 1 Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki. Priorytet 2 Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej. Priorytet 3 Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości. Priorytet 4 Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa. Priorytet 5 Rozwój obszarów wiejskich.	Działania w ramach priorytetu: ▪ Rozwój przedsiębiorczości. ▪ Zwiększenie dostępu do zewnętrznego finansowania inwestycji. ▪ Rozwój społeczeństwa informacyjnego. ▪ Rozwój sektora usług. ▪ Infrastruktura energetyki. ▪ Infrastruktura ochrony środowiska. ▪ Infrastruktura edukacji. ▪ Infrastruktura kultury, turystyki i sportu. ▪ Tworzenie warunków sprzyjających przedsiębiorczości. ▪ Upowszechnienie elastycznych form zatrudnienia oraz wzrost mobilności zasobów pracy. ▪ Inicjatywy na rzecz równości szans na rynku pracy. ▪ Zintegrowana wspólnota. ▪ Wspieranie samoorganizacji społeczności lokalnych. ▪ Rozwój przedsiębiorczości i aktywności pozarolniczej. ▪ Rozwój i poprawa infrastruktury społecznej na obszarach wiejskich. ▪ Wzrost jakości kapitału ludzkiego oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców wsi.	2.2. Rozwój przedsiębiorczości. 2.1. Rozbudowa zaplecza turystycznego. 2.2. Rozwój przedsiębiorczości. 3.1. Rozwój nowych form integracji. 3.2. Wzrost zaangażowania dzieci i młodzieży w życie społeczności lokalnej. 3.3. Przeciwdziałanie patologiom społecznym.

	Priorytet 6 Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.	▪ Wyrównanie szans rozwojowych obszarów problemowych.	2.2. Rozwój przedsiębiorczości. 3.1. Rozwój nowych form integracji.
NSRO	Cel 1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa. Cel 2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej. Cel 5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Cel 6. Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.		2.2. Rozwój przedsiębiorczości. 3.1. Rozwój nowych form integracji.
NSRR	Cele główne: Cel 2. Wspieranie elastycznego różnicowania zamierzeń (celów) i wykorzystywanie potencjału endogenicznego regionów. Cel 3. Wyrównywanie szans rozwojowych województw	Cele szczegółowe: ▪ wspieranie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, szczególności obszarów dominacji byłych PGR-ów, ▪ peryferyjnych obszarów przygranicznych. ▪ rozwój infrastruktury oraz instytucji rozwijających usługi turystyczne, ▪ budowa infrastruktury ekologicznej służącej tworzeniu warunków dla rozwoju turystyki i przeciwdziałającej zagrożeniom wynikającym z degradacji środowiska naturalnego lub zagrożeniom powodziowym, ▪ rozbudowa infrastruktury edukacyjnej i akademickiej. ▪ przeciwdziałanie degradacji społecznej i ekonomicznej miast lub dzielnic niektórych miast, ▪ wspieranie rozwoju zasobów ludzkich, w tym zwłaszcza promowanie szkolnictwa zawodowego, zorientowanego głównie na zwiększenie zatrudnienia i rozwój regionalnej i lokalnej przedsiębiorczości.	1.3. Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych. 2.2. Rozwój przedsiębiorczości. 1.1. Wystanie efektywne wykorzystanie uwarunkowań przyrodniczych. 2.1. Rozbudowa zaplecza turystycznego. 3.1. Rozwój nowych form integracji. 3.2. Wzrost zaangażowania dzieci i młodzieży w życie społeczności lokalnej.
PO KL	Cele główne: Cel 1. Podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo. Cel 2. Zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego. Cel 3. Poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce. Cel 4. Upowszechnienie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy. Cel 5. Zwiększenie potencjału administracji publicznej w zakresie opracowywania polityk świadczenia usług wysokiej jakości oraz wzmocnienie mechanizmów partnerstwa. Cel 6. Wzrost spójności terytorialnej.		3.1. Rozwój nowych form integracji. 3.2. Wzrost zaangażowania dzieci i młodzieży w życie społeczności lokalnej. 3.3. Przeciwdziałanie patologiom społecznym.

KPR na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej	Priorytety: Priorytet I Aktywne społeczeństwo	Działania w ramach priorytetów: Działanie 1. Rozwój edukacji w społeczeństwie gospodarce opartej na wiedzy. Działanie 3. Aktywne polityki rynku pracy. Działanie 4. Rozwój instytucji ułatwiających zwiększanie aktywności społeczeństwa obywatelskiego, wspieranie i rozwój przedsiębiorstw oraz wzmacnianie roli organizacji partnerów społecznych i mechanizmu dialogu społecznego.	3.1. Rozwój nowych form integracji. 3.2. Wzrost zaangażowania dzieci i młodzieży w życie społeczności lokalnej. 3.3. Przeciwdziałanie patologiom społecznym.
	Priorytet II Innowacyjna gospodarka	Działanie 1. Zapewnienie przyjaznego otoczenia prawnego i instytucjonalnego dla przedsiębiorczości, innowacyjności i inwestycji. Działanie 6. Wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska.	2.2. Rozwój przedsiębiorczości. 1.1. Efektywne wykorzystanie uwarunkowań przyrodniczych.
	Priorytet III Sprawne instytucje	Działanie 4. Stworzenie nowoczesnego i efektywnego systemu promocji Polski, w tym w szczególności systemu promocji gospodarki polskiej oraz wzmocnienie współpracy gospodarczej.	1.3. Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych.

P O liŚ	Priorytety: Priorytet 3 Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska Priorytet 5 Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych	Cele główne priorytetów: Zapewnienie odpowiedniej ilości zasobów wodnych na potrzeby ludności i gospodarki kraju oraz minimalizacja skutków negatywnych zjawisk naturalnych, przeciwdziałanie poważnym awariom, zapewnienie dobrego stanu wód przybrzeżnych, a także wzmocnienie procesów decyzyjnych poprzez zapewnienie wiarygodnych informacji o stanie środowiska. Ograniczenie degradacji środowiska naturalnego oraz strat jego zasobów i zmniejszania różnorodności biologicznej.	Cele szczegółowe: ▪ Zwiększenie ochrony przed skutkami zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałanie poważnym awariom, usuwanie ich skutków i przywracanie środowiska do stanu właściwego oraz wzmocnienie wybranych elementów systemu zarządzania środowiskiem. ▪ Usprawnienie monitoringu stanu środowiska i poprawa dostępu do informacji. ▪ Przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) i ostoi gatunków na obszarach chronionych wraz zachowaniem zagrożonych wyginięciem gatunków oraz różnorodności genetycznej roślin, zwierząt i grzybów. ▪ Przywrócenie drożności korytarzy ekologicznych umożliwiających przemieszczanie się zwierząt i funkcjonowanie populacji w skali kraju. ▪ Wsparcie procesu opracowania planów ochrony dla obszarów chronionych. ▪ Zwiększenie świadomości w zakresie potrzeby i właściwych metod ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu.	1.1. Efektywne wykorzystanie uwarunkowań przyrodniczych. 1.1. Efektywne wykorzystanie uwarunkowań przyrodniczych.
	Priorytet 12 Kultura i dziedzictwo kulturowe	Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego o znaczeniu światowym i europejskim dla zwiększenia atrakcyjności Polski.	▪ Ochrona, zachowanie i efektywne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym. ▪ Poprawa stanu infrastruktury kultury o znaczeniu ponadregionalnym oraz zwiększenie dostępu do kultury. ▪ Rozwój infrastruktury szkolnictwa artystycznego.	1.2. Zachowanie cennego dorobku historycznego kultywowanie tradycji.

PO IG	Cele główne: Cel 1 - Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw Cel 4. Zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym Cel 5. Tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy	2.2. Rozwój przedsiębiorczości. 2.1. Rozbudowa zaplecza turystycznego.

Źródło: opracowanie własne

Dokumenty strategiczne na poziomie regionalnym.

Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania DIROW doskonale wpisuje się również w cele nadrzędne następujących regionalnych dokumentów strategicznych:

1. **Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego (RPOWZ)**, który obejmuje wsparcie wspólnotowe dla województwa zachodniopomorskiego, w ramach realizacji celu „Konwergencja”. Strategicznym celem programu jest **rozwój województwa zmierzający do zwiększenia konkurencyjności gospodarki, spójności przestrzennej, społecznej oraz wzrostu poziomu życia mieszkańców**. Zgodność celów LSR z działaniami wytyczonymi w ramach priorytetów RPOWZ spowoduje wzmocnienie i utrwalenie pozycji LGD DIROW w regionie poprzez odpowiednie wpisanie się w strategiczny rozwój województwa zachodniopomorskiego.
2. **Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku (SRWZ)**. Strategia jest dokumentem, na którego podstawie prowadzona jest polityka rozwoju województwa. Określa kierunki tej polityki i wytycza cele, które mają być osiągnięte w założonym horyzoncie czasowym. Podstawą SRWZ jest dążenie do zrównania standardów życiowych ludności zamieszkującej regionach województwo zachodniopomorskie, co stanowi również cele sprecyzowane w LSR, ale odnoszące się do społeczności lokalnej obszaru LGD DIROW.
3. **Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego (POŚ WZ) na lata 2008–2011 z uwzględnieniem perspektywy 2012–2015**. Nadrzędnym celem zapisanym w POŚWZ jest tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju. Lokalna Strategia Rozwoju LGD DIROW wpisuje się realizację wymienionych celów POŚWZ poprzez wyznaczenie w LSR działań zmierzających do propagowania i wdrażania ekologicznej produkcji rolniczej oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego.
4. **Program Integracji Społecznej w ramach Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich**. Celem Programu jest podniesienie poziomu integracji społecznej w gminach na terenach wiejskich i miejsko-wiejskich oraz aktywizacja lokalnych społeczności i przygotowanie ich do korzystania z innych programów. Działania podjęte w ramach Programu Integracji Społecznej przyczynią się do lepszego planowania usług społecznych przez gminy we współpracy z partnerami społecznymi, liderami lokalnymi i mieszkańcami oraz rozwoju lokalnych organizacji. W województwie zachodniopomorskim do udziału w Programie zakwalifikowano następujące gminy: Bierzwnik, Krzęcin, Pełczyce, Brojce, Kozielice, Przelewice, Postomino, Sławno, Dobrzany, Dolice, Brzeżno, Rąbino, Świdwin.
5. **Program pn. „Przeciwdziałanie Marginalizacji Społecznej”** jest programem celowym z zakresu polityki społecznej na rzecz osób oraz rodzin wykluczonych społecznie z powodu ubóstwa i długotrwałego bezrobocia ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców gmin i powiatów dotkniętych najwyższą stopą bezrobocia oraz zaniedbanych terenów wiejskich. Celem programu jest profesjonalna pomoc (doradcza, edukacyjna, terapeutyczna) osobom i rodzinom pozostającym na marginesie społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców gmin i powiatów dotkniętych najwyższą stopą bezrobocia oraz zaniedbanych terenów wiejskich.

Tabela 14.2. Powiązanie celów LSR LGD DIROW z celami (priorytetami/działaniami) określonymi w dokumentach planistycznych o zasięgu regionalnym

Dokument	Wybrane priorytety/ccele/działania			Cele LSR LGD DIROW
RPO WZ	Cele szczegółowe PROWZ: • Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej i spójności terytorialnej województwa. • Poprawa warunków życia poprzez zachowanie i ochronę środowiska naturalnego oraz zwiększenie bazy społecznej województwa.			1.1. Efektywne wykorzystanie uwarunkowań przyrodniczych.
	Osie priorytetowe PROWZ: Oś priorytetowa 1. Gospodarka - Innowacje – Technologie Oś priorytetowa 4. Infrastruktura ochrony środowiska. Oś priorytetowa 5. Turystyka, kultura i rewitalizacja. Oś priorytetowa 7. Rozwój infrastruktury społecznej i ochrony zdrowia.	Cel główny osi: Podniesienie poziomu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki regionu. Poprawa stanu środowiska naturalnego w województwie zachodniopomorskim. Podniesienie atrakcyjności województwa poprzez rozwój turystyki, kultury oraz rewitalizację obszarów zdegradowanych. Poprawa jakości i dostępności do infrastruktury edukacyjnej, sportowej oraz ochrony zdrowia.	Cele szczegółowe osi: ▪ Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej regionu. ▪ Czynna ochrona przyrody. ▪ Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych. ▪ Stworzenie i rozwój regionalnych i ponadregionalnych produktów turystycznych wpływających na wydłużenie sezonu turystycznego. ▪ Wzrost atrakcyjności turystycznej i kulturalnej regionu. ▪ Rewitalizacja i pobudzenie gospodarcze obszarów problemowych. ▪ Podniesienie jakości infrastruktury edukacji. ▪ Podniesienie jakości i rozwój bazy sportowej.	2.2. Rozwój przedsiębiorczości. 2.1. Rozbudowa zaplecza turystycznego. 1.1. Efektywne wykorzystanie uwarunkowań przyrodniczych. 1.3. Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych. 3.2. Wzrost zaangażowania dzieci i młodzieży w życie społeczności lokalnej.
SR WZ	Cele główne:		Cele kierunkowe:	

	Cel 1 Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania. Cel 2 Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego. Cel 3 Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu. Cel 4 Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami. Cel 5 Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności. Cel 6 Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.	1.2. Rozwój i promocja produktów turystycznych regionu. 1.3. Wspieranie współpracy i rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości. 1.2. Popieranie rozwoju lokalnych produktów i usług. 1.3. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu. 3.4. Rewitalizacja obszarów wiejskich. 4.2. Zachowanie, ochrona i odtwarzanie walorów i zasobów środowiska naturalnego. 4.3. Racjonalna gospodarka zasobami naturalnymi regionu, efektywne wykorzystanie zasobów i odnawialnych źródeł energii. 5.1. Rozwój infrastruktury społecznej na obszarach wiejskich. 5.2. Kształtowanie postaw przedsiębiorczych, innowacyjnych i proekologicznych. 5.6. Poprawa przestrzennej i zawodowej struktury rynku pracy, wzrost mobilności zawodowej ludności. 6.1. Wzmacnianie tożsamości społeczności lokalnych. 6.2. Wspieranie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego. 6.3. Wzmacnianie więzi i warunków funkcjonowania rodziny. 6.6. Rozwój sportu i rekreacji, promocja zdrowego stylu życia. 6.8. Wspieranie działań aktywizujących rynek pracy. 6.9. Przeciwdziałanie procesom marginalizacji społecznej.	2.2. Rozwój przedsiębiorczości. 2.1. Rozbudowa zaplecza turystycznego. 2.2. Rozwój przedsiębiorczości. 2.1. Rozbudowa zaplecza turystycznego. 1.3. Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych. 1.1. Efektywne wykorzystanie uwarunkowań przyrodniczych. 2.2. Rozwój przedsiębiorczości. 3.1. Rozwój nowych form integracji. 3.1. Rozwój nowych form integracji. 2.2. Rozwój przedsiębiorczości. 3.2. Wzrost zaangażowania dzieci i młodzieży w życie społeczności lokalnej. 3.3. Przeciwdziałanie patologiom społecznym.
POŚ WZ	Cel strategiczny: Cel strategiczny II Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne Wykorzystanie zasobów przyrodniczych.	Cele główne: Cel 7. Zachowanie równowagi ekologicznej w procesie rozwoju społeczno – gospodarczego.	1.1. Efektywne wykorzystanie uwarunkowań przyrodniczych. 1.1. Efektywne wykorzystanie

	cel strategiczny III Wzmocnienie systemu zarządzania ochroną środowiska.	Cel 9. Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem i podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.	uwarunkowań przyrodniczych.
Program pn. „Przeciwdziałanie Marginalizacji Społecznej”	Cel główny: Przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków marginalizacji grup społecznych.	Cele szczegółowe: 1. Aktywizacja mieszkańców województwa zagrożonych marginalizacją społeczną. 2. Objęcie działaniami osób i rodzin w zakresie przekazywania wiedzy na temat metod skutecznego rozwiązywania problemów i przeciwdziałania samowykluczeniu społecznemu. 3. Profesjonalna pomoc (doradcza, edukacyjna, terapeutyczna) osobom i rodzinom pozostającym na marginesie społeczności lokalnej, zwłaszcza w małych miasteczkach i wsiach dotkniętych wysoką stopą bezrobocia. 4. Pomoc w tworzeniu lokalnych grup samopomocowych inicjujących i wspierających aktywność i samodzielność osób i rodzin wykluczonych społecznie.	3.1. Rozwój nowych form integracji. 3.2. Wzrost zaangażowania dzieci i młodzieży w życie społeczności lokalnej. 3.3. Przeciwdziałanie patologiom społecznym.

Źródło: opracowanie własne

Dokumenty strategiczne na poziomie lokalnym.

Dokumenty o charakterze strategicznym opracowane dla 10 gmin obszaru LGD DIROW oraz dla powiatu gryfińskiego i powiatu pyrzyckiego, na terenie których funkcjonuje LGD, zostały uwzględnione już na etapie przygotowywania materiałów bazowych niezbędnych do opracowania Strategii Rozwoju Lokalnego. Tym samym cele LSR Lokalnej Grupy Działania DIROW wpisują się w cele (zostały wymienione w tabeli 14.3.) następujących dokumentów strategicznych o charakterze lokalnym:

1. Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Gryfińskiego (SRSZ PG) jest podstawą rozwoju Powiatu Gryfińskiego. Określa ona misję, cele i kierunki działania na lata 2001-2010. Zawiera również opcje i warianty rozwoju. Dokument ten został poddany ocenie radnych, a następnie uchwalony przez Radę Powiatu Gryfińskiego.
2. Strategia Rozwoju Gminy Banie (SR GB). Została przyjęta Uchwałą Nr X/99/03 Rady Gminy Banie w dniu 11 września 2003 r. w sprawie przyjęcia „Strategii rozwoju gminy Banie”.
3. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta i Gminy Cedynia (SZRMiGC) przyjęta Uchwałą Nr III/27/02 Rady Miejskiej W Cedyni z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie przyjęcia Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Cedynia.
4. Strategia Rozwoju Gminy Gryfino (SR GG).
5. Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Gminy Mieszkowice 2003 – 2015 (SRSZ GM).
6. Strategia Rozwoju Gminy Stare Czarnowo (SR GSCz).
7. Strategia Rozwoju Gminy Widuchowa na lata 2007-2015 (SR GW) stanowiąca Załącznik do Uchwały Nr XIII/131/2008 Rady Gminy Widuchowa z dnia 29 kwietnia 2008r.
8. Strategia Rozwoju Gminy Kozielice na lata 2007-2013 (SR GK) stanowiąca Załącznik Nr do Uchwały Nr VIII/49/07 Rady Gminy W Kozielicach z dnia 14 Sierpnia 2007 r.
9. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Bielice na lata 2004-2013 (PRL GB).
10. Strategia Rozwoju Gminy Moryń na lata 2003 - 2015 (SRG GM).
11. Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Chojna (SRL GCh).

Ponadto przy opracowaniu Lokalnej Strategii Rozwoju LGD DIROW wzięto pod uwagę Plany Odnowy Miejscowości opracowane dla poszczególnych miejscowości wchodzących w skład gmin LGD DIROW.

Tabela 14.3. Powiązanie celów LSR LGD DIROW z celami (priorytetami/działaniami) określonymi w dokumentach planistycznych o zasięgu lokalnym

Dokument	Wybrane priorytety/cele/działania		Cele LSR LGD DIROW
SRSG Powiatu Gryfińskiego	Priorytety: Gospodarka Priorytetem jest stworzenie warunków dla potencjalnych Inwestorów i aktywizacji gospodarczej obszarów wiejskich z wykorzystaniem potencjału gospodarczego i położenia. Przestrzeń Położenie powiatu gryfińskiego w euroregionie wyznacza priorytet rozwoju przestrzennego polegający na rewitalizacji układów przestrzennych polskiego przygranicza z wykorzystaniem potencjału zasobów wodnych i zachowaniem walorów przyrodniczych. Spółeczność Priorytetem jest poprawa funkcjonowania administracji samorządowej wszystkich szczebli i stworzenie warunków dla integracji społeczności lokalnej przy jednoczesnym działaniu na rzecz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców powiatu i wzrostu wykształcenia. Ekologia Priorytetem ekologicznym powiatu jest tworzenie warunków do zachowania, poprawy i wykorzystania walorów przyrodniczych min. poprzez stworzenie koncepcji racjonalnego zagospodarowania odpadów na szczeblu powiatu i poprawę gospodarki wodno – ściekowej oraz realizację sieci obszarów chronionych. Infrastruktura Podstawowym celem infrastrukturalnym jest budowa	Cele: ▪ Stworzyć warunki do aktywizacji i rozwoju obszarów wiejskich. ▪ Wykorzystać potencjał gospodarczy i położenie. ▪ Umożliwić budowę bazy turystycznej i podjąć działania w kierunku promocji turystycznej. ▪ Stworzyć silny rynek pracy. ▪ Wykorzystać położenie w Euroregionie. ▪ Wykorzystanie potencjału zasobów wodnych. ▪ Stworzyć warunki do współpracy gmin w powiecie w obszarze przestrzeni. ▪ Stworzyć warunki do integracji społeczności lokalnej. ▪ Podjąć działania w kierunku podwyższenia poziomu oświaty i oferty edukacyjnej. ▪ Podjąć działania w kierunku przeciwdziałania patologiom społecznym. ▪ Stworzyć warunki do zachowania, poprawy i wykorzystania walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego. ▪ Podjąć działania w kierunku poprawy istniejących walorów krajobrazowych. ▪ Podjąć działania na rzecz rozbudowy infrastruktury ochrony środowiska dla polepszenia stanu czystości ekologicznej powiatu. ▪ Tworzyć warunki do rozwoju infrastruktury sportowej	2.2. Rozwój przedsiębiorczości. 1.3. Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych. 1.1. Efektywne wykorzystanie uwarunkowań przyrodniczych. 3.1. Rozwój nowych form integracji. 3.2. Wzrost zaangażowania dzieci i młodzieży w życie społeczności lokalnej. 3.3. Przeciwdziałanie patologiom społecznym. 1.1. Efektywne wykorzystanie uwarunkowań przyrodniczych. 1.2. Zachowanie cennego dorobku historycznego kultywowanie tradycji. 1.3. Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych. 2.1. Rozbudowa zaplecza turystycznego.

	i modernizacja dróg połączona z tworzeniem i rozbudową przejść granicznych oraz poprawa sieci i jakości komunikacji publicznej.	i rekreacyjnej.	
SR Gminy Banie	Cele strategiczne: Cel 2 Modernizacja i restrukturyzacja gospodarki rolnej Cel 3 Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy Cel 4 Poprawa jakości życia mieszkańców	Cele szczegółowe: 2.1. Wspieranie rozwoju przemysłu rolno-spożywczego. 2.2. Promowanie specjalistycznej produkcji rolniczej. 3.1. Rozwój bazy turystycznej. 3.2. Promocja działalności agroturystycznej. 3.3. Rozwój różnorodnych form turystyki kwalifikowanej – rowerowej, pieszej i wodnej. 4.1. Doskonalenie form i instrumentów współpracy z organizacjami społecznymi. 4.2. Doskonalenie świadczenia usług z zakresu: oświaty i edukacji, kultury, pomocy społecznej.	2.2. Rozwój przedsiębiorczości. 2.1. Rozbudowa zaplecza turystycznego. 3.1. Rozwój nowych form integracji. 3.2. Wzrost zaangażowania dzieci i młodzieży w życie społeczności lokalnej.
SZR MiG Cedynia	Cele główne: Cel 1 Zrównoważony rozwój ekologiczny w sferze przyrodniczej i kulturowej. Cel 2 Zrównoważony rozwój społeczny. Cel 3 Zrównoważony rozwój gospodarczy.	Cele szczegółowe: 2. Harmonizacja celów rozwojowych gminy z ponadlokalnymi celami ochrony przyrody i krajobrazu na jej terenie. 3. Rozbudowa systemu terenów chronionych w gminie 4. Utrzymanie historycznych układów zabudowy, odbudowa i ochrona zabytków. 1. Kształtowanie aktywnych postaw społecznych mieszkańców i ich dostosowanie do nowych warunków społeczno-gospodarczych. 3. Aktywizacja lokalnego rynku pracy. 2. Optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczo kulturowych dla rozwoju bazy turystycznej gminy.	1.1. Efektywne wykorzystanie uwarunkowań przyrodniczych. 1.2. Zachowanie cennego dorobku historycznego kultywowanie tradycji. 1.3. Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych. 3.1. Rozwój nowych form integracji. 3.2. Wzrost zaangażowania dzieci i młodzieży w życie społeczności lokalnej. 1.1. Efektywne wykorzystanie uwarunkowań przyrodniczych. 1.3. Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych. 2.1. Rozbudowa zaplecza turystycznego.

SR Gminy Gryfino	Cele strategiczne: Wzrost dostępności oświaty, wychowania i opieki medycznej i tworzenie warunków do rozwoju zasobów Ludzkich. Aktywna ochrona środowiska wraz z doskonaleniem Infrastruktury technicznej, transportowej i informatycznej. Rewitalizacja dawnych funkcji i układu miasta oraz ich ochrona wraz z koniecznym rozwojem funkcjonalno-przestrzennym całego miasta. Rozwój turystyki, sportu i rekreacji wraz z promocją gminy. Aktywizacja funkcji gospodarczych Gminy.	Cele operacyjne: 1. Dostosowanie bazy oświatowej i kulturalnej. 2. Organizacja czasu wolnego młodzieży. 2. Podniesienie świadomości ekologicznej. 4. Modernizacja istniejącej zabudowy śródmiejskiej w kierunku grupowania funkcji usługowej, handlowej i turystycznej. 1. Rozwój turystyki. 2. Rozwój sportu. 3. Organizacja i rozwoju bazy rekreacyjnej. 4. Promocja gminy. 1. Rozwój przedsiębiorczości pozarolniczej. 2. Tworzenie warunków stymulujących uruchomienie nowych miejsc pracy. 3. Wykorzystanie przygranicznego położenia gminy dla długofalowego rozwoju gospodarki. 4. Zwiększenie mobilności siły roboczej.	3.2. Wzrost zaangażowania dzieci i młodzieży w życie społeczności lokalnej. 1.1. Efektywne wykorzystanie uwarunkowań przyrodniczych. 1.2. Zachowanie cennego dorobku historycznego kultywowanie tradycji. 1.3. Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych. 2.1. Rozbudowa zaplecza turystycznego. 2.2. Rozwój przedsiębiorczości.
SRS Gminy Mieszkowice	Cele niezbędne: Podjąć działania w kierunku wykorzystania walorów historycznych, przyrodniczych, krajobrazowych i turystycznych gminy. Cele pierwszorzędne: Podjąć działania w kierunku podnoszenia poziomu edukacji społeczeństwa, w tym edukacji ekologicznej. Podjąć działania zmierzające do ochrony zabytków. Podjąć działania w kierunku stworzenia systemu zachęt do zakładania upraw ekologicznych. Podjąć działania w kierunku wielokierunkowej promocji gminy. Podjąć działania w kierunku rozwoju bazy sportowej i turystycznej.	2.2. Rozwój przedsiębiorczości. 1.2. Zachowanie cennego dorobku historycznego kultywowanie tradycji. 1.3. Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych.	
SR Gminy Stare	Cel strategiczny: Cel 2 Podniesienie standardu życia mieszkańców gminy	Cele szczegółowe: 2.1. Ocena istniejącej bazy rekreacyjno-wypoczynkowej i oświatowej.	1.3. Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-

Czarnowo	Cel 3 Stworzenie dogodnych warunków dla inwestorów.	2.2. Opracowanie planu rozwoju turystyki, wypoczynku i oświaty. 2.3. Stworzenie warunków dla inwestycji w turystykę. 3.2. Stymulowanie i wspieranie lokalnego rozwoju gospodarczego.	historycznych. 2.1. Rozbudowa zaplecza turystycznego. 2.2. Rozwój przedsiębiorczości.
SR Gminy Widuchowa	Cel strategiczny: Cel 2 Poprawa stanu infrastruktury technicznej Cel 3 Rozwój alternatywnych form gospodarki rolnej i organizacji produkcji oraz doskonalenie ekonomicznego otoczenia rolnictwa. Cel 4 Wykorzystanie potencjału turystycznego gminy w celu zwiększenia dochodów mieszkańców. Cel 5 Poprawa infrastruktury społecznej.	Cele szczegółowe: 2.5. Poprawa bazy oświatowo – sportowej i inne. 3.1. Promocja żywnościowych i nieżywnościowych ekologicznych oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej. 4.1. Wspieranie rozwoju lokalnej infrastruktury turystycznej. 4.2. Rozwój działalności agroturystycznej. 4.3. Rozwój różnych form turystyki kwalifikowanej. 5.1. Kreowanie aktywnych, prospołecznych zachowań mieszkańców z myślą o zwalczaniu patologii społecznych. 5.3. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.	1.3. Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych. 2.1. Rozbudowa zaplecza turystycznego. 2.2. Rozwój przedsiębiorczości. 1.3. Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych. 2.1. Rozbudowa zaplecza turystycznego. 3.1. Rozwój nowych form integracji. 3.2. Wzrost zaangażowania dzieci i młodzieży w życie społeczności lokalnej. 3.3. Przeciwdziałanie patologiom społecznym.
SR Gminy Kozielice	1. Dążenie do zrównoważonego gospodarowania i ochrony zasobów naturalnych: zasobów wodnych, ochrony powierzchni ziemi i zasobów gleby, ochrony powietrza, wydobywania surowców mineralnych, ochrona produktów rolniczych i leśnych. 2. Poprawa jakości środowiska; powietrza, wód, gleb, ekosystemów, gatunków zwierząt i ich siedlisk, krajobrazu. 3. Ograniczenie presji konsumpcji na środowisko poprzez kształtowanie proekologicznych wzorców zachowań. 4. Zapewnienie mieszkańcom informacji o środowisku w celu jego ochrony i edukacja mieszkańców. 5. Stworzenie infrastruktury technicznej dla ochrony środowiska naturalnego gminy i województwa. 6. Zapewnienie lepszej dostępności do bazy sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej w gminie.		1.1. Efektywne wykorzystanie uwarunkowań przyrodniczych. 1.3. Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych.
SRL Gminy	Cele strategiczne: 1. Wyposażenie w infrastrukturę społeczną i usługową osiedla na terenie byłego lotniska.		1.1. Efektywne wykorzystanie uwarunkowań przyrodniczych.

Chojna	2. Intensywny rozwój bazy turystycznej rekreacyjno-sportowej. 3. Inwestowanie w oświatę, edukację i ochronę zdrowia. Cele rozwojowe: 1. Likwidacja dysproporcji miast-wieś poprzez likwidację zapóźnień w rozwoju infrastruktury społecznej. 2. Rozwój turystyki w oparciu o parki krajobrazowe, rzekę Odrę i przygraniczne położenie gminy. 3. Zachowanie czystego środowiska przy zachowaniu naturalnych, krajobrazowych i przyrodniczych walorów gminy.		1.3. Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych. 2.2. Rozwój przedsiębiorczości. 3.2. Wzrost zaangażowania dzieci i młodzieży w życie społeczności lokalnej.
PRL Gminy Bielice	Priorytety: 3. Podjąć działania w kierunku rozwoju małej i drobnej przedsiębiorczości. 5. Modernizacja oświetlenia ulic, placów i dróg w gminie Bielice	Cele pierwszorzędne: 8. Podjąć działania w kierunku rozwoju agroturystyki. Cele drugorzędne: 1. Podjąć działania w kierunku budowy nowej bazy turystyczno - sportowej. 4. Wykorzystać potencjał siły roboczej dla rozwoju gminy. 5. Podjąć działania w kierunku budowy nowej bazy kulturowej - sport, rekreacja, kultura. 6. Budowa nowych i modernizacja istniejących sal wiejskich. 9. Modernizacja parku w Liniach i Swochowie oraz zagospodarowanie zieleniom wszystkich miejscowości gminy.	1.3. Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych. 2.1. Rozbudowa zaplecza turystycznego. 2.2. Rozwój przedsiębiorczości. 1.3. Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych. 1.1. Efektywne wykorzystanie uwarunkowań przyrodniczych.
SR Gminy Moryń	Cel strategiczny: Cel 1. Tworzenie nowych miejsc pracy. Cel 1. Rozwój turystyki	Cele szczegółowe: 1.1. Aktywizacja gospodarcza. 1.2. Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości lokalnej. 3.1. Tworzenie infrastruktury okołoturystycznej. 3.2. Informacja i promocja turystyczna. 3.3. Działania instytucjonalne wspomagające rozwój turystyki.	2.2. Rozwój przedsiębiorczości. 1.3. Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych. 2.1. Rozbudowa zaplecza turystycznego. 2.2. Rozwój przedsiębiorczości. 1.3. Rozwój turystyki i rekreacji na bazie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych. 1.1. Efektywne wykorzystanie uwarunkowań przyrodniczych.

Źródło: opracowanie własne

15. WSKAZANIE PLANOWANYCH DZIAŁAŃ, PRZEDSIĘWZIĘĆ LUB OPERACJI REALIZOWANYCH PRZEZ LGD W RAMACH INNYCH PROGRAMÓW WDRAŻANYCH NA OBSZARZE OBJĘTYM LSR

Lokalna Grupa Działania DIROW powstała, aby realizować wyznaczony cel sformułowany następująco: **Wzrost atrakcyjności obszaru DIROW poprzez wykorzystanie potencjału przyrodniczo-społeczno-gospodarczego.** W budżecie zostały określone operacje, które wspomogą osiągnięcie przedstawionego celu. Istnieje również możliwość realizacji działań, przedsięwzięć lub operacji w ramach innych programów. Tabela 15.1 przedstawia możliwości, z których LGD jako stowarzyszenie może skorzystać.

Tabela 15.1. Wykaz programów w ramach, których LGD może realizować działania, przedsięwzięcia lub operacje

Program	Działanie/poddziałanie	Cel
Program Operacyjny Kapitał Ludzki	6.1.1. Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy	Podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób pozostających bez zatrudnienia oraz stworzenie warunków dla rozwoju aktywności zawodowej w regionie.
	6.2. Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia	Promocja oraz wspieranie inicjatyw i rozwiązań zmierzających do tworzenia nowych miejsc pracy oraz budowy postaw kreatywnych, służących rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia.
	6.3. Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich	Podniesienie zdolności do zatrudnienia oraz mobilności przestrzennej i zawodowej osób zamieszkujących na obszarach wiejskich poprzez przygotowanie ich do podjęcia pracy w zawodach pozarolniczych oraz wykorzystania szans związanych z powstawaniem nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich.
	7.2.1. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Poprawa dostępu do zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i rozwijanie sektora ekonomii społecznej.
	7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji	Wsparcie dla rozwoju inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnych, przyczyniające się do realizacji strategii rozwoju kapitału ludzkiego na terenach wiejskich.
	8.1.1. Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorców	Podniesienie i dostosowanie kwalifikacji i umiejętności osób pracujących do potrzeb regionalnej gospodarki.
	9.1.1. Zmniejszenie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej – w partnerstwie	- tworzenie warunków równych szans edukacyjnych poprzez udzielenie wsparcia na rzecz instytucji systemu oświaty oraz osób napotykających na bariery o charakterze środowiskowym, ekonomicznym, geograficznym
	9.1.2. Wyrównanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszenie różnic w jakości usług edukacyjnych – w partnerstwie	i zdrowotnym utrudniające lub uniemożliwiające dostęp do usług edukacyjnych, - wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej instytucji systemu oświaty realizujących kształcenie w formach szkolnych (z wyłączeniem kształcenia osób dorosłych) ukierunkowane na rozwój kluczowych kompetencji oraz wzmocnienie zdolności uczniów do przyszłego zatrudnienia
	9.2. Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego -w partnerstwie	Wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe

		(z wyłączeniem kształcenia osób dorosłych) służące podniesieniu zdolności uczniów do przyszłego zatrudnienia.
	9.5. Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich	Pobudzenie aktywności mieszkańców obszarów wiejskich na rzecz samoorganizacji i tworzenia lokalnych inicjatyw ukierunkowanych na rozwój edukacji i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich.
Europejska Współpraca Terytorialna- Współpraca Transnarodowa	Program Transnarodowej Współpracy w Regionie Morza Bałtyckiego 2007-2013	Zwiększenie konkurencyjności Regionu Morza Bałtyckiego, jego terytorialnej spójności i zrównoważonego rozwoju poprzez połączenie potencjałów ponad granicami administracyjnymi.
	Program Europy Środkowej	Wzmocnienie spójności terytorialnej, promowanie wewnętrznej integracji oraz poprawa konkurencyjności obszaru Europy Środkowej.
Europejska Współpraca Terytorialna- Współpraca Transgraniczna	Pomorze Przednie/Brandenburgia/Województwo Zachodniopomorskie 2007-2013	Przyczynianie się do równomiernego i zrównoważonego rozwoju obszaru wsparcia i transgranicznego zbliżenia mieszkańców i instytucji.
	Południowy Bałtyk 2007-2013	Wzmocnienie zrównoważonego rozwoju obszaru Południowego Bałtyku poprzez wspólne działania zwiększające jego konkurencyjność i wzmacniające integrację między ludźmi i instytucjami.
Europejska Współpraca Terytorialna- Współpraca Międzyregionalna	INTERREG IV C	Poprawa efektywności polityki regionalnej poprzez promowanie innowacyjności i gospodarki opartej na wiedzy oraz ochronę środowiska i zapobieganie zagrożeniom.

Źródło: Opracowanie własne.

Przedstawione działania stanowią uzupełnienie działań podejmowanych przez Lokalną Grupę Działania DIROW. Osiągnięcie sukcesu jest wynikiem podejmowania kompleksowych czynności, czyli realizacji operacji zawartych w budżecie oraz projektów w ramach innych działań. W celu uniknięcia zagrożenia nakładania się pomocy w ramach różnych programów, do realizacji operacji przez LGD z różnych programów operacyjnych zostanie zatrudniony nowy pracownik. Na stanowisko koordynatora projektów zostanie zatrudniony pracownik według Regulaminu naboru pracowników LGD na umowę o pracę na okres realizacji powierzonego mu projektu. Osoba zatrudniona na to stanowisko musi wykazać się:

1. wyższym wykształceniem,
2. co najmniej 2-letnim doświadczeniem w zakresie pozyskiwania środków unijnych.

Do jej obowiązków będzie należało:

1. analiza Programów, w których LGD może wystąpić jako beneficjent,
2. przygotowanie i złożenie dokumentacji aplikacyjnej,
3. opracowanie raportów z postępów realizacji projektu i przedstawienie ich Zarządowi,
4. realizowanie działań dotyczących projektu,
5. rozliczenie projektu,

6. koordynowanie przebiegu realizacji projektu.

Jednocześnie, dla każdego projektu prowadzone będzie osobne konto projektowe. Organem odpowiedzialnym za koordynowanie pracy osób realizujących LSR oraz osób zaangażowanych w operacje w ramach innych programów jest Zarząd LGD DIROW.

16. PRZEWIDYWANY WPŁYW REALIZACJI LSR NA ROZWÓJ REGIONU I OBSZARÓW WIEJSKICH

Lokalna Strategia Rozwoju LGD DIROW została oparta o szczegółową analizę obszaru LGD oraz otoczenia zewnętrznego (przeprowadzona Analiza SWOT). Pozwoliło to na osiągnięcie spójności pomiędzy LSR, a zachodzącymi i planowanymi procesami rozwoju społeczno-gospodarczego w regionie (województwo zachodniopomorskie), w tym w powiecie gryfińskim i powiecie pyrzyckim. Prawidłowa realizacja LSR DIROW wpłynie w pozytywny sposób nie tylko na rozwój obszaru LGD, ale również na dalsze otoczenie. Założone w Strategii cele i proponowane przedsięwzięcia zostały tak skonstruowane, żeby wspomagać i to w wielotorowy sposób, zrównoważony i zintegrowany rozwój regionu. Można więc oczekiwać, że proces realizacji LSR Lokalnej Grupy Działania DIROW wpłynie na szereg pozytywnych skutków zachodzących w regionie oraz na obszarach wiejskich tego regionu.

Przedsięwzięcia realizowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju przyczynią się do realizacji celów zawartych w strategiach oraz dokumentach planistycznych województwa zachodniopomorskiego. Do najważniejszych działań należałoby zaliczyć:

1. zapewnienie przestrzennej, gospodarczej i społecznej spójności regionu, ze szczególnym uwzględnieniem integracji społecznej ludności obszarów wiejskich,
2. efektywne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego, historycznego i kulturowego,
3. rozwój przedsiębiorczości, ze szczególnym wskazaniem na tereny wiejskie,
4. budowanie spójności społeczności ze szczególnym uwzględnieniem społeczności zamieszkującej obszary wiejskie.

Wiodącym dokumentem strategicznym regionu jest **Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020**. Generalny postulat SRWZ odnosi się do realizacji zrównoważonego i trwałego rozwoju, który będzie miał swój praktyczny wymiar w regionie zachodniopomorskim, dzięki wyjątkowemu układowi i systemowi sprzężeń zwrotnych między gospodarką, sferą społeczną a środowiskiem. Postulat ten znalazł również swoje odzwierciedlenie w Strategii LGD DIROW. Realizacja LSR przyczyni się do zrównoważonego i trwałego rozwoju obszaru LGD z poszanowaniem walorów przyrodniczych, historycznych i kulturowych włączając w ten proces i integrując środowiska gospodarcze, społeczne i publiczne. Skuteczna realizacja tych zamierzeń na poziomie lokalnym przyczyni się do trwałej realizacji postulatu regionalnego.

Ponadto SRWZ podkreśla nieoceniony potencjał zasobów naturalnych, przyrodniczych i kulturowych regionu, głównie usytuowanych na terenach wiejskich. Potencjał ten jest z jednej strony ważnym źródłem utrzymania na obszarach wiejskich z drugiej strony daje mieszkańcom miast warunki do wypoczynku i rekreacji oraz dostęp do ekologicznie czystej żywności, możliwość poznania tradycyjnych zawodów (np. kowalstwo, wypiek chleba), „dotknięcia” obyczajów i zwyczajów do dziś kultywowanych na terenach wiejskich. W Lokalnej Strategii Rozwoju również jedno z głównych miejsc zajmuje zachowanie, wyeksponowanie, dbałość oraz efektywne wykorzystanie walorów naturalnych, przyrodniczych i kulturowych obszaru LGD. Ponadto LSR, w jednym z trzech celów ogólnych Wyeksponowanie dziedzictwa przyrodniczo-historycznego (cel 1) uwzględnia wykorzystanie walorów naturalnych, przyrodniczych i kulturowych do wzrostu rozwoju gospodarczego obszaru, w tym terenów wiejskich, co przyczyni się między innymi do rozwoju turystyki, wzrostu przedsiębiorczości, podniesienia atrakcyjności, aktywizacji społeczeństwa wiejskiego obszaru a tym samym regionu województwa zachodniopomorskiego.

Zatem cele i przedsięwzięcia wyznaczone w Lokalnej Strategii Rozwoju LGD DIROW doskonale wpisują się w cele i działania Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, tym samym wspierają i aktywizują proces rozwoju regionu.

Realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju LGD DIROW przyczyni się w szczególności do rozwoju obszarów wiejskich, co jest zgodne z **Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013**. Realizacja w ramach podejścia LEADER działań z osi 3 PROW „Jakość życia na obszarach wiejskich

i różnicowanie gospodarki wiejskiej”: różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej, tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, odnowa i rozwój wsi oraz tzw. „małych projektów” (nie kwalifikują się do wsparcia w ramach osi 3 PROW, ale przyczynią się do realizacji celów tej osi), spowodują wzmocnienie działań rozwoju zarówno lokalnego, jaki regionalnego szczególnie w zakresie budowy nowych miejsc pracy (w tym mikroprzedsiębiorstwa) oraz przebranżowienia z działalności rolniczej na działalność nierolniczą przy wykorzystaniu walorów lokalnych (naturalnych, przyrodniczych i historycznych i kulturalnych).

Reasumując, Lokalna Strategia Rozwoju LGD DIROW poprzez realizację wyznaczonych w niej celów ogólnych i szczegółowych wpłynie pozytywnie w wielu aspektach na rozwój województwa zachodniopomorskiego.

17. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1.

Kwalifikacje i doświadczenie Członków Rady.

Załącznik nr 2.

Doświadczenie członków albo partnerów LGD w zakresie realizacji projektów.

Załącznik nr 3.

Statut stowarzyszenia Lokalnej Grupa Działania Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Załącznik nr 4.

Regulamin organizacyjny Rady.

Załącznik nr 1. Kwalifikacje i doświadczenie członków Rady

l.p.	Nazwisko i imię/imiona członka organu decyzyjnego LGD	Wiedza i doświadczenie z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i podejścia Leader	Język roboczy UE i dokument potwierdzający jego znajomość	Oświadczenie o co najmniej 3-letnim zameldowaniu na pobyt stały na obszarze LSR	Nazwa podmiotu, który reprezentuje członek Rady	Nazwa reprezentowanej gminy	Sektor, którego przedstawicielem jest członek organu decyzyjnego LGD
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							

Załącznik nr 2 A. Doświadczenie członków albo partnerów LGD w zakresie realizacji projektów związanych z rozwojem obszarów wiejskich

I.p.	Nazwa członka/partnera	Nazwa realizowanego projektu lub jego ogólny zakres	Czas realizacji projektu	Miejsce realizacji projektu	Koszt realizacji projektu	Źródło finansowania – program
1.	Gmina Banie	Utworzenie centrum aktywizacji wiejskiej w Piasecznie	2006	Piaseczno	109 128,12 PLN	INTERREG III A
2.	Gmina Gryfino	Termomodernizacja budynków Szkoły Podstawowej w Gardnie. Etap II Ocieplenie PAOW	2004	Gardno	364 734,88 PLN	PAOW
3.	Gmina Gryfino	Termomodernizacja budynków Szkoły Podstawowej w Gardnie. Etap II Docieplenie	2004	Gardno	150 000,00 PLN	Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
4.	Gmina Gryfino	Dofinansowanie zadań szkoleniowo-dydaktycznych w szkołach podstawowych zlokalizowanych na wsi	2004	Gmina Gryfino	78 260,79 PLN	PAOW
5.	Gmina Gryfino	Zakup pojemników siatkowych do selektywnej zbiórki odpadów na terenach wiejskich	2005-2006	Gmina Gryfino	19 983,60 PLN	Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej
6.	Gmina Gryfino	Budowa boiska wielofunkcyjnego w miejscowości Chwartstnica	2005-2006	Chwarstnica	375 832,79 PLN	SPO Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004-2006
7.	Gmina Gryfino	Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Dołgie gmina Gryfino – Ośrodek aktywizacji polsko-niemieckiej współpracy lokalnej	2006-2007	Dołgie	374 673,56 PLN	INTERREG IIIA
8.	Gmina Gryfino	Budowa boiska wielofunkcyjnego w miejscowości Radziszewo	2006-2008	Radziszewo	632 185,00 PLN	SPO Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004-2006
9.	Urząd Marszałkowski w partnerstwie z gminą Kozielice	Program Integracji Społecznej	2008-2009	Gmina Kozielice	132 000,00 PLN	Poakcesyjny Program Wsparcia Obszarów Wiejskich

10.	Gmina Moryń	Wiejskie centrum administracji, kultury, sportu i rekreacji w Klępiczu	2006-2007	Klępicz	117 148,06 PLN	SPO Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004-2006
11.	Gmina Moryń	Ośrodek Kulturalno-Sportowy w Bielinie	2007	Bielin	101 948,47 PLN	SPO Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004
12.	Gmina Moryń	Przyjezierskie Centrum Kultury i Sportu	2007	Przyjezierze	59 008,59 PLN	SPO Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004
13.	Gmina Moryń	Stworzenie centrum rekreacyjnego przy świetlicy wiejskiej w Gądnie	2007	Gądnio	26 261,40 PLN	SPO Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004
14.	Gmina Łócknitz w partnerstwie z gminą Stare Czarnowo	Adaptacja świetlicy wiejskiej w Starym Czarnowie na cele społeczno-kulturalno-światowe w kontekście stworzenia zaplecza spotkań integracyjnych mieszkańców gmin partnerskich: Łócknitz i Stare Czarnowo	2004 - 2006	Stare Czarnowo	117 589,61 PLN	INTERREG IIIA
15.	Gmina Bielice	Budowa placów zabaw	2006	Babinek, Linie, Parsów, Nowe Chrapowo, Stare Chrapowo	131 723,92 PLN	SPO Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004-2006
16.	Gmina Mieszkowice	Przebudowa świetlic wiejskich oraz budowa i odnowienie miejsc rekreacji w Zielinie i Troszynie.	2006	Gmina Mieszkowice	507 760,25 PLN	SPO Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004
17.	Gmina Mieszkowice	Budowa 9 wiejskich eko-centrów oraz przebudowa /modernizacja/ świetlicy wiejskiej w Starym Bleszynie	2006-2007	Gmina Mieszkowice	331 428,32 PLN	SPO Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004
18.	Gmina Cedynia	„Budowa świetlicy wiejskiej w m. Golice gmina Cedynia - Ośrodka Przygranicznej współpracy Kulturalnej”	2006 - 2007	Golice	473 640,64 PLN	INTERREG III A
19.	Gmina Widuchowa	Kanalizacja w miejscowości Widuchowa	2003	Widuchowa	1 389 130,00 PLN	SAPARD
20.	Gmina Widuchowa	Dwa place zabaw w miejscowości	2003	Widuchowa,	25 498,00 PLN	SAPARD

		Widuchowa i Krzywin		Krzywin		
21.	Gmina Widuchowa	Przesył wody z Bolkowic do Lubiczyna i stacji PKP wraz z przyłączami	2004	Lubiczyn	691 037,00 PLN	SAPARD
22.	Gmina Widuchowa	Place zabaw w miejscowościach Debogóra, Ognica, Żelechowo, Żarczyn	2005	Debogóra, Ognica, Żelechowo, Żarczyn	59 828,00 PLN	SPO Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004
23.	Gmina Banie	Przebudowa ul. Brzozowej zlokalizowanej w działkach 82 i 155 w Baniach	2004	Banie	497 005,78 PLN	SAPARD
24.	Gmina Banie	Zagospodarowanie terenu przy ul. Sportowej 1 w Baniach	2004	Banie	203 378,08 PLN	SAPARD
25.	Gmina Cedynia	„Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Radostów”	2004	Radostów	534 675,63 PLN	SAPARD
26.	Gmina Cedynia	„Budowa wodociągu w miejscowości Radostów”	2004	Radostów	107 607,60 PLN	SAPARD
27.	Gmina Chojna	Przebudowa istniejącego budynku na salę gimnastyczną z zapleczem w miejscowości Grzybno.	2006 – 2007	Gmina Chojna	765 599,78 PLN	SPO Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004
28.	Gmina Chojna	Rewitalizacja parku dworskiego w Naroście.	2008 r.	Narość gm. Chojna	28 749,00 PLN	SPO Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004
29.	Gmina Chojna	Podniesienie atrakcyjności infrastruktury społecznej poprzez utworzenie placu zabaw w m. Krzymów	2007r.	Krzymów	10 923,09 PLN	SPO Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004
30.	Gmina Chojna	Podniesienie atrakcyjności infrastruktury społecznej poprzez utworzenie placu zabaw w m. Jelenin	2004-2007	Jelenin	10 923,09 PLN	SPO Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004
31.	Gmina Chojna	Podniesienie atrakcyjności infrastruktury społecznej poprzez utworzenie placu zabaw w m. Godków	2007r.	Godków	10 908,09 PLN	SPO Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004
32.	Gmina Chojna	Rozwój infrastruktury publicznej poprzez utworzenie placu zabaw w miejscowości	2007r.	Godków	17 546,67 PLN	SPO Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora

		Godków Osiedle				Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004
33.	Gmina Chojna	Doposażenie świetlic wiejskich szansą na poprawę życia ludności wiejskiej poprzez stworzenie szans rozwoju kulturalnego, intelektualnego, kontaktów integracyjnych ze społecznością niemiecką, a przez to również rozwoju gospodarczego regionu	2006r. – 2007r.	Gmina Chojna	616 181,06 PLN	INTERREG III A

Źródło: Opracowanie własne

Załącznik nr 2 B. Doświadczenie członków albo partnerów LGD w zakresie realizacji pozostałych projektów

I.p.	Nazwa członka/ partnera	Nazwa realizowanego projektu lub jego ogólny zakres	Czas realizacji projektu	Miejsce realizacji projektu	Koszt realizacji projektu	Źródło finansowania – program
1.	Gmina Widuchowa	Wodociąg z Żelechowa do Polesin	2005	Żelechowo, Poleciny	260 813,00 PLN	ZPORR
2.	Gmina Widuchowa	„Tajemnice Ziemi Widuchowskiej”	2006	Widuchowa	29 339,75 PLN	INTERREG IIIA
3.	Gmina Gryfino	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Gryfinie oraz budowa kanalizacji sanitarnej Gryfino-Północ	2003-2005	Gryfino	31 782 000,00 PLN	PHARE CBC 2001
4.	Gmina Gryfino	Cykl imprez z okazji 750-lecia Miasta Gryfina	2004	Gryfino	88 466,62 PLN	Phare CBC 2001
5.	Gmina Gryfino	Gryfino – 750 lat historii, która łączy	2004	Gryfino	163 123 21 PLN	Phare CBC 2002
6.	Gmina Gryfino	"Baltic+: Wyzwania dla gospodarki turystycznej Pomorza Zachodniego"	2004	Gmina Gryfino	255 787,94 PLN	Phare CBC 2001
7.	Gmina Gryfino	eGryfino I wdrożenie rozwiązań społeczeństwa informacyjnego w Gminie Gryfino	2005-2007	Gmina Gryfino	2 450 300,00 PLN	ZPORR
8.	Gmina Gryfino	Zakup mikrobusu do przewozu osób niepełnosprawnych	2004	Gryfino	148 999,82 PLN	PFRON Program wyrównywania różnic między regionami
9.	Gmina Gryfino	Modernizacja Stadionu Sportowego przy Gimnazjum w Gryfinie	2004-2007	Gryfino	3 696 700,00 PLN	Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu
10.	Gmina Gryfino	Aktywna integracja – szansą dla Steklna	2009	Steklno	30 930,00 PLN	PO Kapitał Ludzki

11.	Gmina Gryfino	„Moje Boisko – ORLIK 2012”	2008-2009	Gardno	1 113 631,40 PLN	Urząd Marszałkowski WZ, Ministerstwo Sportu i Turystyki
12.	Przedsiębiorstwo Telekomunikacyjne OPTOLAND S.A. w partnerstwie z gminą Kozielice	„Wioska internetowa-kształcenie na odległość na terenach wiejskich”	2008	Kozielice	120 000,00 PLN	SPO Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006
13.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pyrzycach w partnerstwie z gminą Kozielice	„Nowa Szansa”	2008	Gmina Kozielice	75 000,00 PLN	PO Kapitał Ludzki
14.	Gmina Moryń	Rewitalizacja Placu Wolności w Moryniu wraz z przyległymi Budynkami	2007	Moryń	1 147 862,85 PLN	ZPORR
15.	Gmina Moryń	Budowa pomostu cumowniczo widokowego w Moryniu	2006	Moryń	229 789,49 PLN	ZPORR
16.	Gmina Moryń	Poprawa stanu technicznego obiektów sportowych w ramach polsko-niemieckiej współpracy gmin Moryń – Joachimsthal	2006 - 2007	Moryń	1 266 795,82 PLN	INTERREG III A
17.	Gmina Stare Czarnowo	Gminne Centrum Wspierania Przedsiębiorczości	2006-2007	Stare Czarnowo	191 400,00 PLN	Kontrakt wojewódzki
18.	Gmina Stare Czarnowo	Modernizacja stadionu oraz budowa infrastruktury sportowej w Kołbaczu.	2005-2006	Kołbacz	100 000,00 PLN	Kontrakt Wojewódzki
19.	Gmina Stare Czarnowo	Sala gimnastyczna przy zespole szkół w Kołbaczu przy ul. Cystersów	2007-2009	Kołbacz	5 951 400,00 PLN	Ministerstwo Sportu
20.	Gmina Bielice	Budowa infrastruktury sportowej przy Zespole Szkół Publicznych w Bielicach	2005	Bielice	620 308,46 PLN	ZPORR
21.	Gmina Mieszkowice	Remont Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Mieszkowicach	2006	Mieszkowice	344 784,10 PLN	ZPORR
22.	Gmina Mieszkowice w partnerstwie z gminą Wriezen (Niemcy)	Utworzenie Centrum Informacji Turystycznej – elementem promocji polsko-niemieckich terenów nadodrzańskich.	2005	Mieszkowice	40 000,00 PLN	INTERREG IIIA
23.	Gmina Mieszkowice	Rozbudowa systemu informacyjnego i małej infrastruktury turystycznej w Gminie Mieszkowice	2005	Gmina Mieszkowice	81 629,86 PLN	ZPORR

24.	Gmina Mieszkowice	Renowacja elewacji frontowych kamienic objętych strefą zabytkową w miejscowości Mieszkowice	2004-2006	Mieszkowice	1 123 000,00 PLN	ZPORR
25.	Gmina Mieszkowice	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej przy ul. Chojeńskiej w Mieszkowicach	2006	Mieszkowice	315 084,24 PLN	ZPORR
26.	Gmina Mieszkowice w partnerstwie z gminą Wriezen (Niemcy)	Mieszkowice-Wriezen – 10 lat partnerstwa gmin nadodrzańskich.	2006	Mieszkowice	19 139,10 PLN	INTERREG IIIA
27.	Gmina Mieszkowice w partnerstwie z gminą Wriezen (Niemcy)	Remont i rozbudowa infrastruktury sportowej w Mieszkowicach	2005-2006	Mieszkowice	400 924,71 PLN	INTERREG IIIA
28.	Gmina Mieszkowice w partnerstwie z gminą Wriezen (Niemcy)	Odnowa boiska sportowego w Czelinie - bazy do integracji mieszkańców terenów nadodrzańskich.	2007	Czelin	39 338,48 PLN	INTERREG IIIA
29.	Gmina Mieszkowice w partnerstwie z gminą Wriezen (Niemcy)	Zagospodarowanie turystyczne miejscowości Gozdowice z uwzględnieniem rzecznej przejścia granicznego – I etap	2006	Gozdowice	388 300,00 PLN	INTERREG IIIA
30.	Gmina Mieszkowice w partnerstwie z gminą Wriezen (Niemcy)	Zagospodarowanie turystyczne miejscowości Gozdowice z uwzględnieniem rzecznej przejścia granicznego – II etap	2006	Gozdowice	1 132 598,56 PLN	INTERREG IIIA
31.	Gmina Mieszkowice w partnerstwie z gminą Wriezen (Niemcy)	Zagospodarowanie turystyczne miejscowości Gozdowice z uwzględnieniem rzecznej przejścia granicznego – III etap	2007	Gozdowice	308 822,97 PLN	INTERREG IIIA
32.	Gmina Cedynia	Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych oraz budowa przepompowni ścieków w Cedyni	2006	Cedynia	2 833 714,67 PLN	ZPORR
33.	Gmina Cedynia	Razem! Do dzieła! Kontynuacja tworzenia	2007	Golice	55 956 PLN	INTERREG IIIA

		Ośrodka Współpracy Kulturalnej w m. Golice Gm. Cedynia				
34.	Gmina Cedynia	Partnerstwo dla rozwoju transgranicznego systemu ochrony przeciwpożarowej	2006	Cedynia	188 280,11 PLN	INTERREG IIIA
35.	Gmina Chojna	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Bara – Gmina Chojna	2005	Gmina Chojna	100 092,03 PLN	ZPORR
36.	Gmina Chojna	Wymiana pokrycia dachu na budynku Ratusza w Chojnie	2005	Chojna	112 806,03 PLN	ZPORR
37.	Gmina Chojna	Modernizacja ulic Klasztornej, Malarskiej i Piekarskiej w Chojnie	2006 – 2007	Chojna	3 144 461,98 PLN	ZPORR
38.	Gmina Chojna	Trasa rowerowa – Szlakiem Chojeńskich Jezior	2006	Gmina Chojna	97 600,00 PLN	ZPORR
39.	Gmina Chojna	Ścieżka rowerowa – Szlakiem budowli kamiennych i cmentarzy zapomnianych gminy Chojna	2006	Gmina Chojna	115 900,00 PLN	ZPORR
40.	Gmina Chojna	Budowa kanalizacji sanitarnej z przykanalikami w mieście Chojna	2005 – 2007	Chojna	1 943 394,56 PLN	ZPORR
41.	Gmina Chojna	Budowa infrastruktury i promocja turystyczna w regionie przygranicznym; projekt zrównoważonego rozwoju - rozpoczęcie	2007	Gmina Chojna	941 500,00 PLN	INTERREG III A
42.	Gmina Banie	Budowa ogólnodostępnych boisk sportowych	2008	Gmina Banie	1 201 090,00 PLN	Program „Moje Boisko – Orlik 2012” Ministerstwo Sportu i Turystyki
43.	Gmina Banie	Minimalizacja wykluczenia społecznego w powiecie Gryfińskim	2008	Gmina Banie	103 665,00 PLN	PO Kapitał Ludzki

Źródła: Opracowanie własne

Załącznik nr 3. Statut stowarzyszenia Lokalnej Grupa Działania Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich

STATUT STOWARZYSZENIA

Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich

Rozdział I
Postanowienia ogólne

§ 1.

Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich, zwane dalej "Stowarzyszeniem", jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych.

§ 2.

Stowarzyszenie działa na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.), ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.),-ustawy z dnia 7 marca 2007 o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,(Dz. U. z 2007 r. Nr 64, poz. 427, z późn. zm.) rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz.Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str.1) oraz niniejszego statutu i z tego tytułu posiada osobowość prawną.

§ 3.

1. Stowarzyszenie swoim działaniem obejmuje obszar Rzeczypospolitej Polskiej
2. Siedzibą władz Stowarzyszenia jest Gryfino.

§ 4.

1. Stowarzyszenie realizując cel statutowy opiera się na pracy społecznej członków. Do prowadzenia swojej działalności stowarzyszenie może powołać biuro.
2. Zarząd decyduje o liczbie pracowników biurowych oraz o sprawach personalnych związanych z przyjmowaniem pracowników.
3. Czynności z zakresu prawa pracy w stosunku do dyrektora biura i pracowników biurowych podejmuje Zarząd.
4. Dopuszcza się możliwość łączenia funkcji członka Zarządu z dyrektorem biura.

§ 5.

1. Stowarzyszenie może używać odznak, pieczęci i logo na zasadach określonych w przepisach szczegółowych.
2. Stowarzyszenie może posługiwać się skrótem swojej nazwy DIROW.

§ 6.

1. Stowarzyszenie może być członkiem krajowych i międzynarodowych organizacji o podobnym celu działania.
2. O przystąpieniu do organizacji, o których mowa w ust. 1 bądź wystąpieniu z nich decyduje Walne Zebranie Członków większością kwalifikowaną 2/3 głosów członków zwyczajnych biorących udział w Walnym Zebraniu Członków.

§ 7.

Stowarzyszenie nie prowadzi działalności gospodarczej.

Rozdział II

Cele i sposoby działania

§ 8.

1. Celem Stowarzyszenia jest działanie na rzecz wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich na terenie gmin powiatu gryfińskiego oraz gmin ościennych wchodzących w skład LGD, a w szczególności:
 - 1) opracowanie, wdrożenie oraz wspieranie działań na rzecz realizacji Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich (ZSROW) opracowanej strategii rozwoju dla obszaru objętego wsparciem
 - 2) promocja obszarów wiejskich,
 - 3) aktywizowanie i mobilizowanie ludności wiejskiej,
 - 4) upowszechnianie i wymiana informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności na obszarach wiejskich,
 - 5) stymulowanie lokalnych inicjatyw
 - 6) działalność edukacyjna i informacyjna w zakresie możliwości korzystania i wdrażania programów rozwoju, restrukturyzacji i modernizacji rolnictwa,
 - 7) wspieranie, opracowywanie i wdrażanie programów rozwoju, restrukturyzacji i modernizacji rolnictwa finansowanych przez instytucje rządowe i samorządowe oraz struktury Unii Europejskiej,
 - 8) rozwój konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości,
 - 9) działalność edukacyjna, informacyjna i szkoleniowa mająca na celu poprawę spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym oraz krajowym,
 - 10) podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
 - 11) wspieranie działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnej,
 - 12) wspieranie kultury, sztuki ochrony dóbr kultury i tradycji,
 - 13) propagowanie sportu, rekreacji i aktywnego trybu życia,
 - 14) wspieranie inicjatyw chroniących środowisko naturalne,
 - 15) wspieranie działań na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami,
 - 16) podejmowanie innych działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich położonych na terenie działalności Stowarzyszenia.

§ 9.

1. Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez:
 - 1) podejmowanie wszelkich działań w tym badawczych, rozwojowych i integracyjnych umożliwiających opracowanie i realizację Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich strategii rozwoju na terenie gmin powiatu gryfińskiego i gmin ościennych działania stowarzyszenia.

- 2) integrowanie członków stowarzyszenia w zakresie wspólnej realizacji zadań na rzecz obszarów wiejskich,
- 3) współpracę partnerską z innymi LGD w realizacji działań Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich mających charakter ponadlokalny
- 4) tworzenie lokalnej strategii rozwoju obszarów wiejskich (LSR) położonych na terenie działalności LGD, jej monitoring i ewaluacja,
- 5) pozyskiwanie środków finansowych na rzecz rozwoju obszarów wiejskich,
- 6)
- 7) prowadzenie innych działań przewidzianych dla LGD w przepisach SPO, w tym działalności inwestycyjnej,
- 8) podejmowanie wszelkiej działalności służącej rozwojowi turystyki i agroturystyki oraz rozwoju przedsiębiorczości,
- 9) organizowanie i finansowanie przedsięwzięć o charakterze informacyjnym, doradczym lub szkoleniowym, w tym seminariów, szkoleń, konferencji i konkursów,
- 10) organizowanie i finansowanie imprez kulturalnych, takich jak festiwale, targi, pokazy i wystawy, służących zwłaszcza promocji obszarów wiejskich i ich tożsamości kulturowej,
- 11) organizowanie i finansowanie działalności promocyjnej, informacyjnej i poligraficznej związanych z rozwojem obszarów wiejskich, w tym:
 - a) opracowywanie i druk broszur, folderów, plakatów,
 - b) opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów audiowizualnych,
 - c) tworzenie stron internetowych,
 - d) przygotowywanie i rozpowszechnianie innych materiałów o charakterze reklamowym lub promocyjnym,
 - e) prowadzenie bezpłatnego doradztwa w zakresie przygotowywania projektów, w tym inwestycyjnych związanych z realizacją opracowanej strategii, ZSROW
 - f) współpracę i wymianę doświadczeń z instytucjami publicznymi, prywatnymi i organizacjami pozarządowymi na poziomie krajowym i międzynarodowym.
- 12) organizację zawodów, zajęć sportowych, turniejów, szkoleń, obozów sportowych itp.
- 13) przeprowadzanie badań, ekspertyz i analiz mających na celu poznanie potencjału i zasobów środowiska i gospodarki regionu dla celów opracowywania strategii rozwoju regionu,
- 14) organizowanie spotkań grup dyskusyjnych mających na celu informowanie mieszkańców o możliwych drogach rozwoju gospodarczego regionu,
- 15) organizację imprez promujących region, jego produkty, usługi, kulturę, sztukę itp.

Rozdział III Członkowie, ich prawa i obowiązki

§ 10.

Członkami Stowarzyszenia mogą być osoby fizyczne i prawne.

§ 11.

Członkowie Stowarzyszenia dzielą się na:

1. członków zwyczajnych,
2. członków wspierających,
3. członków honorowych.

§ 12

1. Członkiem zwyczajnym może być osoba fizyczna posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych i niepozbawiona praw publicznych, która złoży deklarację członkowską.
2. Członkiem zwyczajnym może być osoba prawna zainteresowana działalnością Stowarzyszenia. Osoba prawna działa w Stowarzyszeniu przez swojego przedstawiciela,
3. Członkiem wspierającym może być osoba fizyczna i osoba prawna zainteresowana działalnością Stowarzyszenia, która zadeklarowała na jego rzecz pomoc finansową lub rzeczową. Osoba prawna działa poprzez swojego przedstawiciela
4. Członkiem honorowym może być osoba fizyczna, która wniosła wybitny wkład w rozwój idei Stowarzyszenia lub w inny szczególny sposób wniosła zasługi dla Stowarzyszenia.
5. Członków zwyczajnych i wspierających przyjmuje w drodze uchwały Zarząd, na podstawie pisemnej deklaracji.
6. Nadanie godności członka honorowego następuje poprzez Walne Zebranie Członków, na wniosek Zarządu.

§ 13.

1. Członkowie zwyczajni Stowarzyszenia zobowiązani są:
 - 1) propagować cele Stowarzyszenia i aktywnie uczestniczyć w ich realizacji,
 - 2) przestrzegać postanowień Statutu,
 - 3) regularnego opłacania składek i innych świadczeń ma na rzecz Stowarzyszenia,
 - 4) brać udział w Walnym Zebraniu Członków,
 - 5) postępować zgodnie ze statutem, uchwałami władz Stowarzyszenia.

§ 14.

1. Członek zwyczajny Stowarzyszenia ma prawo do:
 - 1) czynnego i biernego prawa wyborczego w wyborach do wszystkich władz Stowarzyszenia,
 - 2) uczestniczenia w Walnym Zebraniu Członków,
 - 3) wypowiedzenia się i wyrażania opinii we wszelkich kwestiach dotyczących działalności Stowarzyszenia,
 - 4) uczestniczenia we wszelkich formach działania służących realizacji celów statutowych Stowarzyszenia,
 - 5) brać udział w organizowanych przez Stowarzyszenie przedsięwzięciach o charakterze informacyjnym lub szkoleniowym,
 - 6) korzystania z urządzeń, świadczeń i pomocy Stowarzyszenia,
 - 7) uczestnictwa w kształtowaniu i realizacji programu Stowarzyszenia,
 - 8) zasięgania informacji o działalności Stowarzyszenia i jego władz,

- g) zaskarżenia do Walnego Zebrania Członków uchwały Zarządu Stowarzyszenia o skreśleniu z listy członków, wykluczeniu ze Stowarzyszenia.

§ 15.

1. Członek wspierający i honorowy, z wyjątkiem czynnego i biernego prawa wyborczego, posiada prawa określone w § 14 ust. 2- 9
2. Godność członka honorowego nadaje Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia na wniosek Zarządu.
3. Członkowi wspierającemu i honorowemu służy prawo do udziału w pracach władz Stowarzyszenia z głosem doradczym
4. Członkowie wspierający zobowiązani są świadczyć zadeklarowaną pomoc finansową lub rzeczową.
5. Członkowie wspierający i honorowi są zwolnieni z obowiązku opłacania składki członkowskiej.

§ 16.

1. Członkostwo Członkostwo Stowarzyszenia ustaje na skutek:
 - 1) dobrowolnej rezygnacji z przynależności do Stowarzyszenia, zgłoszonej na piśmie Zarządowi Stowarzyszenia,
 - 2) śmierci członka lub utraty osobowości prawnej
 - 3) ograniczenia lub utraty zdolności do czynności prawnych,
 - a) wykluczenia w wyniku prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego orzekającego karę dodatkową w postaci pozbawienia praw publicznych,
 - 4) pozbawienia praw publicznych na mocy prawomocnego orzeczenia sądu,
 - 5) skreślenia z listy członków z powodu nieusprawiedliwionego zalegania składek członkowskich przez okres jednego roku,
 - 6) wykluczenia przez Zarząd za działalność niezgodną ze Statutem lub uchwał władz Stowarzyszenia,
2. O skreśleniu lub wykluczeniu z listy członków zwyczajnych Stowarzyszenia orzeka Zarząd Stowarzyszenia.
3. Od uchwały Zarządu w przedmiocie skreślenia lub wykluczenia z listy członków skreślonego członkowi Stowarzyszenia przysługuje odwołanie do Walnego Zebrania Członków w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały Zarządu o skreśleniu. Uchwała Walnego Zebrania Członków jest ostateczna i jest podejmowana na najbliższym Walnym Zebraniu Członków.
4. Do osób, którym odmówiono prawa członkowskiego stosuje się odpowiednio zasady określone w ust. 2 i 3.

§ 17.

2. Członkiem Honorowym Stowarzyszenia może zostać osoba fizyczna szczególnie zasłużona dla realizacji celów Stowarzyszenia.
3. Godność Członka Honorowego nadaje Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia na wniosek Zarządu.
4. Członkowi Honorowemu służy prawo do udziału w pracach władz Stowarzyszenia z głosem doradczym.
5. Godności członkostwa honorowego może pozbawić Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia.

Rozdział IV Struktura organizacyjna

§ 18.

1. Władzami Stowarzyszenia są:

- 1) Walne Zebranie Członków,
 - 2) Zarząd,
 - 3) Rada,
 - 4) Komisja Rewizyjna.
2. Nie można łączyć funkcji członka Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej.

§ 19.

1. Kadencja wszystkich władz Stowarzyszenia trwa 4 lata, a ich wybór odbywa się w głosowaniu tajnym, bezwzględną większością głosów, przy obecności co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania. Wybór władz następuje spośród nieograniczonej liczby kandydatów
2. Uchwały władz Stowarzyszenia, jeżeli statut nie stanowi inaczej, podejmowane są w głosowaniu jawnym, zwykłą większością głosów, przy obecności co najmniej połowy liczby uprawnionych członków. Zgromadzeni mogą uchwalić głosowanie tajne.

§ 20

W przypadku ustąpienia, wykluczenia, śmierci lub utraty osobowości prawnej członka władz Stowarzyszenia w trakcie kadencji, skład osobowy tych władz jest uzupełniany spośród nie wybranych kandydatów wg kolejności uzyskanych głosów. Liczba dokooptowanych w ten sposób członków władz nie może przekroczyć 1/3 liczby członków pochodzących z wyboru. Uzupełnienie składu władz przeprowadza się jeżeli do końca kadencji pozostało więcej niż sześć miesięcy.

Walne Zebranie Członków

§ 21.

1. Najwyższą władzą Stowarzyszenia jest Walne Zebranie Członków.
2. W Walnym Zebraniu Członków biorą udział:
 - 1) z głosem stanowiącym – członkowie zwyczajni,
 - 2) z głosem doradczym – członkowie wspierający, honorowi i zaproszeni goście
3. Zarząd powiadamia zwołuje o terminie Walnego Zebrania Członków za pomocą listów poleconych lub przesyłek nadanych pocztą kurierską, wysłanych co najmniej dwa tygodnie przed terminem zebrania. , miejscu obrad i porządku obrad. Zamiast listu poleconego lub przesyłki nadanej pocztą kurierską, zawiadomienie może być wysłane członkowi pocztą elektroniczną, jeżeli uprzednio wyraził na to pisemną zgodę, podając adres, na który zawiadomienie powinno być wysłane.
4. W zawiadomieniu należy podać dzień, godzinę i miejsce Walnego Zebrania Członków oraz szczegółowy porządek obrad
5. wszystkich członków Stowarzyszenia listami poleconymi lub w każdy inny skuteczny sposób co najmniej 14 dni przed terminem Walnego Zebrania Członków.
6. Uchwały Walnego Zebrania Członków zapadają zwykłą większością głosów przy obecności:
 - 1) w pierwszym terminie – liczby członków określonej w § 19 ust.2
 - 2) w drugim terminie , wyznaczonym w tym samym dniu trzydzieści minut później od pierwszego terminu- bez względu na liczbę osób uprawnionych do głosowania, z zastrzeżeniem § 35, ust 1.

§ 22.

1. Walne Zebranie Członków może być zwyczajne lub nadzwyczajne.
2. Walne Zebranie Członków zwyczajne zwołuje Zarząd co najmniej jeden raz na 12 miesięcy., nie później niż 30 ma
3. Walne Zebranie Członków obraduje wg uchwalonego przez siebie porządku i **regulaminu obrad**.
4. Obradami Walnego Zebrania Członków kieruje przewodniczący wybierany w głosowaniu jawnym, zwykłą większością obecnych członków.
5. Z przebiegu Walnego Zebrania Członków sporządza się protokół.

6. Nadzwyczajne Walne Zebranie Członków może odbywać się w każdym czasie, w szczególnie uzasadnionych przypadkach.
7. Nadzwyczajne Walne Zebranie Członków zwołuje Zarząd
 - 1) z własnej inicjatywy
 - 2) na żądanie Komisji Rewizyjnej
 - 3) na umotywowane żądanie, co najmniej 15 członków zwyczajnych.
8. W przypadkach określonych w ust.7 pkt. 2) i 3) Nadzwyczajne Walne Zebranie Członków winno być zwołane nie później niż w ciągu 14 dni od daty przedstawienia (złożenia) odpowiedniego wniosku(żądania) Zarządowi. Jeżeli to nie nastąpi, Nadzwyczajne Walne Zebranie Członków zwołuje Komisja Rewizyjna
9. Nadzwyczajnie Walne Zebranie Członków obraduje wyłącznie nad sprawami, dla których zostało zwołane.

§ 23

1. Do kompetencji Walnego Zebrania Członków należy w szczególności:
 - 1) uchwalanie kierunków i programu działania Stowarzyszenia,
 - 2) uchwalanie statutu i jego zmian, przeniesienie siedziby,
 - 3) ustalanie liczby członków Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej,
 - 4) wybór i odwołanie członków władz Stowarzyszenia,
 - 5) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej, w szczególności dotyczących projektów realizowanych w ramach lokalnej strategii rozwoju opracowanej przez LGD,
 - 6) udzielenie absolutorium Zarządowi i Radzie,
 - 7) podejmowanie uchwał w sprawie przystąpienia Stowarzyszenia do innych organizacji,
 - 8) podejmowanie uchwał w sprawie rozwiązania Stowarzyszenia i przeznaczeniu jego majątku,
 - 9) nadawanie i pozbawienie godności członka honorowego,
 - 10) rozpatrywanie odwołań od uchwał Zarządu wniesionych przez członków Stowarzyszenia,
 - 11) uchwalanie budżetu Stowarzyszenia,
 - 12) ustalanie wysokości i trybu płacenia składek członkowskich,
 - 13) podejmowanie uchwał w sprawie rozporządzania majątkiem Stowarzyszenia,
 - 14) rozpatrywanie i rozstrzyganie innych spraw wniesionych pod obrady Walnego Zebrania Członków.

Zarząd

§ 24.

1. Zarząd Stowarzyszenia kieruje całokształtem działalności Stowarzyszenia, zgodnie z uchwałami Walnego Zebrania Członków, reprezentuje je na zewnątrz i ponosi odpowiedzialność przed Walnym Zebraniem Członków .
2. Zarząd Stowarzyszenia składa się minimum 3 5 maksimum 9 osób, w tym Prezesa i 2 Wiceprezesów, skarbnika i sekretarza.
3. Zarząd Stowarzyszenia wybiera ze swego grona osoby funkcyjne na swoim pierwszym posiedzeniu zwołanym niezwłocznie po wyborach.
4. Pracami Zarządu Stowarzyszenia kieruje Prezes, a w razie jego nieobecności jeden z Wiceprezesów.
5. Zebrania Zarządu zwołuje Prezes lub w przypadku jego nieobecności Wiceprezes. nie rzadziej niż raz na dwa miesiące, powiadamiając Członków Zarządu . Zarząd powiadamia o terminie Walnego Zebrania Członkówza pomocą listów poleconych lub przesyłek nadanych pocztą kurierską, wysłanych co najmniej 10 dni przed terminem , miejscu obrad i porządku obradposiedzenia. Zamiast listu poleconego lub przesyłki nadanej pocztą kurierską, zawiadomienie może być wysłane członkowi pocztą elektroniczną, jeżeli uprzednio wyraził na to pisemną zgodę, podając adres, na który zawiadomienie powinno być wysłane.
- 6.
7. , zawiadamiając poszczególnych członków na piśmie o miejscu i czasie, co najmniej 7 dni przed

terminem zebrania.

8. Zarząd obraduje na posiedzeniach, których przebieg jest protokołowany. Protokół podlega zatwierdzeniu na następnym posiedzeniu Zarządu. Zatwierdzony protokół podpisuje Prezes Zarządu.
9. W uzasadnionych przypadkach, Prezes Zarządu może zdecydować o podjęciu uchwały w trybie obiegowym.
Szczegółowy tryb pracy Zarządu określa uchwalony przez niego regulamin

10.

§ 25.

1. Zarząd jest zobowiązany zarządzać majątkiem i sprawami Stowarzyszenia oraz spełniać swoje obowiązki ze starannością wymaganą w obrocie gospodarczo - finansowym przy ścisłym przestrzeganiu przepisów prawa, postanowień statutu, uchwał przyjętych przez Walne Zebranie Członków.
2. Zarząd stowarzyszenia zobowiązany jest do czuwania nad przestrzeganiem wskaźników reprezentatywności określonych w wytycznych programu LEADER oraz politykach horyzontalnych Unii Europejskiej.

§ 26.

1. Do składania oświadczeń woli w zakresie praw i obowiązków majątkowych Stowarzyszenia oraz podpisywania wszelkich umów i zobowiązań w jego imieniu jest wymagane współdziałanie dwóch członków Zarządu w tym Prezesa lub Wiceprezesa.
2. Dla ważności innych pism i dokumentów wymagany jest podpis Prezesa lub innego upoważnionego członka Zarządu.
3. Zarząd Stowarzyszenia może udzielić – osobie sprawującej funkcję kierowniczą Biura – pełnomocnictwa ogólnego, obejmującego umocowanie do zwykłego zarządu w imieniu Stowarzyszenia.

§ 27.

1. Do zakresu działania Zarządu Stowarzyszenia należy w szczególności:
 - 1) realizacja uchwał Walnego Zebrania Członków,
 - 2) zwoływanie Walnego Zebrania Członków,
 - 3) kierowanie bieżącą pracą Stowarzyszenia,
 - 4) przygotowanie projektu i realizacja budżetu Stowarzyszenia,
 - 5) wnioskowanie wysokości składek członkowskich,
 - 6) sprawowanie zarządu nad majątkiem Stowarzyszenia,
 - 7) podejmowanie decyzji w sprawie nabycia lub zbycia majątku ruchomego,
 - 8) podejmowanie decyzji w sprawie zaciągania zobowiązań
 - 9) podejmowanie uchwał w sprawach przyjmowania i wykluczania członków,
 - 10) składanie sprawozdań ze swej działalności na Walnym Zebraniu Członków
 - 11) powoływanie i odwoływanie dyrektora Biura Stowarzyszenia,
 - 12) ustalanie zasad i wysokości warunków zatrudnienia oraz i zasad wysokości wynagrodzenia pracowników Biura Stowarzyszenia,
 - 13) reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz i działanie w jego imieniu,
 - 14) powoływanie i nadzorowanie komisji tematycznych, stałych i doraźnych, które będą prowadzić prace nad przedstawionymi im przez Zarząd Stowarzyszenia zagadnień,
 - 15) uchwalanie regulaminów przewidzianych w statucie, w tym regulaminu Biura Stowarzyszenia, jednostek organizacyjnych oraz komisji tematycznych, doraźnych i stałych.

Komisja Rewizyjna

§ 28.

1. Komisja Rewizyjna jest organem Stowarzyszenia powołanym do sprawowania kontroli nad jego działalnością.
2. Komisja Rewizyjna składa się z minimum 3 maksimum 5 osób, w tym Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego.
3. Komisja Rewizyjna obraduje na posiedzeniach, których przebieg jest protokołowany. Protokół podlega zatwierdzeniu na następnym posiedzeniu Komisji Rewizyjnej. Zatwierdzony protokół podpisuje Przewodniczący Komisji Rewizyjnej.
4. Komisja Rewizyjna wybiera ze swego grona osoby funkcyjne na swoim pierwszym posiedzeniu zwołanym niezwłocznie po wyborach.
5. Zebrania Komisji Rewizyjnej zwołuje Przewodniczący nie rzadziej niż raz w roku powiadamiając Członków za pomocą listów poleconych lub przesyłek nadanych pocztą kurierską, wysłanych co najmniej 10 dni przed terminem posiedzenia. Zamiast listu poleconego lub przesyłki nadanej pocztą kurierską, zawiadomienie może być wysłane członkowi pocztą elektroniczną, jeżeli uprzednio wyraził na to pisemną zgodę, podając adres, na który zawiadomienie powinno być wysłane.
6. W uzasadnionych przypadkach, Przewodniczący Komisji Rewizyjnej może zdecydować o podjęciu uchwały w trybie obiegowym.

§ 29.

Do zakresu działania Komisji Rewizyjnej należy:

1. przeprowadzanie corocznych kontroli działalności statutowej i finansowo-gospodarczej Stowarzyszenia,
2. występowanie do Zarządu z wnioskami o przeprowadzenie kontroli,
3. składanie Walnemu Zebraniu sprawozdania ze swojej działalności,
4. ocena pracy i składanie wniosków w przedmiocie udzielenia absolutorium dla Zarządu i Rady na Walnym Zebraniu,
5. dokonywanie wyboru podmiotu mającego zbadać sprawozdanie finansowe Stowarzyszenia zgodnie z przepisami o rachunkowości,
6. składanie wniosku o zwołanie Nadzwyczajnego Walnego Zebrania,

§ 30.

1. Przewodniczący lub członkowie Komisji Rewizyjnej mają prawo brać udział, z głosem doradczym, w posiedzeniach Zarządu,
2. Członkowie Komisji Rewizyjnej nie mogą pełnić innych funkcji we władzach Stowarzyszenia.
3. Szczegółowy tryb pracy Komisji Rewizyjnej określa uchwalony przez nią regulamin. Komisja Rewizyjna działa na podstawie regulaminu uchwalonego przez nią.

Rada

§ 31

1. Rada jest organem decyzyjnym Stowarzyszenia, do którego kompetencji należy wybór operacji, które mają być realizowane w ramach lokalnej strategii rozwoju.
2. Rada składa się z minimum 11 maksimum 15 osób, w tym Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego.
3. Członkowie Rady mają prawo brać udział w posiedzeniach Zarządu.
4. Rada w co najmniej 50 % składa się z podmiotów o których mowa w art. 6 ust. 1 lit b i c rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich

- przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – czyli partnerów gospodarczych i społecznych oraz innych odpowiednich podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się zagadnieniami z zakresu środowiska naturalnego, oraz podmiotami odpowiedzialnymi za promowanie równości mężczyzn i kobiet- wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie.
5. Obowiązkowe kwestie istnienia i działania Rady reguluje ustawa o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – pozostałe kwestie podlegają regulacji statutowej.
 6. Rada wybiera ze swego grona osoby funkcyjne na swoim pierwszym posiedzeniu.
 7. Członkowie Rady nie mogą być zatrudniani w LGD
 8. Zebrania Rady zwołuje Przewodniczący powiadamiając Członków za pomocą listów poleconych lub przesyłek nadanych pocztą kurierską, wysłanych co najmniej 14 dni przed terminem posiedzenia. Zamiast listu poleconego lub przesyłki nadanej pocztą kurierską, zawiadomienie może być wysłane członkowi pocztą elektroniczną, jeżeli uprzednio wyraził na to pisemną zgodę, podając adres, na który zawiadomienie powinno być wysłane.
 9. Rada obraduje na posiedzeniach, których przebieg jest protokołowany
 10. W uzasadnionych przypadkach, Przewodniczący Rady może zdecydować o podjęciu uchwał w trybie obiegowym.

Rozdział V Majątek i fundusze

§ 32.

1. Stowarzyszenie prowadzi gospodarkę finansową w oparciu o roczny budżet uchwalony przez Walne Zebranie Członków.
2. Zarząd Stowarzyszenia sporządza i podaje do publicznej wiadomości w sposób umożliwiający zapoznanie się z nimi przez zainteresowane podmioty roczne sprawozdania merytoryczne oraz finansowe, które podlegają rozpatrzeniu i zatwierdzeniu przez Walne Zebranie Członków. Do finansowych sprawozdań Zarządu stosuje się odpowiednio przepisy o rachunkowości.
3. Do zakresu merytorycznych sprawozdań Zarządu stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zakresu sprawozdań składanych przez stowarzyszenia.

§ 33

1. Majątek Stowarzyszenia tworzą w szczególności:
 - 1) ruchomości inne prawa majątkowe,
 - 2) środki pieniężne.
2. Majątek Stowarzyszenia powstaje z następujących źródeł:
 - 1) z rocznych i dodatkowych składek członkowskich,
 - 2) z darowizn,
 - 3) z dotacji, grantów, subwencji itp.,
 - 2) ze spadków i zapisów,
 - 3) z dochodów z własnej działalności i z majątku Stowarzyszenia,
 - 4) z odsetek bankowych,
 - 5) z ofiarności publicznej,
 - 6) z innych przewidzianych prawem źródeł.
3. Funduszami i majątkiem Stowarzyszenia zarządza Zarząd.
4. Środki wypracowane w związku z prowadzoną działalnością przeznaczone są wyłącznie na realizację celów statutowych Stowarzyszenia.

§ 34

1. Wysokość, sposób oraz termin zapłaty składek członkowskich ustalane są przez Walne Zebranie Członków.
2. Roczną składkę członkowską przeznacza się na pokrycie bieżących kosztów działalności Stowarzyszenia.

Rozdział VI

Zmiana statutu i rozwiązanie Stowarzyszeni

§ 35

1. Uchwalenie statutu lub jego zmiana statutu oraz podjęcie uchwały o rozwiązaniu Stowarzyszenia przez Walne Zebranie Członków wymaga kwalifikowanej większości dwóch trzecich głosów, przy obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania.
2. Uchwalenie statutu lub jego zmiana oraz rozwiązanie Stowarzyszenia mogą być przedmiotem obrad Walnego Zebrania Członków wyłącznie wtedy, gdy sprawy te zostały umieszczone w porządku obrad Walnego Zebrania Członków. Do zawiadomienia określonego w § 21 ust. 3 należy załączyć projekt stosownych uchwał.
3. Uchwalenie statutu lub uchwała o jego zmianie wywiera skutki prawne od chwili jej podjęcia.
4. Podejmując uchwałę o rozwiązaniu Stowarzyszenia Walne Zebranie Członków określa sposób przeprowadzenia likwidacji oraz przeznaczenia majątku Stowarzyszenia.
5. W sprawach dotyczących rozwiązania i likwidacji Stowarzyszenia, nie uregulowanych w statucie, mają odpowiednie zastosowanie przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach.

Załącznik nr 4. Regulamin organizacyjny Rady

Regulamin Organizacyjny Rady
Stowarzyszenie Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich

ROZDZIAŁ I

Postanowienia ogólne

§ 1

1. Regulamin Rady stowarzyszenia Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich określa organizację wewnętrzną i tryb pracy Rady. Rada stowarzyszenia Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich działa na podstawie:

- Ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o Wspieraniu Rozwoju Obszarów Wiejskich z Udziałem Środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427 z p. zm.) , przepisów wykonawczych

do tej ustawy oraz przepisów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013,
- Statutu Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów wiejskich.

2. Rada jest organem stowarzyszenia Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich w zakresie wyboru operacji, które mają być realizowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju.

§ 2

Terminy użyte w niniejszym Regulaminie oznaczają:

- 1) LGD – oznacza Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich.
- 2) Rada – oznacza organ decyzyjny stowarzyszenia Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich.
- 3) Przewodniczący – oznacza Przewodniczącego Rady LGD stowarzyszenia Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich.
- 4) Regulamin – oznacza Regulamin Rady stowarzyszenia Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich.
- 5) Walne Zebranie Członków – oznacza walne zebranie członków stowarzyszenia Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich.
- 6) Zarząd - oznacza Zarząd stowarzyszenia Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich.
- 7) Przewodniczący Zarządu – oznacza przewodniczącego Zarządu stowarzyszenia Dolnoodrzańska Inicjatywa Rozwoju Obszarów Wiejskich.
- 8) Biuro – oznacza Biuro LGD

ROZDZIAŁ II

Członkowie Rady

§ 3

1. Członkowie Rady są wybierani przez Walne Zebranie Członków LGD spośród członków Stowarzyszenia.

2. Rada LGD składa się z minimum 11 maksimum 15 członków, w tym Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego.

3. Kadencja

Rady trwa 4 lata.

4. Członek Rady

LGD nie może być członkiem Zarządu, Komisji Rewizyjnej oraz pracownikiem Biura Stowarzyszenia.

5. Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia może odwołać członka Rady w następujących przypadkach:

- 1) na wniosek Przewodniczącego Rady po 3 nieusprawiedliwionych nieobecnościach na posiedzeniach Rady,
- 2) na podstawie pisemnej rezygnacji z pełnienia funkcji członka Rady, złożonej na ręce Przewodniczącego Rady LGD.

6. W przypadku ustąpienia, wykluczenia, śmierci lub utraty osobowości prawnej członka Rady w trakcie kadencji, skład osobowy tych władz jest uzupełniany spośród nie wybranych kandydatów wg kolejności uzyskanych głosów. Liczba dokooptowanych w ten sposób członków Rady nie może przekroczyć 1/3 liczby członków pochodzących z wyboru. Uzupełnienie składu Rady przeprowadza się, jeżeli do końca kadencji pozostało więcej niż sześć miesięcy. W sytuacji gdy kolejna osoba z listy wg kolejności uzyskanych głosów nie spełnia warunków merytorycznych zgodnie wymogami Urzędu Marszałkowskiego, możliwe jest rozszerzenie składu poprzez głosowanie Walnego Zebrania Członków.

7. Członkiem Rady LGD może być osoba posiadająca rekomendację partnera publicznego, społecznego lub gospodarczego odnośnie jej działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

8. Rada w co najmniej 50 % składa się z podmiotów o których mowa w art. 6 ust. 1 lit b i c rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – czyli partnerów gospodarczych i społecznych oraz innych odpowiednich podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się zagadnieniami z zakresu środowiska naturalnego, oraz podmiotami odpowiedzialnymi za promowanie równości mężczyzn i kobiet - wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia.

§ 4

1. Członkowie Rady mają obowiązek uczestniczenia w posiedzeniach Rady LGD.
2. W razie niemożności wzięcia udziału w posiedzeniu Rady, członek Rady zawiadamia o tym przed terminem posiedzenia Przewodniczącego Rady, a następnie jest obowiązany w ciągu 7 dni usprawiedliwić w formie pisemnej swoją nieobecność Przewodniczącemu Rady.
3. Za przyczyny usprawiedliwiające niemożność wzięcia przez członka Rady udziału w posiedzeniu Rady uważa się:
 - 1) chorobę albo konieczność opieki nad chorym potwierdzoną zaświadczeniem lekarskim,
 - 2) podróż służbową,
 - 3) inne prawnie lub losowo uzasadnione przeszkody.

§ 5

1. Członkowi Rady w okresie sprawowania funkcji przysługuje dieta za każdy dzień udziału w posiedzeniach Rady, zwołanych w celu oceny i wyboru operacji do dofinansowania oraz rozpatrzenia odwołań.
2. Przewodniczącemu Rady przysługuje dieta w wysokości 200 złotych, wiceprzewodniczącemu i sekretarzowi w wysokości 150 złotych, a pozostałym członkom w wysokości 120 złotych.
3. Wysokość diety ustala Walne Zebranie Członków poprzez zapisy w regulaminie rady.
4. W przypadku wcześniejszego opuszczenia posiedzenia w danym dniu przez Członka Rady, dieta za ten dzień posiedzenia ulega obniżeniu o 50%.
5. Dieta jest obliczana na podstawie listy obecności.
6. Członkom Rady LGD przysługuje zwrot kosztów dojazdu na miejsce posiedzenia wszystkich Rad.
7. Dieta i zwrot kosztów dojazdu na miejsce posiedzenia wypłacane są członkom Rady na podstawie:
 - a) Dieta – na podstawie listy obecności uwzględniającej adnotację o wcześniejszym opuszczeniu spotkania
 - b) Zwrot kosztów dojazdu – na podstawie zestawienia kosztów dojazdu udostępnionym na stronie internetowej wraz z oświadczeniem oraz wskazanym numerem konta.
 - c) Rozliczenia diet oraz zwrot kosztów dojazdu dokonuje się w okresie kwartalnym.

ROZDZIAŁ III

Przewodniczący Rady i Zastępca Przewodniczącego Rady

§ 6

Pracami Rady kieruje Przewodniczący lub upoważniony przez niego Wiceprzewodniczący.

§ 7

1. Przewodniczącego Rady wybiera Rada spośród członków Rady na pierwszym posiedzeniu.
2. Odwołania Przewodniczącego Rady dokonuje Rada w drodze podjęcia uchwały zwykłą większością głosów.

§ 8

Zastępcę Przewodniczącego wybiera i odwołuje Rada na wniosek Przewodniczącego zwykłą większością głosów.

§ 9

1. Przewodniczący Rady organizuje pracę Rady i przewodniczy posiedzeniom Rady.
2. Pełniąc swą funkcję Przewodniczący Rady współpracuje z Zarządem i korzysta z jego pomocy.
3. Obsługę Rady LGD i jej posiedzeń, w tym sporządzenie protokołu, zapewnia Biuro LGD.

ROZDZIAŁ IV

Przygotowanie i zwołanie posiedzenia Rady LGD

§ 10

Posiedzenia Rady są zwoływane odpowiednio do potrzeb wynikających z prowadzonych przez LGD naborów wniosków na finansowanie operacji.

§ 11

Posiedzenia Rady zwołuje Przewodniczący Rady, uzgadniając miejsce, termin i porządek posiedzenia z Zarządem i Biurem.

§ 12

W przypadku dużej ilości spraw do rozpatrzenia, Przewodniczący Rady może zwołać posiedzenie trwające dwa lub więcej dni.

§ 13

1. Pierwsze Posiedzenie Rady w sprawie wyboru operacji zwołuje się nie później niż 14 dni kalendarzowych od dnia zakończenia naboru wniosków w ramach ogłoszonego naboru.
2. Członkowie Rady powinni być skutecznie zawiadomieni o miejscu, terminie i porządku posiedzenia Rady najpóźniej 14 dni przed terminem posiedzenia.

3. Biuro na prośbę Przewodniczącego Rady LGD przekazuje informacje o miejscu i terminie spotkania Rady drogą elektroniczną za potwierdzeniem, poprzez ogłoszenie na stronie internetowej, telefonicznie sporządzając notatkę służbową z przeprowadzonych rozmów lub w inny skuteczny sposób.

4. Przed terminem posiedzenia Rady, w terminie nie krótszym niż 7 dni i nie dłuższym niż 14 dni, jej członkowie powinni mieć możliwość zapoznania się ze wszystkimi materiałami i dokumentami związanymi z porządkiem posiedzenia, w tym z wnioskami o dofinansowanie operacji, które będą rozpatrywane podczas posiedzenia. Wnioski o dofinansowanie operacji mogą być udostępnione do wglądu w Biurze. Materiały i dokumenty w formie kopii mogą być przesłane łącznie z zawiadomieniem o posiedzeniu lub udostępnione w formie elektronicznej.

ROZDZIAŁ V

Posiedzenie Rady

§14

1. Posiedzenia Rady są jawne.
2. W posiedzeniach Rady LGD może uczestniczyć prezes Zarządu lub wskazany przez niego członek Zarządu.
3. Przewodniczący Rady LGD może zaprosić do udziału w posiedzeniu osoby trzecie, w szczególności osoby, których dotyczą sprawy przewidziane w porządku posiedzenia.

§15

1. Przed otwarciem posiedzenia członkowie Rady potwierdzają swoją obecność podpisem na liście obecności.
2. Po otwarciu posiedzenia, przewodniczący obrad podaje liczbę obecnych członków LGD na podstawie podpisanej przez nich listy obecności i stwierdza prawomocność posiedzenia (quorum). W razie braku quorum przewodniczący obrad zamyka obrady wyznaczając równocześnie nowy termin posiedzenia nie później jednak niż 18 dni od dnia zakończenia naboru.
3. Wcześniejsze opuszczenie posiedzenia przez członka Rady wymaga poinformowania o tym przewodniczącego obrad.
4. Prawomocność posiedzenia i podejmowanych przez Radę decyzji (quorum) wymaga obecności zdecydowanej większości (50% + 1) składu Rady.
5. W protokole odnotowuje się przyczyny, z powodu których posiedzenie nie odbyło się.

§ 16

1. Posiedzenia Rady otwiera, prowadzi i zamyka Przewodniczący Rady lub Wiceprzewodniczący Rady.
2. Obsługę posiedzeń Rady zapewnia Biuro LGD.

§ 17

1. Przewodniczący Rady na początku przeprowadza wybór sekretarza posiedzenia, któremu powierza się obliczenie wyników głosowań oraz wykonanie innych czynności o podobnym charakterze.
2. Po wyborze sekretarza posiedzenia Przewodniczący przedstawia porządek posiedzenia i poddaje go głosowaniu Rady.
3. Członek Rady może zgłosić wniosek o zmianę porządku posiedzenia.
4. Przewodniczący prowadzi posiedzenie zgodnie z porządkiem przyjętym przez Radę.
5. Porządek obrad obejmuje w szczególności:

- 1) informację Zarządu o przyznaniu pomocy przez Instytucje Wdrażające na operacje, które były przedmiotem wcześniejszych posiedzeń Rady,
- 2) omówienie wniosków o przyznanie pomocy złożonych w ramach naboru prowadzonego przez LGD,
- 3) ocena wniosków o przyznanie pomocy,
- 4) zatwierdzenie listy operacji ocenionych
- 5) rozpatrzenie ewentualnych odwołań
- 6) podjęcie decyzji o wyborze operacji do finansowania,
- 7) wolne głosy, wnioski i zapytania.

6. Decyzje w sprawie wyboru projektów do dofinansowania jest podejmowana w formie uchwały Rady.

§ 18

1. Przewodniczący Rady czuwa nad sprawnym przebiegiem porządku posiedzenia, otwiera i zamyka dyskusję oraz udziela głosu w dyskusji.
2. Przedmiotem wystąpień mogą być tylko sprawy objęte porządkiem posiedzenia.
3. W dyskusji głos mogą zabrać członkowie Rady, członkowie Zarządu oraz osoby zaproszone do udziału w posiedzeniu. Przewodniczący Rady może określić maksymalny czas wystąpienia.
4. Po wyczerpaniu listy mówców Przewodniczący Rady zamyka dyskusję. W razie potrzeby Przewodniczący może zarządzić przerwę w celu wykonania niezbędnych czynności przygotowawczych do głosowania, na przykład przygotowanie poprawek w projekcie uchwały lub innym rozpatrywanym dokumencie, przygotowania kart do oceny operacji.
5. Po zamknięciu dyskusji Przewodniczący Rady rozpoczyna procedurę głosowania. Od tej chwili można zabrać głos tylko w celu zgłoszenia lub uzasadnienia wniosku formalnego o sposobie lub porządku głosowania i to jedynie przed zarządzeniem głosowania przez Przewodniczącego.
6. Po wyczerpaniu porządku posiedzenia, Przewodniczący Rady zamyka posiedzenie.

ROZDZIAŁ VI **Głosowanie**

§ 19

Przewodniczący Rady rozpoczyna procedurę głosowania i zarządza głosowanie zgodnie z postanowieniami wynikającymi ze statutu LGD oraz niniejszego regulaminu.

§ 20

1. Wszystkie głosowania Rady LGD są jawne.
2. Głosowania Rady LGD mogą odbywać się w następujących formach:
3. Przez podniesienie ręki na wezwanie Przewodniczącego obrad,
4. Przez oddanie sekretarzowi wypełnionych kart oceny zgodności operacji z LSR oraz karty oceny z lokalnymi kryteriami wyboru.

§ 21

1. Członek Rady LGD podlega wyłączeniu od udziału w dokonywaniu oceny i wyboru operacji w przypadku, gdy:

- 1) on sam lub przez pełnomocnika, jego małżonek, krewny i powinowaty do drugiego stopnia linii prostej lub w linii bocznej, osoba związana z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, a także osoba z którą pozostaje on w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że wynik głosowania w sprawie wyboru może mieć wpływ na jego prawa lub obowiązki ubiega się o wybór jego operacji w ramach działań, o których mowa w ustawie z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem Środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- 2) jest członkiem, współnikiem, pełnomocnikiem lub członkiem organów zarządzających lub organów nadzorczych osób prawnych lub jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej ubiegających się o wybór jego operacji w ramach działań, o których mowa w ustawie z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem Środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich;
- 3) o wybór operacji w ramach działań, o których mowa w ustawie z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem Środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, ubiega się osoba pozostająca wobec członka Rady w stosunku nadrzędności służbowej
- 4) o wybór operacji w ramach działań, o których mowa w ustawie z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem Środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, ubiega się osoba zamieszkała albo posiadająca siedzibę na terenie gminy, którą reprezentuje członek Rady.

2. Powody wyłączenia członka Rady z udziału w ocenie i wyborze operacji trwają także po ustaniu małżeństwa, przysposobienia, opieki lub kurateli.

3. Członkowie Rady, biorący udział w dokonywaniu oceny i wyboru operacji składają, pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania, oświadczenia, wg wzoru .

4. Przewodniczący jest obowiązany, na żądanie członka Rady lub na żądanie innej osoby ubiegającej się o wybór jej operacji albo z urzędu, wyłączyć go od udziału w postępowaniu, jeżeli zostanie uprawdopodobnione istnienie okoliczności wymienionych w ust.1, pkt. 1 - 3, które mogą wywołać wątpliwość, co do bezstronności członka Rady.

§ 22

1. W trakcie posiedzenia Rady sporządzany jest protokół.
2. Wyniki głosowań odnotowuje się w protokole posiedzenia.
3. Protokół z posiedzenia Rady powinien zawierać w szczególności:
 - 1) Określenie przedmiotu głosowania
 - 2) Określenie liczby uprawnionych do głosowania, liczby biorących udział w głosowaniu, ilości oddanych głosów ważnych i nieważnych.
 - 3) Wyniki głosowania
 - 4) Podpis sekretarza i podpis Przewodniczącego Rady.

ROZDZIAŁ VII

Procedura odwołań od decyzji Rady LGD

§23

1. Każdy wnioskodawca ma prawo do odwołania się od wyników oceny operacji przez Radę. W takiej sytuacji powinien w terminie 7 dni kalendarzowych od dnia opublikowania na stronie internetowej LGD listy wniosków zgodnych i niezgodnych z LSR złożyć bezpośrednio w biurze LGD odwołanie od decyzji Rady.

2. W terminie wskazanym w ust. 1 wnioskodawcy przysługuje prawo wglądu do kart oceny operacji.
3. Wnioskodawca może odwołać się od wyników oceny operacji tylko jeden raz.
4. Odwołania rozpatruje tylko Rada LGD.
5. Rada rozpatrując odwołania, dokonuje ponownej oceny operacji w zakresie odwołania, na zasadach określonych w niniejszym Regulaminie.
6. W przypadku pozytywnego rozpatrzenia odwołania(ń) Rada LGD dokonuje aktualizacji list ocenionych operacji.
7. Negatywne rozpatrzenie odwołania wymaga pisemnego uzasadnienia.

ROZDZIAŁ VIII

Dokumentacja z posiedzeń Rady

§ 24

1. Uchwałom Rady nadaje się formę odrębnych dokumentów, z wyjątkiem uchwał proceduralnych, które odnotowuje się w protokole posiedzenia.
2. Podjęte uchwały muszą zawierać:
 - a. datę
 - b. numer uchwały,
 - c. wskazanie przepisu prawnego, na podstawie którego uchwała jest wydawane,
 - d. wskazanie postanowienia/ decyzji wydanej przez Radę LGD
3. Uchwałę podpisuje Przewodniczący Rady po jej podjęciu.
4. Wszelkie dokumenty pomocnicze niezbędne przy ocenie wniosków o przyznanie pomocy przez Radę stanowią odrębny dokument „Książka Procedur dla Rady LGD” przyjmowany w drodze uchwały przez Zarząd

§ 25

8. Protokoły i dokumentacja z posiedzeń Rady jest gromadzona i przechowywana w Burze LGD. Dokumentacja ma charakter jawny i jest udostępniona do wglądu wszystkim zainteresowanym.